

דברי הימים ב

פון ארטאדאקסיש חסידיש יידיש בביל
קאפירייט (C) 2015 אמנים למען ישראל. אלע רעכט רעזערווירט

דברי ב1

1 [זען <https://www.youtube.com/watch?v=C5vWJJPgpW0>] און שלמה בן דודן האָט זיך חזק אין זיין מלכות, און ה' אלוקיו איז געווען מיט אים, און האָט אים גדל למעלה. 2 און שלמה האָט שמר צו כל ישראל, צו די שרי האלפים און די מאות, און צו די שפטים, און צו כל נשיא אין כל ישראל, די ראשי האבות. 3 און שלמה און די כל הקהל מיט אים זיינען הלך צו דער בָּמָה וואָס אין גבעון, וואָרעם דאָרטן איז געווען דער אוהל-מועד פון האלוקים, וואָס משה עָבַד ה' האָט עשה אין מדבר. 4 אָבער דעם אָרון האלוקים האָט דוד עלה פון קרית-יערים אָהין ווי דוד האָט כון פאַר אים, וואָרעם ער האָט נטה פאַר אים אָן אָהל אין ירושלים. 5 אָבער דער מזבח הנחשת וואָס בצלאל בן אורי בן חורן האָט עשה, האָט מען שום פאַר דעם מִשְׁכַּן ה'; און שלמה און די קהל האָבן זיך צו אים דרש. 6 און שלמה האָט עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] דאָרטן אויפן מזבח הנחשת פאַר ה' וואָס ביים אוהל-מועד; און ער האָט עלה אויף אים 1000 עוֹלָה. 7 אין יענער לילָה האָט זיך אלוקים באַוויזן צו שלמה, און ער האָט צו אים אמר: שאל וואָס איך זאָל דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7]. 8 האָט שלמה אמר צו אלוקים: דו האָסט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] חֶסֶד גדול מיט אָבִי דודן, און האָסט מיך געמאכט פאַר אַ מלך אויף זיין תחת. 9 אַצונד, ה' אלוקים, זאָל אמן ווערן דיין דבר צו אָבִי דודן, וואָרעם דו האָסט מיך געמאכט פאַר אַ מלך איבער עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אַזוי רב ווי דער עָפֶר [זען "עפר" דניאל 12:2];

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

10 האָרץ. [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] מיר חכמה און יָדַעַת, אַז איך זאָל יצא און בוא פאַרויס פאַר דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8,

כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי, וואָרעם ווער קען שפּט דאָס דאָזיקע עם הגדול דיִינס? 11 האָט אלוקים אמר צו שלמה: ווייל דאָס איז אין דיין לב, און נישט דו האָסט שאל עשירות, נכס, און כבוד, אָדער דאָס נפש **[זען נפש פון משיח אן אשם ישעיהו 53:10]** פון דיִינע פיינט, און נישט צו מאָל ימים רבים האָסטו שאל, נייַערט דו האָסט דיר שאל חכמה און דעִת, כדי זאָלסט קענען שפּט עִמי וואָס איך האָב דיך געמאכט פאַר אַ מלך איבער אים 12 ווערט דיר אי נתן **[זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9]** חכמה און דעִת, אי איך וועל דיר נתן עשירות און נכס און כבוד, וואָס אַזוי-וואָס איז נישט געווען ביי די מלכים וואָס פאַר דיר, און אַזוי-וואָס וועט נישט זיין נאָך דיר. 13 און שלמה איז בוא פון דער בַמָה וואָס אין גבֿעון, פון פאַר דעם אוהל-מועד, קיין ירושָלַיִם; און ער האָט מלך איבער ישראל. 14 און שלמה האָט אסוף מרכבות און פרשים, און ער האָט געהאַט 14,000 מרכבות און 12,000 פרשים. און ער האָט זיי נוח אין די ערי הַרְקָב, און בייִם מלך אין ירושָלַיִם. 15 און דער מלך האָט נתן פֿסוף און זָהב אין ירושָלַיִם אַזוי ווי אבנים, און צעדערן האָט ער נתן אַזוי ווי די שקמה וואָס אין דער שַפְלָה, אין רב. 16 און דער מוצא פון די סוסים וואָס שלמה האָט געהאַט, איז געווען פון מִצְרַיִם און פון קנָא; די סוחרים פון דעם מלך פלעגן זיי לקח פון קנָא פאַר מְחִיר. 17 און זיי האָבן עלה און יצא פון מִצְרַיִם אַ מרכבה פאַר 600 פֿסוף, און אַ סוס פאַר 150; און דאָס גלייכן פאַר כל מלכי הַחֲתִים, און די מלכי אַרָם, פלעגט מען יצא דורך זייער יָד. [2:1] 18 און שלמה האָט אמר צו בנה **[זען "בנה" דניאל 9:25]** אַ בית צו דעם שֵם ה', און אַ בית פאַר זיין מלכות.

דברי ב2

1[2:2] און שלמה האָט ספר 70,000 איש סבל **[זען ישעיה 53:4]**, און 80,000 איש חצב אין די הר, און מנצחים איבער זיי, 3,600. 2[2:3] און שלמה האָט שלח **[זען "שלח" מלאכי 3:1]** צו חורם מלך צור, אַזוי צו אמר: אַזוי ווי דו האָסט עשה **[זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]** מיט אַבִי דודן, וואָס דו האָסט אים שלח **[זען "שלח" מלאכי 3:1]** ארזים [ארז] צו בנה **[זען "בנה" דניאל 9:25]** פאַר זיך אַ בית אויף צו ישב **[זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 6:11-13]** דערין, 3[2:4] איז, הנה בנה איך אַ בית צו דעם שֵם פון ה' אַלְקִי, כדי

עס צו קדש צו אים, און צו קטר פאר אים קטרת סמים [סס], און פאר דער מערכת תמיד, און פאר די עזרה אין דער בוקר און אין ערב, אין די שבתות, און אום ראש-חודש, און אין די מועדי ה' אלקינו, וואס דאס איז לעולם על ישראל. [2:5] און דאס בית וואס איך בנה, דארף זיין גדול, ווארעם גדול איז אלוקינו איבער כל האלוקים. [2:6] און ווער האט עצר כוח אים צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א בית, און די הימלען און די הימלען פון די הימלען קענען אים נישט כול? און ווער בין איך, און איך זאל אים בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א בית, סייזן אויף צו קטר פאר אים? [2:7] און אצונד, שלח מיר אן איש חכם צו עשה אין זקהב, און אין פסוף, און אין נחשת, און אין ברזל, און אין ארגון און כרמיל און תכלת, און און וואס ידע צו פתח פתוחים מיט די חכמים וואס ביי מיר אין יהודה און אין ירושלים, וואס אבי דוד האט כון. [2:8] און שלח מיר יעץ און ברזל, און אלגומים, פון לבנון, ווארעם איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] און די עבדים ידע צו כרת עצי לבנון; און הנה וועלן מיינע עבדים זיין מיט די עבדים, [2:9] 8 כון פאר מיר עצים לרב, ווארעם דאס בית וואס איך בנה, דארף זיין גדול און פלא. [2:10] 9 און הנה נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] איך די חטבים, די וואס כרת דאס עצים, נתן חטים מכות פאר די עבדים, 20,000 כור, און שערים 20,000 כור, און וויין 20,000 בת, און שמן 20,000 בת. [2:11] 10 און חורם מלך צור האט אמר אין א כתב, און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו שלמה; ווייל ה' האט אהב זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], האט ער דין נתן פאר א מלך איבער זיי. [2:12] 11 און חורם האט אמר: ברוך ה' אלקי ישראל וואס האט עשה דעם שמים און הארץ, פארוואס ער האט נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] דעם מלך דוד א בן חכם, יודע אין שכל און בינה, וואס וועט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] א בית פאר ה', און א בית פאר זיין מלכות. [2:13] 12 און אצונד, שלח איך דיר אן איש חכם, יודע אין בינה, חורם אבי, [2:14] 13 בן אן אשה פון די בנות פון דן, וואס אביו איז אן איש פון צור; ער יודע צו עשה אין זקהב, און אין פסוף, אין נחשת, אין ברזל, אין אבנים, און אין עצים, אין ארגמן, אין תכלת, און אין בוץ, און אין כרמיל, און צו פתח כל פתוח, און צו חשב כל מחשבה וואס וועט אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] ווערן, מיט די עבדים חכמים, און מיט די חכמי אדני, אביך דודן. [2:15] 14 און אצונד, די חטים און די שערים, און דאס

שמן, און דעם וויין, וואָס אָדנִי האָט אמר, זאָל ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו זיינע עבדים; [2:16] 15 און מיר וועלן כרת עצים פון לבנון לויט אַלע דיין באַדאַרף, און וועלן עס ברענגען צו דיר אויף רפסדה מיטן ים קיין יפו, און דו וועסט עס עלה קיין ירושלים. [2:17] 16 און שלמה האָט ספר כל אנשים הגירים וואָס אין אַרץ ישראל, נאָך דער ספר וואָס אָביו דוד האָט זיי ספר. און עס האָבן זיך מצא 153,600. [2:18] 17 און ער האָט עשה פון זיי 70,000 סבל [זען "סבל" ישעיה 53:4] און 80,000 חצבים אין די הר; און 3,600 מנצחים צו עבד הָעָם.

דברי ב3

1 און שלמה האָט חלל צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בית ה' אין ירושלים אויפן הר מוריָה [זען בראשית 22:2; 22:14];
[<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>] וואָס איז נראה געוואָרן פון אָביו דודן, אין דעם מקום פון דודן ווו ער האָט כון, אין דעם גָרן פון אָרנן דעם יבויסי. 2 און ער האָט חלל צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אין 2טן חודש, אין 2טן יום, אין 4טן שָנָה פון זיין מלכות. 3 און דאָס זיינען די מוסדות וואָס זיינען יסד געוואָרן פון שלמהן ביים בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דאָס בית האלוקים: די אָרָך אין אָמָה לויט דער מדה הראשונה 60 אָמָה, און די רחב 20 אָמָה. 4 און דער אולם וואָס פאָרנט די אָרָך, פאָר רחב פון דעם בית, איז געווען 20 אָמָה, און די גבה 120; און ער האָט עס צפה פון אינעווייניק מיט זָהב טהור. 5 און דאָס בית הגדול האָט ער חפה מיט עץ ברושים, און האָט עס חפה מיט זָהב טוב, און עלה דערויף תמרים און שרשרות. 6 און ער האָט צפה דאָס בית מיט אבן יקרה פון תפארה וועגן, און דאָס זָהב איז געווען זָהב פון פֶּרוֹים. 7 און ער האָט חפה דאָס בית, די קורה, די ספים [סף], און זיינע קורות [קוֹרָה], און זיינע דִּלְתוֹת, מיט זָהב, און פתח כרובים אויף די קירות. 8 און ער האָט עשה דאָס בית קדש-הקדשים; זיין אָרָך, פאָר רחב פון דעם בית, 20 אָמָה; און זיין רחב 20 אָמָה; און ער האָט עס חפה מיט זָהב טוב, 600 כפרים. 9 און די משקל פון די מסמר איז געווען 50 שָקל זָהב. און די עליות האָט ער חפה מיט זָהב. 10 און ער האָט עשה אין דעם בית קדש-הקדשים שנים כרובים פון מעשה צעצעים, און מע האָט זיי

צפה מיט זָהב. 11 און די כנפים [כנף] פון די כרובים, זייער אָרד; איז געווען 20 אָמה: אַ כנף פון אחד, פון 5 אָמה, נגע ביז דער קיר פון בית, און דער אַנדער כנף פון 5 אָמה נגע ביזן כנף פון דעם אַנדער כרוב. 12 און אַ כנף פון דעם אַנדער כרוב, פון 5 אָמה, האָט נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:4] די קיר פון בית, און דער אַנדער כנף פון 5 אָמה איז געווען דבק צו דעם כנף פון דעם אַנדער כרוב. 13 די כנפים [כנף] פון די דאָזיקע כרובים פרש זיינען געווען 20 אָמה; און זיי זיינען עמד זייערע רגלים [זען תהלים 22:17], מיט זייערע פנימער לבית. 14 און ער האָט עשה דעם פֿרוֹכֶת פון תכלת, און ארגמן, און כרמיל, און בוץ; און ער האָט עלה דערויף כרובים. 15 און ער האָט עשה פֿאַרן בית 2 עמודים, 35 אָמה די אָרד; און די צפת וואָס אויף זייערע קעפ, 5 אָמה 16 און ער האָט עשה שרשרות אין דביר, און נתן אויף די קעפ פון די עמודים; און ער האָט עשה 100 רמונים און נתן אין די שרשרות. 17 און ער האָט קום די עמודים פֿאַר דעם פני היכל, אחד פון דער ימין, און אחד פון דער שמאול; און ער האָט קרא דעם שם פון דעם ימיני יִכין, און דעם שם פון דעם שְמָאלי בועז.

דברי ב4

1 און ער האָט עשה אַ מזבח נחשת; 20 אָמה זיין אָרד; און 20 אָמה זיין רחב, און 10 אָמה זיין קומה. 2 און ער האָט עשה דעם ים מוצק [יצק], 10 אָמה פון ראַנד צו ראַנד, עגל רונד אַרום, און 5 אָמה די קומה; און אַ קו פון 30 אָמה האָט אים סבב רונד אַרום. 3 און אונטער אים איז געווען די דמות פון בקרים [בקר] וואָס האָבן אים סבב רונד אַרום, 10 אָמה, נקף דעם ים רונד אַרום. אין 2 טור זיינען געווען די בקרים [בקר], יצק אין 1 מוצקת מיט אים. 4 ער איז עמד 12 בקרים [בקר], 3 פנה צו צפון, און 3 פנה צו ימה, און 3 פנה צו נגבה, און 3 פנה צו מזרח; און דער ים איז געווען איבער זיי פון אויבן; און אַלע זייערע אחורים זיינען געווען ביתה. 5 און זיין עבי איז געווען אַ טפח; און זיין שֹפֶת איז געווען אַזוי ווי די מעשה פון דעם שֹפֶת פון אַ כוס, ווי אַ פרח פון אַ שושן חזק; 3,000 בת האָט ער כול. 6 און ער האָט עשה 10 פֿינִירִים, און נתן 5 פון דער ימין, און 5 פון דער שמאול, אויף צו רחץ דרינען; די מעשה פון עוֹלָה פלעגט מען דוח אין זיי; אָבער דער ים איז געווען פֿאַר די כֹּהֲנִים זיך צו רחץ

דרינען. 7 און ער האָט עשה 10 מנרות הזהב לויט זייער משפט, און נתן אין היכל, 5 פון דער ימין, און 5 פון דער שמאול. 8 און ער האָט עשה 10 שולחנות, און נוח אין היכל, 5 פון דער ימין, און 5 פון דער שמאול. און ער האָט עשה 100 מזרקי זהב. 9 און ער האָט עשה דעם תִּצְרֵךְ הכהנים, און דעם עזרה הגדולה, און די דִּלְתוֹת צו דעם עזרה; און ער האָט צפה זייערע דִּלְתוֹת מיט נחשת. 10 און דעם ים האָט ער נוח פון דער רעכטער זייט צו קדם, אַקעגן נגבה. 11 און חורם האָט עשה די סירות [סיר], און די יעים [יע], און די מזרקות. אַזוי האָט חורם כלה צו עשה די מְלָאכָה וואָס ער האָט געהאַט צו עשה פֶּאָר דעם מלך שלמה אין בית האלוקים: 12 די 2 עמודים [זען גלט' 2:9]

<https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4>

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

זען יעקב בן דוד מיט זקנים, מַה"ש 21:18; זען

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאָלט נאַבֶּק פֶּאָר דער

(ארטאדאקסיש יידיש) אָמונה, וואָס איז איין מאָל פֶּאָר אַלעמאָל

איבערגעענטפערט געוואָרן צו די קדושים (מסֶרֶת הזקנים פון עדת

בני ישראל פון דָּרֶךְ ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אָמונה, זען יהודה

1:3; מַה"ש 21:20-25;

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>

<https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU>

<https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4>

https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504

<https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI>

<https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg>

https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
<https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA>
<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
<https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA>
<https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE>
<https://www.youtube.com/watch?v=lc3-6ZBSYow>

١٢٧]

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>
<https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>
<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
<https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio>
<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>
<https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M>
<https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE>
<https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g>
<https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=lyycWyLtcBE>

<https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU>
<https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI>
<https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU>
<https://www.youtube.com/watch?v=ocIS5Be7HH0>
<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>
<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>
<https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM>
<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>
<https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs>
<http://www.afii.org/add.htm>
<https://www.afii.org/afii.pdf>

זען ספר הזהר ג 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַנְּיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזהר ג, 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר

אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 14-13:7, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 14-13:7, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98 און סאַנה 38 און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח], און די גלגה, די כתרות וואָס אויף די קעפ פון די עמודים; און די 2 שבכה צו כסה די 2 גלות פון די כתרות וואָס אויף די קעפ פון די עמודים; 13 און די 400 רמון פאַר די 2 שבכה, 2 טור רמון פאַר איטלעכער שבכה, צו כסה די 2 גלות פון די כתרות וואָס איבער די עמודים. 14 און ער האָט עשה די מכונה, און עשה די פירות אויף די מכונות [מכונה]; 15 דעם 1 ים, און די 12 בָּקָר אונטער אים; 16 און די סירות, און די יעים [יע], און די מזלגה, און אַלע זייערע כלים, האָט חורם אָביו עשה פאַר דעם מלך שלמה פאַר בית ה', פון נחשתן מרק. 17 אין דער ככר פון ירדן האָט זיי דער מלך יצק, אין עבי האדמה, צווישן סוכות און צווישן צרדתה. 18 און שלמה האָט עשה כל דאָזיקע כלים לרב מאד, ווייל די משקל פון דעם נחשת איז נישט געווען צו חקר. 19 און שלמה האָט עשה כל הכלים וואָס אין בית האלוקים, און דעם מזבח הזהב, און די שלחנות וואָס אויף זיי איז דאָס לָחֶם הפנים; 20 און די מנורות מיט זייערע נרתים, כדי זיי זאָלן בער אַזוי ווי דער משפט פאַרן דביר פון זָהב סגר; 21 און די פרח, און די נרות, און די מלקחים, פון זָהב, און דאָס פון מכלות [מכלה] זָהב; 22 און די מזמרות, און די מזרקות, און די כף, און די מחתה, פון זָהב סגר; און דער פתח פון בית, זיינע דלתות פנימיות צום קדש-הקדשים, און די דלתות פון בית צום היכל, פון זָהב [זען יוחנן 10:9],

אַני הוא דרך השער. אויב עמיצער וועט דורך מיר אַרײַנגיין, וועט ער געפינען יְשׁוּעַת אַלּוּקִינוּ, און וועט אַרײַנגיין און אַרויסגיין, און געפינען מְרַעָה (תהלים

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4> (23:2

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

<https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>
<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
<https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio>
<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>
<https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M>
<https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE>
<https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g>
<https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=lyycWyLtcbe>
<https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU>
<https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvl>
<https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU>
<https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0>
<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>
<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>
<https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM>
<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>
<https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs>
<http://www.afii.org/add.htm>

שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און

מֵרֶכֶב אַחַדוֹת, קַאמֶפֶלֶקֶס אַחַדוֹת, זַען שְׁמוֹת 26:6 מִשְׁכַּן אַחַד און זַען אִישׁ און אִשָּׁה אַחַד, בְּרֵאשִׁית 2:24 קַאמֶפֶלֶקֶס אַחַדוֹת, זַען סֵפֶר הַזֶּהָר ג 288, הַאי עֵתִיקָא אֲשֶׁתִּכַּח בְּתֵלֶת רִישֵׁין וְכִלְיָן בַּחַד רִישָׁא (דַּאס עֵתִיקָא אִיז גַּעֲפֹנֶען מִיט שְׁלוֹשָׁה רֵאָשִׁים און אִיז כּוֹלֵל זַיִן אִין רֵאָשׁ אַחַד), יוֹח' 14:26; ה' אַחַד אִין זַיִן הַזֶּהָר אָבֶעֶר מִיט קְדוּשָׁה מִשׁוֹלֶשֶׁת, אֱלוֹקִים הָאֵב און אֱלוֹקִים זֶן פֿון דַּעַר אוֹיבֶער־שְׁטֶעֶר און אֱלוֹקִים הַרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, זַען עֵתִיקָא יוֹמִין און בַּר אַנֶשׁ און רוּחַ אֱלוֹקִים, ה' אַחַד, זַען קְדוּשָׁה מִשׁוֹלֶשֶׁת פֿון ה' אִיז אֲשֶׁכּוֹל אַחַד אָבֶעֶר מַעַר ווי אִיין עַנְבִּים; אֲשֶׁכּוֹל עַנְבִּים אַחַד; זַען הַחוּט הַמִּשׁוֹלֶשׁ, אִיין שְׁטֵרִיק, אָבֶעֶר דְּרִי שְׁנוֹרן, קֶהֶלֶת 4:12, זַען יִשְׁעִיה 48:16; 42:1; זַען ווִידַעַר בְּרֵאשִׁית 2:24, דַּעַר־יִבְעַר עֶזֶב אֵן אִישׁ אָבִיו און אִמּוֹ, און זֶאל דְּבַק צו זַיִן אִשָּׁה, און זַיִן (2) ווערן בַּשֶּׁר אַחַד (1), אִיין בַּשֶּׁר, זַע אַחַד דָּאָ, דְּבָרִים 6:4, זַען ווִידַעַר סֵפֶר הַזֶּהָר ג, 288, הַאי עֵתִיקָא אֲשֶׁתִּכַּח בְּתֵלֶת רִישֵׁין וְכִלְיָן בַּחַד רִישָׁא (דַּאס עֵתִיקָא אִיז גַּעֲפֹנֶען מִיט שְׁלוֹשָׁה רֵאָשִׁים און אִיז כּוֹלֵל זַיִן אִין רֵאָשׁ אַחַד), בַּר אַנֶשׁ און עֵתִיקָא יוֹמִיא, 2 ווערן 1, דְּנִיָּאֵל 14-13:7, זַען "פֿלַחִין" און "יִפְלַחוּן" אִין דְּנִיָּאֵל 3:12 און דְּנִיָּאֵל 14-13:7, לױט צו אַזַּעֲלֶכֶּר פֿסוּקִים עַס אִיז אִמַּת אַז מִיר זַען דִּי אֱלוֹהוּת פֿון מִשִׁיחַ, וואס אִיז נִישֶׁט קִיין אֱלִיל, ווִיִּיל אִידן טָאָן נִישֶׁט יִפְלַחוּן אֱלִילִים אָבֶעֶר אַלֶּע פֿעֲלֶקֶר כּוֹלֵל אִידן וועלן יִפְלַחוּן (טָאָן שְׁרוֹת דְּתִי ווי צו אֱלוֹהוּת) צו דִּי בַר אַנֶשׁ מִשִׁיחַ, זַען סְאָנָה 98 און סְאָנָה 38 און רִשׁ"י וואס אַלֶּע זָאָגן אַז דַּעַם בַּר אַנֶשׁ אִיז מִשִׁיחַ, רִשׁ"י זַאָגט "הוּא מֶלֶךְ הַמִּשִׁיחַ", רַבִּי מֶלֶךְ הַמִּשִׁיחַ

https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0

<http://www.afii.org/tevilah.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>

[<http://www.afii.org/OJB.pdf>]

דְּבָרִי בֵּב 5

see <http://www.afii.org/OJB.pdf> p.1119

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0>

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

Masores Zekenim Adat Bnei Yisroel Beis Sheni Judaism
Emunah Once For All Time Delivered to the Kadoshim
of the Derech Hashem, the authentic Judaism
whose objective body of Torah all Moshiach's Shuluchim
submitted to in Jerusalem, including the Shliach to the Nations,
Rav Shaul; see Yehuda 1:3; Acts 21:18-26

1 און די כל מלאכה וואס שלמה האט עשה פאר בית ה' איז שלם געווארן.
און שלמה האט געבראכט די קדשים פון אביו דודן, און האט דאס פסוף, און
דאס זקהב, און כל כלים נתן אין די אוצרות פון בית האלוקים. 2 דעמאלט
האט שלמה קהל די זקנים [זען זקנים פון עדת בני ישראל, גלט' 2:9

<https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4>

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

זען יעקב בן דוד מיט זקנים, מה"ש 21:18; זען

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

see

<http://www.afii.org/OJB.pdf> p.1119

Masores Zekenim Adat Bnei Yisroel Beis Sheni Judaism
Emunah Once For All Time Delivered to the Kadoshim

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0>

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאלט נאָבֶק פֿאַר דער

(ארטאדאקסיש יידיש) אָמונה, וואָס איז איין מאָל פֿאַר אַלעמאָל

איבערגעענטפערט געוואָרן צו די קדושים (מסורת הזקנים פון עדת

בני ישראל פון דרך ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אָמונה, זען יהודה

;1:3; מה"ש 21:20-25

<https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68>

<https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8>

<https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo>
<https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw>
<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0>
<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>
<http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf>
<https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips>
<https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs>
<https://www.youtube.com/watch?v=IOADlCWjU2E>
<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>
<https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU>
<https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4>
https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504
<https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI>
<https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg>
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
<https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA>
<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
<https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA>
<https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE>
<https://www.youtube.com/watch?v=lc3-6ZBSYow>

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>
<https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>
<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
<https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio>
<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>
<https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M>
<https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE>
<https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g>
<https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=lyycWyLtcbE>
<https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU>
<https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvl>
<https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU>
<https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0>
<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>

<https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM>

<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>

<https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs>

<http://www.afii.org/add.htm>

<https://www.afii.org/afii.pdf>

זען ספר הזהר ג 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַנְיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזהר ג, 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98 און סאַנה 38 און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח] פון ישראל, און כל ראשי המטות, די נשיאי האבות פון די בני

ישראל, קיין ירושלים, כדי צו עלה דעם אָרון בְּרִית ה' פון עיר דוד, דאָס איז ציין. 3 און כל איש ישראל האָבן זיך קהל צום מלך אין דעם חג, דאָס איז אין

7טן חודש [Tishri; see also ancient Machzor

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorA.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorB.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorC.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorD.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorE.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorF.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorG.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorH.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzori.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorJ.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorK.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorL.pdf>

<http://www.afii.org/mahzor/mahzorM.pdf>

see Yehi razton milefancha shet'kiat tashrat sh'anachnu tokim t'hei m'rukemet hai'reeah al yadei hammunah Tartiel k'shem sheqibalta al yad Eliyahu Z"L, viYshua Sar HaPanim.

May it be your will (before you) that the sounding of the TASRHAT that we blow be woven into the curtain by the hand of the minister, Tartiel, like the name that was received by the hand of Eliyahu (his memory be for a blessing), and Yeshua the Prince of the Face].

4 און כל זקני ישראל זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6;

חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און די לויים האָבן נשא [זען "נשא" ישעיהו 52:13;

53:4,12] דעם אָרון. 5 און זיי האָבן עלה דעם אָרון, און דעם אוהל-מועד, און

כל כלי הקדש וואָס אין אהל די פֿהנים און די לויים האָבן זיי עלה. 6 און

דער מלך שלמה און די כל עדת ישראל וואָס זיינען געווען יעד אַרום אים

פֿאַר דעם אָרון, האָבן זבח צאן און בָּקָר, וואָס האָבן נישט ספר ווערן און

נישט מנה ווערן פון רב. 7 און די פֿהנים האָבן אַרײַנגעבראַכט דעם אָרון

בְּרִית ה' אויף זײַן מקום, אין דעם דביר פון הבית, אין קדש-הקדשים,

אונטער די כנפים [כנף] פון די כרובים [זען כרובים

8. [<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>]

וואָרעם די כרובים האָבן פרש זייערע פנפים [כנף] איבער דעם מקום פון האָרן, און די כרובים האָבן כסה דעם אָרון און זיינע בד פון מעל. 9 און די בדים [בד] זיינען געווען אזוי ארד, אז די ראשים פון די בדים אַרויס פון אָרון זיינען ראה געוואָרן פאַרן דביר, אָבער זיי זיינען נישט ראה געוואָרן החוצה. און ער איז דאָרטן ביז אויף היום הזה. 10 גאָרנישט איז אין אָרון געווען, נאָר די 2 לוחות וואָס משה האָט נתן אין חוֹרֵב, בעת ה' האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ פֶּרִית מיט די בני ישראל, ווען זיי זיינען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון מצרים. 11 און עס איז געווען, ווי די פֶּהֲנִים זיינען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון הקֹדֶשׁ, וואָרעם כל הפֶּהֲנִים וואָס האָבן זיך דאָרטן מצא, האָבן זיך געהאַט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטיים 10:10], נישט לשמור למחלקות; 12 און די לְוִיִּים די משררים, זיי אַלע, אָסֹף, היָמֹן, און ידותון, און זייערע בנים און זייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-17(16), 22:17(16), 22:23(22)]

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך

ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], לבש אין בוץ, מיט מצלתים, און מיט נבלים, און כנרות, זיינען עמד אין מזרח פון מזבח, און מיט זיי 120 פֶּהֲנִים חצצר אויף חצרות 13 איז, ווי די מחצצרים און די משררים האָבן אין אחד אַרויסגעלאָזט קול אחד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>

<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>] צו הלל און

צו ידה ה', און ווי זיי האָבן רום דעם קול מיט חצרות, און מיט מצלתים, און מיט כלי-שיר, און הלל ה': וואָרעם ער איז טוב, וואָרעם לעולם איז זיין חֶסֶד, אזוי איז מלא געוואָרן דאָס בית מיט ענן [זען "ענן" דניאל 14-13:7]

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>], דאָס

בית ה'. 14 און די פֶּהֲנִים האָבן נישט יכל זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 10-11:1] צו שרת פון וועגן דעם ענן, וואָרעם די כבוד ה' האָט מלא דאָס בית האלוקים.

1 דעמאָלט האָט שלמה אמר: ה' האָט אמר, אין ערפל צו שכן; 2 אָבער איד האָב דיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית זבל, און אַ מכון דיר צום ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] עולמים. 3 און דער מלך האָט סבב זיין פנים, און האָט ברך די כל קהל ישראל, און די כל קהל ישראל איז עמד. 4 און ער האָט אמר: ברך ה' אַלקי ישראל, וואָס האָט מיט זיין פֿה דבר צו אָבי דודן, און מיט זיין יד מלא, אַזוי צו אמר: 5 פון דעם יום וואָס איד האָב יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] עמי פון אַרץ מצרים, האָב איד נישט בחר קיין עיר פון כל שבטי ישראל אויף צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית, אַז מיין שם זאָל דאָרטן זיין, און איד האָב נישט בחר קיין איש צו זיין נגיד [זען דניאל 9:25]

<https://www.youtube.com/watch?v=UfAl5dj0p3g>

<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>

<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ> [איבער

עמי ישראל, 6 אָבער איד האָב בחר ירושלים, אַז מיין שם זאָל דאָרטן זיין, און איד האָב בחר דודן צו זיין איבער מיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל. 7 און עס איז געווען אין לב פון אָבי דודן צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25; יוחנן 2:19 זען בן דוד און היכל ה', "צעשטערט

מיט חרבן דעם דאָזיקן היכל, און אין 3 ימים וועל איד אים אויפשטעלן"] אַ בית צו דעם שם פון ה' אַלקי ישראל. 8 אָבער ה' האָט אמר צו אָבי דודן: וואָס דו האָסט געהאַט אין לב צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית צו מיין שם, האָסטו טוב געטאָן וואָס דו האָסט דאָס געהאַט אין לב. 9 אָבער נישט דו וועסט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] הבית, נייערט בָּנָה וואָס יצא פון דינע חלץ, ער וועט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] הבית צו מיין שם. 10 און ה' האָט מקיים געווען זיין דבר וואָס ער האָט דבר, און איד בין קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] אויף דעם תחת פון אָבי דודן, און איד האָב זיך ישב אויף דעם פֿסא פון ישראל, אַזוי ווי ה' האָט דבר, און איד האָב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] הבית צו דעם שם פון ה' אַלקי ישראל. 11 און איד האָב אָהן

שום דעם אָרון, וואָס דאָרטן איז דער בְּרִית ה' [זען ארטאדאקסיש יהודים האמינו במשיח, יידן, תלמידים פון משיח, קנאים פאר דער ברית ה' אמונה, אמונה אין סיני ברית און זיין מצוות און אויך ברית חדשה, ירמיהו 31:30; מתי 26:28, זען מה"ש 26-18:21: און אויף דעם נעכסטן טאָג איז רב שאול מיט אונדז אַרײַנגעגאַנגען צו יַעקבן ; און כל זקנים זענען אַהין געקומען. און אַזוי ווי ער האָט זיי געגעבן שְׁלוֹם-עליכם, האָט ער דערציילט בַּאַרְיֹכוֹת אַלְפָּ וואָס ה' האָט דורך זיין עובדת קודש געטאָן צווישן די אומות-הָעוֹלָם. און ווען זיי האָבן דאָס געהערט, האָבן זיי האָבן געזאגט, ברוך ה' ; און זיי האָבן צו אים געזאָגט : דו זעסט, אַח במשיח, וויפל טויזנטער יידן עס זענען פאַראַן, וואָס גלויבן (זען דאָ פרום משיחיסטים מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, אמונה אין סיני ברית און זיין מצוות און אויך ברית חדשה, ירמיהו 31:30; מתי 26:28), און זיי זענען כל קנאים פאר דער תורה (סיני ברית און זיין מצוות מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 24:21,21; אויך רב שאול, זען מה"ש 3:16; 18:18; 16:20; 26:21); און עטלעכע מענטשן זענען דערציילט אַ קלאָג (שְׁקָר) וועגן דיר, אַז דו לערנסט אלע יידן, וועלכע געפינען זיך צווישן די אומות-הָעוֹלָם, אַז דו מתנגד לתורת משה (סיני ברית און זיין מצוות), זאָגנדיק אַז זיי זאָלן נישט מל זיין זייערע ילָדִים, און אויך נישט לעבן נאָך די מנהגים (זען מח"ש 16:21 און 16:3 צו אפשלאגן שקרים) פון דער תורה (סיני ברית און זיין מצוות. על-כן, וואָס זאָלן מיר טאָן? זיי וועלן אַונדאי הערן, אַז דו ביסט געקומען. טו דערפאר דאָס, וואָס מיר זאָגן דיר : מיר האָבן 4 מענטשן, וואָס האָבן אַ נִדָר אויף זיך (זען מה"ש 18:18; במדבר 21-1:6; רב שאול איז ארטאדאקסיש יידיש פרום); נעם די דאָזיקע און הַטְּהֵר דִּיך מיט זיי, און נעם אויף זיך די הוֹצָאוֹת פֶּאָר זיי, אַז זיי זאָלן זיך קענען אָפּגאָלן זייערע קעפּ; און אלע וועלן וויסן אַז דאָס, וואָס זיי האָבן

געהערט וועגן דיר, איז נישט אָמת, נייערט אַז אויך דו אַליין גייסט אויפן
 דָרָך צדיקים (פון ארטאדאקסיש יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24), און
 אַתָּה בְּעֶצְמְךָ הִתְהַלַּכְתָּ שומר מצוות חֲרָדִי אין די תּוֹרָה [זען במדבר 21-6:1;
 זען מה"ש 16:3; 18:18; 20:16; לוקס וויזט רב שאול פרום און שומר מצוות].
 און וואָס שייך די אומות-הָעוֹלָם מיט ארטאדאקסיש יידיש אמונה, האָבן
 מיר געשריבן, און גוזר געווען, אַז זיי זאָלן זיך אָפהאַלטן פון דעם, וואָס מע
 האָט מִקְרִיב געווען צו אַ-לִילִים, און פון דָם, און פון בֶּשֶׁר הַנְּחֻנֶּק, און פון
 זנות. יעמאַלט האָט רב שאול גענומען די מענטשן [מיט ארטאדאקסיש
 יידיש אמונה, זען מה"ש 21:21,24], און אויף דעם אַנדערן טאָג האָט ער זיך
 מִטְּהָרִים מיט זיי, און איז געגאַנגען אין דעם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ אַרְיִין, און
 געלאָזט וויסן, ווען סע וועלן דערפילט ווערן די יְמֵי הַטְּהָרָה, און דער קרבן
 וועט געבראַכט ווערן פֶּאַר יעדן בן אדם פון זיי], וואָס ער האָט כרת [זען
 "כרת" דניאל 9:26] מיט די בני ישראל. 12 און ער האָט זיך עמד פֶּאַר דעם
 מזבח ה', אַקעגן דער כל קהל ישראל, און ער האָט פרש זיינע כף. 13 וואָרעם
 שלמה האָט געהאַט עשה אַ כּיור נחשת, און אים נתן אין מיטן עזרה; 5 אַמָּה
 זיין אַרְדָּ, און 5 אַמָּה זיין רחב, און 3 אַמָּה זיין קומה; האָט ער זיך דערויף
 עמד, און ער האָט ברך אויף זיינע בָּרָךְ אַקעגן דער כל קהל ישראל, און ער
 האָט פרש זיינע כף צום שְׁמַיִם. 14 און ער האָט אמר: ה' דו אַלְקֵי יִשְׂרָאֵל,
 נישטא אין שְׁמַיִם אָדער אויף הָאָרֶץ אלוקים ווי דו, וואָס שמר דעם ברית און
 די חֶסֶד צו דיִינע עבדים וואָס הלך פֶּאַר דיר מיט זייער כל לֵב; 15 וואָס
 האָסט שמר דיין עֶבֶד, אַבִּי דודן, דאָס וואָס דו האָסט אים דבר; און מיט דיין
 פֶּה האָסטו דבר, און מיט דיין יָד מלא, אַזוי ווי היום הזה. 16 און אַצוֹנָד, ה' דו
 אַלְקֵי יִשְׂרָאֵל, שמר דיין עֶבֶד, אַבִּי דודן [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g>

<https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784>, דאָס

וואָס דו האָסט צו אים דבר, אַזוי צו אמר: עס וועט דיר נישט כרת ווערן פון

פאר מיר אן איש צו ישב [זען "ישב" הושע 5:3-4; זכריה 13:11-6] אויף דעם פסא ישראל, אויב נאָר דינע בָּנִים וועלן זיין שומר איבער זייער דָּרָךְ, צו הלך אין מיין תורה אזוי ווי דו ביסט הלך פאר מיר. 17 און אַצונד, ה' דו אַלקי ישראל, זאָל אמן ווערן דיין דבר וואָס דו האָסט דבר דיין עָבֵד, דודן. 18 וואָרעם קען אין דער אמתן אלוקים ישב [זען "ישב" הושע 5:3-4; זכריה 13:11-6] מיט האָדס אויף האָרץ? הנה די הימלען און די הימלען פון די הימלען קענען דיך נישט כול, היינט ווי שוין דאָסדאָזיקע בית וואָס איך האָב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. 19 אָבער פנה זיך, ה' אַלקי, צו דער תפילה פון דיין עָבֵד, און צו זיין תחנה, צוצוהערן צו דעם רנה און צו דער תפילה וואָס דיין עָבֵד איז פלל פאר דיר, 20 אַז דינע אויגן זאָלן זיין פתח יומם וְלַיְלָה אויף דעם דאָזיקן בית, אויף דעם מקום וואָס דו האָסט אמר צו שוים דיין שם דאָרטן; צו שמע צו דער תפילה וואָס דיין עָבֵד וועט פלל אַקעגן דעם מקום הזה. 21 און זאָלסט שמע צו די תחנוני עָבֵדְךָ, און פון דיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, וואָס זיי וועלן פלל אַקעגן דעם מקום הזה; און דו זאָלסט שמע פון דעם מקום דו ישב, פון שָׁמַיִם, און אַז דו וועסט שמע, זאָלסטו סלח. 22 אַז אן איש וועט חטא קעגן זיין רע, און מע וועט נשא אויף אים אן אָלָה אים צו אלה, און ער וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6:5-23; מלאכי 3:1; חגי 9:7-2; זכריה 9:9] און אלה פאר דיין מזבח אין דעם דאָזיקן בית, 23 זאָלסט דו שמע פון שָׁמַיִם, און עשה און שפט דינע עבדים, צו שוב דעם רשע, צו נתן זיין דָּרָךְ אויף זיין קאָפּ; און צו הצדיק [צדיק] דעם צדיק [זען משיח דער צדיק, ישעיהו 53:11], אים צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9:2-7] לויט זיין צדקה. 24 און אַז דיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל וועט נגף ווערן פארן פיינט, ווייל זיי האָבן חטא צו דיר, און זיי וועלן תשובה טאָן און וועלן יָדָה דיין שם, און וועלן פלל און חנן פאר דיר אין דעם דאָזיקן בית, 25 זאָלסט דו שמע פון שָׁמַיִם, און סלח די חטאת פון דיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, און זיי שוב [זען "שוב" הושע 5:3-4; זכריה 13:7] אויף האדמה וואָס דו האָסט נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9:2-7] זיי און אבותיהם. 26 אַז דער שָׁמַיִם וועט זיין עצר, און עס וועט נישט זיין קיין מָטָר, ווייל זיי האָבן חטא צו דיר, און זיי וועלן פלל אַקעגן דעם מקום הזה, און וועלן ידה דיין שם, זיך שוב [זען "שוב"

הושע 5:4-3; זכריה 13:7] פון זייערע חטאָת, ווען דו האָסט זיי ענה [זען
 ישעיה 53:4], 27 זאָלסט דו שמע אין שְׁמִים, און סלח די חטאָת פון דייענע
 עבדים און דיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]
 ישראל, ווען דו וועסט זיי האָבן ירה אויף דעם דָּרְךְ הטובה וואָס זיי זאָלן
 אויף אים הלך; און זאָלסט נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7]
 מְטָר אין דיין אָרֶץ, וואָס דו האָסט נתן דיין עם פֶּאֶר אַ נחלה. 28 אַז עס וועט
 זיין אַ רָעַב אין אָרֶץ, אַז עס וועט זיין דָּבָר, אַז עס וועט זיין אַ שדפון אָדער אַ
 ירקון, אַן ארבה אָדער אַ חסיל; אַז זיינע פיינט וועלן אים צרר אין דעם אָרֶץ
 פון זיינע שערים; וואָס נאָר פֶּאֶר אַ נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:8] און וואָס נאָר
 פֶּאֶר אַ מחלה; 29 וואָס נאָר פֶּאֶר אַ תפילה, וואָס נאָר פֶּאֶר אַ תחנה, עס וועט
 זיין ביי כל האדם, אָדער ביי דיין כל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר
 מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, ווען איש פון זיי ידע זיין נגע [זען "נגע" ישעיהו
 53:8] און זיין מכאוב, און ער פרש זיינע כף צו דעם דאָזיקן בית, 30 זאָלסט
 דו שמע פון שְׁמִים, דעם מקום פון דיין ישב, און זאָלסט סלח, און נתן [זען
 "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] לאיש ככל דרכיו [זען רומ' 2:6], אַזוי
 ווי דו ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] זיין לֵב, וואָרעם דו אַליין ידע
 [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] דאָס לֵב פון די בני האדם; 31 כדי זיי
 זאָלן ירא האָבן פֶּאֶר דיר, צו הלך אין דייענע דרכים כל הימים וואָס זיי חיים
 אויף האדמה, וואָס דו האָסט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7]
 אבוֹתֵינוּ. 32 און אויך צו דעם נכרי וואָס איז נישט פון דיין עם [זען "עמי"
 ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, אַז ער [זען גלט' 2:3]
 וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10-6; 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7];
 זכריה 9:9] פון ארץ רחוקה פון וועגן דיין שם הגדול, און דיין יָד החזקה, און
 דיין זרוע [זען ישעיהו 53:1 משיח זְרוּעַ ה'] נטה, אַז זיי וועלן בוא [זען "בוא"
 בראשית 49:10-6; 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און וועלן
 פלל אַקעגן דעם דאָזיקן בית, 33 זאָלסט דו שמע פון שְׁמִים, פון דעם מכון
 פון דיין ישב, און זאָלסט עשה אלץ אום וואָס דער נכרי וועט קרא צו דיר;
 כדי כל עַמֵי הָאָרֶץ זאָלן ידע דיין שם, און ירא האָבן פֶּאֶר דיר, אַזוי ווי דיין עם
 [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, און ידע אַז
 דיין שם ווערט קרא אויף דעם דאָזיקן בית וואָס איך האָב בנה [זען "בנה"
 דניאל 9:25]. 34 אַז דיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים

מפשע עמי] וועט יצא אויף מלחמה אַקעגן זיינע אויבים, אויף דעם דָרָךְ וואָס דו וועסט זיי שלח **[זען "שלח" מלאכי 3:1]**, און זיי וועלן פלל צו דיר אַקעגן דער דאָזיקער עיר וואָס דו האָסט זי בחר, און דעם בית וואָס איך האָב בנה **[זען "בנה" דניאל 9:25]** צו דיין שם, 35 זאָלסטו שמע פון שְׁמִים זייער תפילה און זייער תחנה, און עשה זייער משפט. 36 אַז זיי וועלן חטא צו דיר--וואָרעם אַין אָדָם אשר לאַ יחטא--און דו וועסט אנף אויף זיי, און זיי נתן פאַרן אויב, און זייערע שׁוֹבִים וועלן זיי שבה אין אַן ארץ רחוקה או קרובה, 37 און זיי וועלן זיך שוב צום לֵב אין דעם אָרֶץ וואָס זיי זיינען געוואָרן שבה אַהין, און זיי וועלן תשובה טאָן און וועלן חנן צו דיר אין אָרֶץ פון זייער שְׁבִי, אַזוי צו אמר; מיר האָבן חטא, מיר האָבן עוה, מיר האָבן רשע; 38 און זיי וועלן זיך שוב **[זען "שוב" הושע 5:4-3; זכריה 7:13]** צו דיר מיט זייער כל לב, און מיט זייער כל נפש **[זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]**, אין דעם אָרֶץ פון זייער שְׁבִי ווהין מע האָט זיי שבה, און זיי וועלן פלל אַקעגן זייער אָרֶץ, וואָס דו האָסט נתן **[זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9]** אבותיהם, און דער עיר וואָס דו האָסט בחר, און אַקעגן דעם בית וואָס איך האָב בנה **[זען "בנה" דניאל 9:25]** צו דיין שם, 39 זאָלסטו דו שמע פון שְׁמִים, פון דעם מכון פון דיין ישב, זייער תפילה און זייערע תחנה, און עשה זייער משפט; און זאָלסטו סלח דיין עם **[זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]** וואָס זיי האָבן צו דיר חטא. 40 אַצונד, אַלְקִי, זאָלן, נא, דיינע אויגן זיין פתח, און דיינע אוזנים קשוב צו דער תפילה פון דעם מקום הזה. 41 און אַצונד, קום! **[זען במדבר 24:17; הושע 6:2]** ה' אלוקים, צו דיין נוֹחַ, דו און דער אָרוֹן פון דיין עֵז; דיינע פֶּהִנִים, ה' אלוקים, זאָלן זיך לבש מיט תשוּעָה, און דיינע פֶּרוּמֵע [חסידים] זאָלן זיך שמח מיט טוב. 42 ה' אלוקים, שוב נישט דעם פנים פון דיין משיח **[זען דניאל 9:26]**, זכר די חסדים פון דיין עֶבֶד **[זען ישעיהו 52:13; 53:11]**

<https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784>

<https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g>

<https://www.youtube.com/watch?v=lcrRDvVL5eY>

https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA

<https://www.youtube.com/watch?v=SHkHBbdSxp4>

<https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE>
<https://www.youtube.com/watch?v=YXQEDiEhRb4>
<https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc>
<https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM>
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc> [דודן.

דברי ב7

1 און ווי שלמה האָט כלה דאווענינג, אַזוי האָט ירד אַש פון שְׁמַיִם, און האָט אכל דאָס עוֹלָה און די זבחים, און די כבוד ה' האָט מלא דאָס בית. 2 און די כֹּהֲנִים האָבן נישט יכל בוא אין בית ה', ווייל די כבוד ה' האָט מלא דאָס בית ה'. 3 און כל בני ישראל האָבן ראה ווי דאָס אַש האָט ירד, און די כבוד ה' איז געווען איבערן בית, און זיי האָבן כרע מיטן פנים ארצה אויף דער רצפה, און זיי האָבן זיך שחה, און האָבן ידה ה': וואָרעם ער איז טוב, כי לעולם חסדו. 4 און דער מלך און דאָס כל הָעָם האָבן זבח זבח פאַר ה'. 5 און דער מלך שלמה האָט זבח אַ זבח פון 22,000 בָּקָר, און 120,000 צאָן. אַזוי האָט דער מלך און דאָס כל הָעָם חנך דאָס בית האלוקים. 6 און די כֹּהֲנִים זיינען עמד זייערע משמרות, און די לויים מיט כלי-שיר פון ה', וואָס דוד המלך האָט עשה צו ידה צו ה', ווייל לעולם איז זיין חֶסֶד, מיט הלל פון דודן, דורך זייער זך; און די כֹּהֲנִים האָבן חצצר [חצר] אַקעגן זיי; און כל ישראל זיינען עמד. 7 און שלמה האָט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] דעם תוך פון חֶצֶר וואָס פאַר בית ה'; ווייל ער האָט דאָרטן עשה די עוֹלָה און דאָס חֶלֶב פון די זבחי שלמים; וואָרעם דער מזבח הנחשת וואָס שלמה האָט עשה, האָט נישט יכל כול די עוֹלָה און די מנחה, און דאָס חֶלֶב. 8 און שלמה האָט עשה דעם חג [סכות] אין יענער צייט 7 טעג, און כל ישראל מיט אים, אַ קהל גדול מאד מְלָבּוֹא חמת ביו דעם נחל פון מְצָרִים. 9 און אויפן יום שמיני האָבן זיי עשה עצרת [זען ויקרא 23:36], חנוכת המזבח 7 טעג; האָבן זיי עשה חג [סכות] 7 טעג. 10 און אויפן 23טן יום אין 7טן חודש האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] הָעָם צו זייערע אוהלים שמחים און מיט אַ טוב לֵב איבער דעם טובה וואָס ה' האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 9:53] צו

דודן, און צו שלמהן, און צו זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי] ישראל. 11 אזוי האָט שלמה כלה [זען יוחנן 19:30] דאָס
בית ה', און דאָס בית המלך; און אַלע וואָס איז בוא [זען "בוא", בראשית
49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו לב שלמהן צו עשה אין בית
ה', און אין זיין בית, האָט ער צלח [זען "צלח" ישעיהו 53:10]. 12 און ה' האָט
זיך באַוויזן צו שלמהן ביי לילָה, און האָט צו אים אמר: איך האָב שמע [זען
"שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] דיין תפילה [זען
<https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE>] און איך
האָב בחר]

<https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg>
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>
<https://www.youtube.com/watch?v=24p95vn8gJI>
<https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI>
הזה פאַר מיר [זען קור"א 20-19:6], דעם מקום
<https://www.youtube.com/watch?v=tcRMDCHVY88>
<https://www.youtube.com/watch?v=SRItY9vBKTA>
<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>
<https://www.youtube.com/watch?v=pKtEjsq37CU>
זבח [זען <https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>], פאַר אַ בית
<https://www.youtube.com/watch?v=ahOFdGMhOkQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>. 13 אז איך
וועל עצר דעם שָׁמַיִם, און עס וועט נישט זיין קיין מָטָר, אָדער אַז איך וועל
צוה דעם חגב צו אכל האָרץ, אָדער אויב איך וועל שלח [זען "שלח" מלאכי
3:1;

<https://www.youtube.com/watch?v=uzcRnsVJYy4>] אַ דָּבָר צווישן
מיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], 14 און עָמִי
וואָס מיין שם ווערט קרא אויף אים [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcu>], וועט

ווערן כנע, און זיי וועלן פלל [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE>

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=W2FaqDY4YWE>

<https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E>

און [<https://www.youtube.com/watch?v=q0EpYluKkqU>
בקש פאר מיר, און וועלן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4:3; זכריה 7:13] פון
זייערע דרכים הרעים [זען

https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>

<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

<https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio>

<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>

<https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M>

<https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE>

<https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g>

<https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=lyycWyLtcB>

<https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU>

<https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI>

<https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU>

<https://www.youtube.com/watch?v=ocIS5Be7HH0>

<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNXIU>

<https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM>

<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>

<https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs>

<http://www.afii.org/add.htm>

שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מִרְכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 26:6 משכן אחד און זען איש און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראשים און איז כולל זיין אין ראש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַנִּיָּה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראשים און איז כולל זיין אין ראש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 14-13:7, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 14-13:7, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שָׂרוּת דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98 און סאַנה 38

און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח

<http://www.afii.org/tevilah.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>

<http://www.afii.org/OJB.pdf>, וועל איך שמע פון שְׁמַיִם, און וועל סלח [זען]

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0> [זייער חֲטָאת [זען]

<https://www.youtube.com/watch?v=ugNFJk0-ub8>, און וועל רפא [זען "רפא" ישעיה 53:5;

<https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784>

<http://www.afii.org/ojbible/0700.pdf>

נישט "תהא מיתתי כְּפָרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי" (סנהדרין פרק ו,ב)

t'hei mot haMoshiach kaporah al kol avonotai!

<https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4>

זען ישעיהו 53:8, "כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי"

<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

<http://www.afii.org/add.htm>

You might read the entire Bible as a RANSOM NOTE. What God requires: "it is the BLOOD that maketh an atonement for the soul."

We're talking about a RANSOM (redeeming or buying back someone from captivity). God required a LAMB. Without the blood of the LAMB, nobody could get out of Egyptian captivity. The Children of Israel had to be RANSOMED out of slavery. It was the BLOOD of the LAMB that got them out! Haven't you ever been to a Passover? Don't you know what we're talking about? And did you know that the Bible speaks about ANOTHER LAMB in Isaiah

chapter 53, that HE was led to the "slaughter," this OTHER Lamb! And it says that God will see the travail, the trouble, the sorrow, the suffering of HIS soul and that GOD would be SATISFIED. The RANSOMER is satisfied! The RANSOM is paid! Now let's make this personal. Let's say you've been buried alive in some kind of casket. And they put a straw down to you so you can breathe through the straw. And the RANSOM NOTE goes out. Now you're not going to say in that terrible condition, "O I hope that no one pays the ransom. Besides, it's really okay down here. I don't mind being buried alive. True, it's a little dark down here in this casket. It's a little bit hot. I can't breathe too well. But I don't want to see anyone bothered with a RANSOM NOTE. The Charles Lindbergh RANSOM NOTE in March 1932 regarding his baby was SO traumatic to Charles Lindbergh after he flew across the Atlantic. I don't want to put anyone through what he went through with a RANSOM NOTE!" NO!!!!!!!!!!!! You wouldn't say that! You would say, "Please! Please! The RANSOM has to be PAID!" Well, what does it say in Isaiah 53? It says God will see the travail and the sorrow and the trouble and the suffering of Messiah's soul and be SATISFIED! God will see the suffering of HIS soul! This LAMB led to the slaughter, it is HIS soul that will pay the RANSOM for זען

15 אַצונד וועלן <https://www.youtube.com/watch?v=1DGhhA4eqCY>.
מיינע אויגן זיין פתח, און מיינע אוזנים קשב, צו דער תפילה פון דעם דאָזיקן מקום. 16 און אַצונד האָב איך בחר און האָב הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] דאָס דאָזיקע בית, אַז מײן שם זאָל דאָרטן זיין עַד עולם, און מיינע אויגן און מײן לֵב וועלן דאָרטן זיין כל הימים. 17 און דו, אויב דו וועסט הלך פאַר מיר, אַזוי ווי אָבִיךָ דוד איז הלך, צו עשה אַזוי ווי אַלע וואָס איך האָב דיר צוה, און מיינע חוקים און מיינע משפטים [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=J6WmN4tvsSY>

<https://www.youtube.com/watch?v=Iwb4qipU6DA>

<https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs>

<https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4>

<https://www.youtube.com/watch?v=FycaN5PmAbM>
<https://www.youtube.com/watch?v=0NNBU0TaOZE>
וועסטו זיין שומר [<https://www.youtube.com/watch?v=fld5qXehyGU>
איבער, 18 וועל איך קום דעם פֿסא פון דיין מלכות] זען
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>
האָב, [<https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM>
כרת] זען "כרת" דניאל 9:26 אַ ברית מיט אָבִיקָ דודן] זען
<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0>
<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>
<https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE>
<https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc>
<https://www.youtube.com/watch?v=VUfUangOdC0>
<https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI>
<https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ>
עס, [<https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE>
וועט דיר נישט כרת ווערן אַן איש וואָס משל אין ישראל] זען
<https://www.youtube.com/watch?v=kxmXzUvIJWE>
<https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0>
https://www.youtube.com/watch?v=m8lg-vE_5oY
https://www.youtube.com/watch?v=ADP4hl_B0wc
<https://www.youtube.com/watch?v=Xgi3Flz0m18>
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
<https://www.youtube.com/watch?v=eIG2N8ubvl4>
<https://www.youtube.com/watch?v=dumTvRdNbEc>
<https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY>
19 אויב אָבער [https://www.youtube.com/watch?v=VdUMqFZbn_0
איר וועט זיך שוב, און איר וועט עזב] זען תהלים (16)-22:2 [מיינע
חוקות און מיינע מצוות וואָס איך האָב נתן פֿאַר אייך, און איר וועט הלך און
וועט עבד אלוקים אחרים] זען
<https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM>
<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>
און וועט זיך, [<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>

שחה צו זיי, 20 וועל איך זיי נתש [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0> פון מיין אדמה
וואָס איך האָב זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] און דאָס
דאָזיקע בית וואָס איך האָב הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] צו
מיין שם, וועל איך שלך פון מיין פנים, און איך וועל עס נתן פאַר אַ משל און
פאַר אַ שנינה צווישן כל העמים. 21 און דאָס דאָזיקע בית וואָס איז געווען
עליון, וועט כל וואָס עבר אים פאַרביי זיך שמים; און אַז ער וועט אמר: לָמָּה
הָאֵט ה' אַזוי עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] צו דעם דאָזיקן
אַרץ, און צו דעם דאָזיקן בית [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0> ?! 22 וועט מען
אמר: דערפאַר וואָס זיי האָבן עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] ה' אלוקי
אבותיהם, וואָס האָט זיי יצא [זען "יצא" ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] פון אַרץ
מִצְרַיִם, און זיי האָבן זיך חזק אָן אלוקים אחרים [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>, און זיך שחה צו
זיי און זיי עָבַד; דעריבער האָט ער געבראַכט אויף זיי כל הַרְעָה הזאת [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=xzfGrdUPzRs>

<https://www.youtube.com/watch?v=cordMv5H68I>

<https://www.youtube.com/watch?v=1DGhhA4eqCY>

<https://www.youtube.com/watch?v=oZ8wl8icPPs>

<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>

<https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU>

[<https://www.youtube.com/watch?v=hJTfEBnsVOU>].

דברי ב8

1 און עס איז געווען צום קץ פון 20 שָׁנָה וואָס שלמה האָט בנה [זען "בנה"
דניאל 9:25] דאָס בית ה', און זיין בית, 2 און די ערים וואָס חורם האָט נתן
[זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] שלמהן, זיי האָט שלמה געהאַט בנה,
און דאָרטן ישב די בני-יִשְׂרָאֵל, 3 איז שלמה הלך קיין חֲמַת-צוֹבָה, און איז זי
חִזַּק. 4 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] תַּדְמוֹר אין דער מדבר, און

כל ערי המסכנות וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אין חמת. 5 און
 ער האָט בנה די בית-חורון העליון און די בית-חורון התחתון, ערי מצור מיט
 חומות, דְּלָתַיִם, און בְּרִיחַ; 6 און בַּעֲלֹת, און כל ערי המסכנות וואָס שלמה
 האָט געהאַט, און כל ערי הרכב, און ערי הפרשים, און כל חשק שלמה האָט
 חשק צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אין ירושָׁלַיִם, און אויפן לבָנוֹן, און אין
 כל אֶרֶץ פון זיין ממשלה. 7 דאָס כל הָעָם וואָס איז יתר פון דעם חתי, און
 דעם אַמורִי, און דעם פְּרִזִי, און דעם חוּי, און דעם יבוסי, וואָס זיי זיינען נישט
 פון ישראל 8 פון זייערע בָּנִים וואָס זיינען יתר נאָך זיי אין אֶרֶץ, וואָס די
 בני-יִשְׂרָאֵל האָבן זיי נישט כלה, זיי האָט שלמה עלה פאַר מס ביז אויף היום
 הזה. 9 אָבער פון די בני-יִשְׂרָאֵל האָט שלמה נישט נתן פאַר עבדים פאַר זיין
 מְלָאָכָה; אָבער זיי זיינען געווען די אנשי מלחמה, און זיינע שְׂרֵי שְׁלִישׁ, און די
 שְׂרֵים איבער זיינע מרכבות און זיינע פרשים. 10 און דאָס זיינען געווען די
 שְׂרֵי הנצבים וואָס דער מלך שלמה האָט געהאַט: 250 וואָס האָבן רדה
 איבער הָעָם. 11 און בת פֶּרְעָה האָט שלמה עלה פון עיר דוד אין דעם בית
 וואָס ער האָט פאַר איר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], וואָרעם ער האָט אמר:
 מִיֵּנַע אֶשָּׂה זָאֵל נִישֵׁט יֵשֵׁב [זען "ישב" הושע 5:4-3; זכריה 13:11-6] אין דעם
 בית דוד מלך ישראל, וואָרעם די ערטער זיינען קִדְשׁ [זען
<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>
<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ>
<http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf>
<https://www.youtube.com/watch?v=UUXERaScips>
<https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs>
], ווייל צו זיי איז בוא [זען "בוא", בראשית 10:49; ירמיהו 6:5-23; חגי 9:2-7;
 זכריה 9:9] דער אָרון ה'. 12 דעמאָלט האָט שלמה עלה [זען "עלה" ישעיהו
 53:2] עוֹלָה צו ה' אויף דעם מזבח ה' [זען
<https://www.youtube.com/watch?v=rgdehAR7j9g>
<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>
] וואָס ער האָט
 בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] פאַר דעם אוֹלָם, 13 אַזוי ווי מע דאַרף צו עלה
 טאַגטעגלעך לויט דעם מצוות משה, אין די שבתות, און אום ראש-חודש,
 און אין די מועדות, 3 מאָל אין שָׁנָה, אין דעם הג מַצוֹת [זען
https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k
<http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf>

שבועות [זען <https://www.youtube.com/watch?v=UfAI5dj0p3g>], און אין דעם חג
<https://www.youtube.com/watch?v=9rxgBt9r5SQ>
 סוכות. 14 און ער האָט עמד, לויט דעם משפט פון אָביו דודן, די מחלקות
 פון די פֿהנים אויף זייער עבֿדָה, און די לויים אויף זייערע משמרות, אויף צו
 הלל און צו שרת לעבן די פֿהנים, לויט דעם טאָגטעגלעכן דבר; און די
 שוערים לויט זייערע מחלקות ביי שער ושער, וואָרעם אַזוי איז געווען דער
 מצוות דוד דעם אַיש האלוקים. 15 און מע האָט זיך נישט סור פון דעם
 מצוות המלך צו די פֿהנים און די לויים וועגן כל דבר, און וועגן די אצרות. 16
 אַזוי איז כון כל מלאכה פון שלמה פון דעם יום מוֹסָד בית ה', און עד כלה
 שלם דאָס בית ה'. 17 דעמאָלט איז שלמה הלך קיין עֶציוֹן-גִּבֶר און קיין
 אֵילוֹת אויפן שֶׁפֶה ים אין אָרֶץ אֲדוֹם. 18 און חורם האָט אים שלח [זען
 "שלח" מלאכי 3:1] דורך דער יָד פון זיינע עבדים אַנִיּוֹת, און עבדים וואָס ידע
 דעם ים, און זיי זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי
 9-7:2; זכריה 9:9] מיט עבדי שלמה קיין אופיר, און האָבן לקח פון דאָרטן
 450 כפרים זָהָב, און געבראַכט צום מלך שלמה.

דברי ב 9

1 און די מלכה פון שבא האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] די שִׁמְע
 פון שלמהן, און זי איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי
 9-7:2; זכריה 9:9] צו נסה שלמהן מיט חידות [חידה], קיין ירוּשָׁלַיִם, מיט חיל
 כבוד מאד, און גִּמְלִים נשא מיט בשם און זָהָב לָרוֹב, און אָבֵן יקרה. און זי איז
 בוא צו שלמהן, און האָט דבר צו אים וועגן אַלע וואָס איז געווען ביי איר אין
 לֵב. 2 און שלמה האָט איר נגד אַלע אירע דברים, און נישט געווען אַ דבר
 עלם פון שלמהן, וואָס ער זאָל איר נישט נגד. 3 און די מלכה פון שבא האָט
 ראה די חכמה פון שלמהן [זען משלי 8:22; בן דוד איז חכמה ה', משלי 30:4;
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>], און דאָס בית
 וואָס ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25], 4 און דאָס מאכל פון זיין שולחן,
 און דאָס מושב פון זיינע עבדים, און דאָס עמד פון זיינע משרתים מיט
 זייערע מלבושים, און זיינע משקים [משקה] מיט זייערע מלבושים, און זיין

עליית וואָס ער פלעגט עלה צו בית ה', און אין איר איז מער נישט היה קיין רוח. 5 און זי האָט אמר צום מלך: אמת איז דער דבר וואָס איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] אין מיין אָרץ וועגן דינע דברים און וועגן דיין חכמה. 6 און איך האָב נישט אמן [זען "אמן" בראשית 15:6] זייערע דברים, ביז איך בין בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און מיינע אויגן האָבן ראה; און הנה מיר איז צו מאָל אַ חצי נישט נגד געוואָרן פון דיין מרבי חכמה; דו יסף על די שמועָה [זען "שמועָה" ישעיהו 53:1] וואָס איך האָב שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12]. 7 אשרי דינע אנשים, און אשרי די דאָזיקע עבדים דינע וואָס עמד פאַר דיר תמיד, און שמע דיין חכמה. 8 ברך ה' אַלְקִיךָ וואָס ער האָט דרך חפץ דרך צו נתן אויף זיין פֶּסַע פאַר אַ מלך פון ה' אַלְקִיךָ. ווייל אלוקיך האָט אהב ישראל, כדי אים צו עמד לעולם, דעריבער האָט ער דרך נתן פאַר אַ מלך איבער זיי, צו עשה משפט און צדקה. 9 און זי האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דעם מלך 120 פֶּכֶר זָהָב, און בשם לרֹב מאד, און אבן יקרה; און קיין מאָל איז נישט געווען אַזעלכע בשם ווי יענע וואָס די מלכה פון שבא האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] שלמה המלך. 10 און אויך די עבדים פון חורמען, און די עבדים פון שלמהן, וואָס האָבן געבראַכט זָהָב פון אוֹפִיר, האָבן געבראַכט עצי אלגומים [זען "עצי אלגומים"

<https://www.youtube.com/watch?v=2QOZ7xoauvE>

11 און דער מלך האָט עשה פון דעם עצי האלגומים מסלה פאַר דעם בית ה', און פאַר דעם בית המלך, און כינורות און נבלים פאַר די שיר; און אַזוי-וואָס איז נישט ראה געוואָרן פריער אין אָרץ יהודה. 12 און שלמה המלך האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דער מלכה פון שבא אַלע אירע חפץ וואָס זי האָט שאל, מער פון וואָס זי האָט געבראַכט דעם מלך. און זי האָט זיך הפך [זען מתי 18:3];

<https://www.youtube.com/watch?v=24p95vn8gJI>

[<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>], און איז הלך צו איר אָרץ, זי מיט אירע עבדים. 13 און די משקל פון דעם זָהָב וואָס איז בוא צו שלמהן אין שָנָה אחד, איז געווען 666 פֶּכֶרִים זָהָב, 14 אַחוץ וואָס די אנשי תורים און די סוחרים [סחר] האָבן געבראַכט; און כל מלכים פון אַראַביע,

און די פחות הארץ האָבן שלמהן געבראַכט זָהב און כֶּסֶף. 15 און שלמה המלך האָט עשה 200 צנה זהב שחט; 600 זָהב שחט איז עלה צנה האחד. 16 און 300 מגן זָהב שחט; 300 זהב איז עלה אויף מָגן האחד. און דער מלך האָט זיי נתן אין דעם בית יער הלבנון. 17 און דער מלך האָט עשה אַ כֶּסֶף שן גדול

[זען התג' 15-11:20, און איך האָב געזען אַ גרויסן ווייסן כֶּסֶף-הכבוד, און דעם, וואָס איז אויף אים געזעסן, פון וועמעס פֿנים די ערד און דער שָמַיִם זענען אַנטרוינען געוואָרן; און עס איז פֿאַר זיי נישט געפונען געוואָרן קיין פּלאַץ. און איך האָב געזען די טויטע, די קטנים און די גדולים, שטיין פֿאַר דעם כֶּסֶף-הכבוד; און ספֿרים זענען געעפנט געוואָרן. און אַן אַנדער ספר איז געעפנט געוואָרן, וואָס איז דאָס ספֿר-הַחַיִּים. און די טויטע זענען געמֶשפט געוואָרן אויף דעם סמך פון דעם, וואָס איז געווען געשריבן אין די ספֿרים, לויט זייערע מַעשִׁים. און דער ים האָט אַרויסגעגעבן די טויטע, וואָס זענען געווען אין אים; און דער טויט און דער שאול-תַּחַתִּיה האָבן אַרויסגעגעבן די טויטע, וואָס זענען געווען אין זיי. און יעדער איז געמֶשפט געוואָרן לויט זיינע מַעשִׁים. און דער טויט און דער שאול-תַּחַתִּיה זענען אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין דעם אָגם פון אֵש (דניאל 2:12; ישעיהו 66:24). דאָס איז המות השני, דער אָגם פון אֵש. 15 און אויב עמיצער איז נישט געפונען געוואָרן פֿאַרשריבן אין דעם ספֿר-הַחַיִּים, איז ער אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין דעם אָגם פון אֵש, דניאל 2:12; ישעיהו 66:24;

<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>
[זען]

https://www.youtube.com/watch?v=0IJf_XzsAf0

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>
<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
<https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio>
<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>
<https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M>
<https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE>
<https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g>
<https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=lyycWyLtcbE>
<https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU>
<https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvl>
<https://www.youtube.com/watch?v=msIXCXN3BpQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU>
<https://www.youtube.com/watch?v=oclS5Be7HH0>
<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>
<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNXIU>
<https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM>
<https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs>
<http://www.afii.org/add.htm>

שמע, ישראל: אדוני אלוקינו, אדוני אחד [זען דברים 19:3; זען משכן אחד און מִרְכָּב אחדות, קאמפלעקס אחדות, זען שמות 6:26 משכן אחד און זען איש

און אשה אחד, בראשית 2:24 קאמפלעקס אחדות, זען ספר הזהר ג 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראשים און איז כולל זיין אין ראש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַוְיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזהר ג, 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראשים און איז כולל זיין אין ראש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98 און סאַנה 38 און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח

<http://www.afii.org/tevilah.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>

<http://www.afii.org/OJB.pdf>, און האָט אים צפה מיט זָהב טהור. 18 און 6 מעלה זיינען געווען צום פֿסא, און אַ כבש זהב, אחז צום פֿסא; און ידות [יד] זיינען געווען אויף ביידע זייטן פון דעם מקום השבת, און 2 אריות זיינען עמד ביי די ידות [יד]. 19 און 12 אריות זיינען דאָרטן עמד, די 6 מעלות, פון דער זייט און פון דער אַנדער זייט. אַזוי-וואָס איז נישט עשה געוואָרן אין כל מִמְלָכָה. 20 און כל כלי משקה פון שלמה המלך זיינען געווען פון זָהב, און כל כלי בית יער הלבנון זיינען געווען פון זָהב סגור; פֿסָף האָט זיך אין די יָמֵי שלמהן חשב [זען בראשית 15:6] פֿאַר גאָרנישט. 21 וואָרעם דער מלך האָט געהאַט אָנִיּוֹת וואָס זיינען הלך קיין תַּרְשִׁישׁ מיט די עבדים פון חוֹרְמֵעוּן. 1

מאָל אין 3 שָׁנָה פֿלעגן די תַּרשיש-אַניות בוא [זען "בוא" בראשית 49:10;
ירמיהו 6-23:5; מלאכי 1:3; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] נשא מיט זָהב און כָּסֶף,
שנהבים, און קוֹף, און תּוֹפִיִּים. 22 און שלמה המלך איז געווען גדל פון כל
מלכי הָאָרֶץ אין עוֹשֵׁר און חכמה. 23 און כל מלכי הָאָרֶץ הָאָבֵן בקש פנים
שלמה, כדי צו שמע זיין חכמה וואָס ה' האָט נתן אין זיין לֵב [זען

און 24 <https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc>].
זיי האָבן געבראַכט איטלעכער זיין מנחה, כלי כסף, און כלי זהב, און שלמה,
נשק, און בשם, סוסיים און פרדים, שָׁנָה בשָׁנָה. 25 און שלמה האָט געהאַט
4,000 שטאַלן סוסיים און מרכבות, און 12,000 פרשים, און ער האָט זיי נוח
אין די ערי הרכב, און ביים מלך אין ירושלים. 26 און ער האָט משל כל
מלכים [זען התג' 14:17; 16:19], פון דעם נָהָר און ביזן אָרֶץ פֿלשתיים, און ביז
דעם גְּבוּל מִצְרַיִם. 27 און דער מלך האָט עשה כָּסֶף אין ירושלים אַזוי ווי די
אבנים, און ארז האָט ער נתן אַזוי ווי די שקמה וואָס אין דער שְׁפֵלָה לרב. 28
און סוסיים האָט מען יצא שלמהן פון מִצְרַיִם און פון כל הארצות. 29 און די
שאר דְּבָרֵי שלמהן, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זיינען שוין כתב אין
די דברי נתן דעם נביא, און אין דער נבואה פון אַחִיָּה השילוני, און אין דער
חִזוֹן פון יַעֲדוֹ דעם חִזֵּר וועגן יָרֵבֶעם בן נֶבְטָן. 30 און שלמה האָט מלך אין
ירושלים איבער כל ישראל 40 שָׁנָה. 31 און שלמה האָט זיך שכב מיט זיינע
אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין דער עיר דוד
אַבִּי [זען ישעיהו 52:13; 53:11];

<https://www.youtube.com/watch?v=7pZLI4aO784>

<https://www.youtube.com/watch?v=tVJrj-9h57g>

<https://www.youtube.com/watch?v=lcrRDvVL5eY>

https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA

<https://www.youtube.com/watch?v=SHkHBbdSxp4>

<https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE>

<https://www.youtube.com/watch?v=YXQEDiEhRb4>

<https://www.youtube.com/watch?v=-BMxhCc50Hc>

<https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>; און
בְּנוֹ רְחֻבָּעַם אִיז געוואָרן מלך אויף זײַן תּחַת.

דברי ב10

1 און רְחֻבָּעַם אִיז הַלֵּךְ קִיין שָׁכֶם, וואָרעם קיין שָׁכֶם זײַנען בוא [זען "בוא,"
בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] כל ישראל אים צו
מאַכן פֿאַר מלך. 2 און עס איז געווען, אַז יִרְבֵּעַם בן נִבְטָן הָאָט דאָס שמע
[זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] וואָרעם ער איז געווען אין מִצְרַיִם, ווהין
ער איז ברח פון דעם מלך שלמה, הָאָט זיך יִרְבֵּעַם שוב [זען "שוב" הושע
5-3:4; יכריה 13:7] פון מִצְרַיִם. 3 און זיי הָאָבן שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1]
און אים קרא; און יִרְבֵּעַם און כל ישראל זײַנען בוא [זען "בוא," בראשית
49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און הָאָבן דבר צו רחבֿעִמען, אַזוי
צו אמר: 4 אָבִיךָ הָאָט קשה געמאַכט אונדזער יאָךְ [זען מתי 11:28-30, קומט
צו מיר, איר כל, וואָס האָרעוועט און זענט שווער באלאסטער, און איך וועל
אייד געבן שבת מְנוּחָה. נעמט אויף אייד מײַן יאָךְ, און לערנט פון מיר; ווייל
איך בין עֲנִיּוֹתֵיךְ און נִידֵעֲרִיק אין געמײַט, און איר וועט געפֿינען שבת
מְנוּחָה פֿאַר אייערע נשָׁמוֹת;

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>

און https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, און
אַצונד קָלל דעם עבֿדה קשה פון אביך, וואָס ער הָאָט נתן אויף אונדז, און
מיר וועלן דיר עבד. 5 הָאָט ער צו זיי אמר: בוא ווידער צו מיר אין 3 ימים עוד
[זען <https://www.youtube.com/watch?v=lcrRDvVL5eY>]. און
הָעַם אִיז הַלֵּךְ. 6 הָאָט דער מלך רחבֿעִם זיך יעץ מיט די זקנים [זען זקנים פון
עדת בני ישראל, גלט' 2:9]

<https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4>

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

זען יעקב בן דוד מיט זקנים, מַה"ש 21:18; זען

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>
see

<http://www.afii.org/OJB.pdf> p.1119

Masores Zekenim Adat Bnei Yisroel Beis Sheni Judaism
Emunah Once For All Time Delivered to the Kadoshim

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0>

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאָלט נאָבֿק פֿאַר דער

(ארטאדאקסיש יידיש) אָמונה, וואָס איז איין מאָל פֿאַר אַלעמאָל

איבערגעענטפערט געוואָרן צו די קדושים (מסֿרת הזקנים פון עדת
בני ישראל פון דָרֿך ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אָמונה, זען יהודה
;1:3; מה"ש 21:20-25;

<https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68>

<https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8>

<https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo>

<https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw>

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0>

<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>

<http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips>

<https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs>

<https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E>

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>

<https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU>
<https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4>
https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504
<https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI>
<https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg>
https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk
<https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA>
<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
<https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA>
<https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE>
<https://www.youtube.com/watch?v=lc3-6ZBSYow>

١٧٢]

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>
<https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>
<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>
https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
<https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio>
<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>
<https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M>
<https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSqe>
<https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g>
<https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=lyycWyLtcBE>
<https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU>
<https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI>
<https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU>
<https://www.youtube.com/watch?v=ocIS5Be7HH0>
<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>
<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>
<https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM>
<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>
<https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs>
<http://www.afii.org/add.htm>
<https://www.afii.org/afii.pdf>

זען ספר הזהר ג 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַנְּיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול

אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיהו 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98 און סאַנה 38 און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח [וואָס זיינען עמד פאַר אָביו שלמהן, ווען ער האָט חי, אַזוי צו אמר: ווי יעץ איר צו שוב ענטפער צו דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]? 7 האָבן זיי צו אים דבר, אַזוי צו אמר: אויב דו וועסט היה לטוב מיט דעם דאָזיקן עם, און וועסט זיי רצה, און וועסט דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] צו זיי דברים טובים, וועלן זיי דיר זיין עבדים אויף כל הימים. 8 אָבער ער האָט עזב [זען תהלים (16)-22:2] די עצה פון די זקנים וואָס זיי האָבן אים יעץ זקנים [זען זקנים פון עדת בני ישראל, גלט' 2:9]

<https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4>

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE

זען יעקב בן דוד מיט זקנים, מַה"ש 21:18; זען

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

see

<http://www.afii.org/OJB.pdf> p.1119

Masores Zekenim Adat Bnei Yisroel Beis Sheni Judaism

Emunah Once For All Time Delivered to the Kadoshim

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0>

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

זען יהודה בן דוד מיט זקנים, איר זאָלט נאַבֿק פאַר דער

(ארטאדאקסיש יידיש) אָמונה, וואָס איז איין מאָל פאַר אַלעמאָל

איבערגעענטפערט געוואָרן צו די קדושים (מסורת הזקנים פון עדת

בני ישראל פון דָּרֶךְ ה' פון ארטאדאקסיש יידיש אָמונה, זען יהודה

;1:3; מה"ש 21:20-25

<https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68>

<https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8>

<https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo>

<https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw>

<https://www.youtube.com/watch?v=BiAbNXLvg-0>

<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>

<http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips>

<https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs>

<https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E>

<https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>

<https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU>

<https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=vVV6Dli63B4>

https://www.youtube.com/watch?v=MQ_ugyy1504

<https://www.youtube.com/watch?v=VPo-cgGftWI>

<https://www.youtube.com/watch?v=SRMoLfQaSdg>

https://www.youtube.com/watch?v=ICp_g4tIBZk

<https://www.youtube.com/watch?v=lwb4qipU6DA>

<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

<https://www.youtube.com/watch?v=7bddGN6ozGA>

<https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE>

<https://www.youtube.com/watch?v=lc3-6ZBSYow>

١٧٢]

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=kt2KKK-0MNQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=XPaiPWTzr3Y>

<https://www.youtube.com/watch?v=7uCp3BvS2MQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

<https://www.youtube.com/watch?v=GWEU9s-1Yio>

<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>

<https://www.youtube.com/watch?v=HFpJiDqDL2M>

<https://www.youtube.com/watch?v=7JvfPdUaSQE>

<https://www.youtube.com/watch?v=sKJfXlyq77g>
<https://www.youtube.com/watch?v=BuNxczEq8BQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=lyycWyLtcBE>
<https://www.youtube.com/watch?v=HVyCvTdk6JU>
<https://www.youtube.com/watch?v=C9y4e6uaPvI>
<https://www.youtube.com/watch?v=mslXCXN3BpQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcU>
<https://www.youtube.com/watch?v=ocIS5Be7HH0>
<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>
<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>
<https://www.youtube.com/watch?v=FrHr7XuDBSM>
<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLEIn7Cg>
<https://www.youtube.com/watch?v=VBZZ3tSsaJs>
<http://www.afii.org/add.htm>
<https://www.afii.org/afii.pdf>

זען ספר הזהר ג ב288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַנְּיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין

בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 14-13:7, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 14-13:7, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98 און סאַנה 38 און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח,

<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>

<https://www.youtube.com/watch?v=1DGhhA4eqCY>

<https://www.youtube.com/watch?v=OWd15NHmEaU>

https://www.youtube.com/watch?v=TTp_fEgDEvE, און

ער האָט זיך יעץ מיט די ילדים וואָס זיינען גדל מיט אים, וואָס זיינען עמד פאַר אים. 9 און ער האָט צו זיי אמר: וואָס יעץ איר, מיר זאָלן שוב ענטפער דעם דאָזיקן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס האָט צו מיר דבר, אַזוי צו אמר: קלל דעם יאָך וואָס אָבִיךָ האָט נתן אויף אונדז? 10 האָבן צו אים דבר די ילדים [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=Sr5vcLaqfhc>] וואָס

זיינען גדל מיט אים, אַזוי צו אמר: אַזוי זאָלסטו אמר צו דעם עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס האָט צו דיר דבר, אַזוי צו אמר: אָבִיךָ האָט כבד געמאַכט אונדזער יאָך, דעריבער קלל דו אונדז, אַזוי זאָלסטו אמר צו זיי: מיין קטון [אַפֿבע] איז עבה פון מְתַנִּי אבי. 11 און אַצונד, אָבִי האָט אויף אייך עמס אָן על כבד, און איך וועל נאָך יסוף צו אייער יאָך; אָבִי האָט אייך יסר [מוסר שלומנו עָלִיו, בן דוד, ישעיה 53:5] מיט שוטים, און איך מיט עקרבים. 12 און יָרְבֵּעַם און דאָס כל הָעָם זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] צו רחבֿעמען אויפן יום

שְׁלִישׁ [זַעַן]

<https://www.youtube.com/watch?v=1crRDvVL5eY>

<https://www.youtube.com/watch?v=1OADIcWjU2E>

[http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf], אַזוּי

ווי דער מלך האָט דבר, אַזוּי צו אמר: שוב צו מיר אויפן יום שְׁלִישׁ. 13 און דער מלך האָט זיי ענה קשה, און דער מלך רחבעם האָט עזב [זַעַן תהלים 17(16)-22:2(1)] די עצה פון די זקנים. 14 און ער האָט צו זיי דבר אַזוּי ווי די עצה פון די ילדים, אַזוּי צו אמר: אָבִי האָט כבד געמאַכט אייער יאָך, און איך וועל נאָך יסוף צו אים; אָבִי האָט אייך יסר [מוסר שלומנוּ עֲלֵינוּ, בן דוד, ישעיה 53:5] מיט שוטים, און איך מיט עקרבים. 15 און דער מלך האָט זיך נישט שמע [זַעַן "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו הָעָם, וואָרעם דאָס איז געווען באַשערט פון האלוקים, כדי ה' זאָל מקיים זיין דבר, וואָס ער האָט דבר [זַעַן מלכים א 11:29-39] דורך אַחֲזֵיהֶן השלוני, צו יָרְבֵּעַם בן נבִטן. 16 און ווי כל ישראל האָבן געזען, אַז דער מלך האָט זיך נישט שמע [זַעַן "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זיי, האָט הָעָם שוב דעם מלך, אַזוּי צו אמר: מיר האָבן נישט קיין חלק אין דודן, און קיין נחלה אין בן ישן. איש צו דינע אוהלים, ישראל! אַצונד ראה זיך אום אויף דיין בית, דוד! און כל ישראל איז הלך צו זינע אוהלים. 17 אַבער די בני ישראל וואָס זינען ישב [זַעַן "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין די ערי יהודה, איבער זיי רחבעם איז מלך. 18 און דער מלך רחבעם האָט שלח הַדוֹרְמֵעַן וואָס איבער דעם מס, און די בני-יִשְׂרָאֵל האָבן אים רגם מיט אָבֶן, און ער איז מות. און דער מלך רחבעם האָט זיך התאמץ [אמץ] עלה [זַעַן "עלה" ישעיהו 53:2] אויף זיין מרכבה, צו נוס קיין ירושלים. 19 און ישראל האָט פשע ["פשע" זַעַן ישעיה 53:5] אָן דעם בית דוד ביז אויף היום הזה.

דברי ב11

1 און רחבעם איז בוא [זַעַן "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] קיין ירושלים, און ער האָט קהל דאָס בית יהודה און בנימין, 180,000 בחור עשה מלחמה, צו לחם מיט ישראל, כדי צו שוב די ממלכה צו רחבעמען. 2 איז דאָס דבר-ה' געווען צו שמעיה איש האלוקים, אַזוּי צו אמר:

3 אמר צו רחבעם בן שלמה, מלך יהודה, און צו כל ישראל אין יהודה און בנימין, אַזוי צו אמר: 4 אַזוי האָט ה' אמר: איר זאָלט נישט עלה, און איר זאָלט נישט לחם מיט אייערע אחים [זען "אחים" תהלים (22)-23(16)-22:17], זען אויך http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14; שוב אייך אום איש צו זיין בית, וואָרעם פון מיר איז געשען די דאָזיקע זאך. און זיי האָבן שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] די דברי ה', און האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4-3; יכריה 13:7] פון צו הלך אויף יַרְבֵּעֵמֶען. 5 און רחבעם איז ישב [זען "ישב" הושע 5-4-3; זכריה 13-11-6] אין ירושלים; און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ערים למצור אין יהודה. 6 און ער האָט בנה בית-לָחֶם [זען מיכה 5:1; מתי 2:5,11], און עייטס, און תקוּעַ, 7 און בית-צור, און שוכו, און עֲדוּלָם, 8 און גת, און מְרֻשָּׁה, און זיף, 9 און אֲדוּרִים, און לָכִישׁ, עֲזָקָה, 10 און צָרְעָה, און אֵילוֹן, און חברון, וואָס אין יהודה און בנימין, אויף ערי מצורות. 11 און ער האָט חזק די מצורות, און האָט נתן אין זיי נגידים מיט אַצְרָת [אוצר] מאכל און שָׁמֶן און וויין. 12 און אין כל עיר זיינען געווען צנה און רמח; און ער האָט זיי חזק להרבה [רבה] מאד. און יהודה און בנימין זיינען ביי אים. 13 און די פֶּהַנִּים און די לוֹיִים וואָס אין כל ישראל האָבן זיך יצב פֶּאָר אים פון זייער כל גְבוּל. 14 וואָרעם די לוֹיִים האָבן עזב [זען תהלים (16)-17(1)-22:2] זייערע מגרש און זייער אַחְזָה, און זיינען הלך קיין יהודה און קיין ירושלים, ווייל יַרְבֵּעֵם און זיינע בָּנִים האָבן זיי זנח פון צו זיין כהן צו ה'; 15 און ער האָט זיך עמד פֶּהַנִּים צו די בָּמוֹת, און צו די שעירים [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=mgHanyveQ0I>], און צו די עֲגָלִים וואָס ער האָט עשה. 16 און נאָך זיי, זיינען פון כל שבטי ישראל וואָס האָבן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-7:2] זייער לֵב צו בקש ה' אלוקי ישראל, בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] קיין ירושלים, כדי צו זבח צו ה' אלוקי אבותיהם. 17 און זיי האָבן חזק די מלכות פון יהודה, און האָבן אמץ רחבעם בן שלמה, 3 שָׁנָה; וואָרעם זיי זיינען הלך אין דעם דָּרָךְ פון דודן און שלמה 3 שָׁנָה. 18 און רחבעם האָט זיך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13] פֶּאָר אַן אִשָּׁה מַחֲלַת בַּת יְרִימוֹת בן דודן, פון אַבִּיהֵיל דער בת אֶלְיָאב בן ישין. 19

און זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בָּנִים: יְעוֹשָׁן, און שְׁמֵרְיָהוּ, און זְהֵמָעָן. 20 און נאָך איר האָט ער לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13:6-11; 11:13] מֵעֶכָּה בַת אַבְשָׁלֹומֶעָן, און זי האָט אים ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] אַבְיָהוּ, און עֲתִיָן, און זִיזְאָן, און שלומיתן. 21 און רחבעם האָט אהב געהאַט מֵעֶכָּה בַת אַבְשָׁלֹומֶעָן מער פון אַלֵע זיינע נָשִׁים און זיינע פילגשים [זען שיר השירים 6:8]; וואָרעם 18 נָשִׁים האָט ער נשא, און 60 פילגשים; און ער האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] 28 בָּנִים, און 60 בָּנוֹת. 22 און רחבעם האָט עמד אַבְיָה בן מֵעֶכָּהוּ פֶּאָרן רֵאשׁ, פֶּאָר דעם נגיד צווישן זיינע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-17(16), 22:17(16),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14], וואָרעם אים צו מאכן פֶּאָר אַ מלך. 23 און ער האָט געטאָן מִבֵּין, און האָט פרץ אַלֵע זיינע בָּנִים איבער כל ארצות פון יהודה און בנימין, אין כל ערי המצרות, און ער האָט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-7:2] מזון לָרֹב; און ער האָט פֶּאָר זיי שאל המון נָשִׁים.

דברי ב 12

1 און עס איז געווען, אַז מלכות רחבעם האָט זיך כּוּן, און ער איז געוואָרן חזק, האָט ער עזב [זען תהלים 17(16)-22(1)] די תורה פון ה', און כל ישראל מיט אים. 2 און עס איז געווען אין 5 טן שָׁנָה פון דעם מלך רחבעם, איז שישק מלך מצרים עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף ירושלים, ווייל זיי מעל צו ה'; 3 מיט 1,200 מרכבות, און מיט 60,000 פרשים; און אָן מִסְפָּר איז געווען דאָס עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] וואָס איז מיט אים בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] פון מצרים, לובים, סופיים, און כושים. 4 און ער האָט לכד די ערי המצורות פון יהודה, און איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] ביז ירושלים. 5 איז שמעיה דער נביא בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] צו רחבעמען, און צו די שרי יהודה, וואָס האָבן זיך אסוף קיין ירושלים פון וועגן שישקו, און ער האָט צו זיי אמר: אַזוי האָט ה' אמר: איר האָט מיך עזב [זען תהלים

(16:17-22:2), דעריבער האָב איך אויך אייך עזב אין דער יָד פון שישקן. 6
און די שרי ישראל און דער מלך זיינען געוואָרן כנע, און זיי האָבן אמר: ה' איז
צדיק. 7 און ווי ה' האָט ראה אַז זיי זיינען געוואָרן כנע, איז דאָס דבר ה'
געווען צו שמעיהן, אַזוי צו אמר: זיי זיינען געוואָרן כנע, וועל איך זיי נישט
שחת; און איך וועל זיי נתן **[זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-7:2]** אַ
כמעט פֿליטָה, און מיין חֲמָה וועט נישט נִתְּדָ ווערן אויף ירושָׁלַיִם דורך דער
יָד פון שישקן. 8 נייערט זיי וועלן זיין עבדים צו אים; כדי זיי זאָלן ידע צווישן
מיין עבדה און דעם עבדה פון די ממלכות פון די ארצות. 9 און שישק מלך
מִצְרַיִם איז עלה **[זען "עלה" ישעיהו 53:2]** אויף ירושָׁלַיִם; און ער האָט לקח די
אוצרות פון בית ה', און די אוצרות פון בית המלך; הכל האָט ער לקח. און ער
האָט לקח די מגני הזהב וואָס שלמה האָט עשה. 10 און דער מלך רחבעם
האָט עשה תחת זיי מגני נחֲשֶׁת, און האָט זיי פקד אויף דער יָד פון די שרי
הרצים **[רוץ]** וואָס האָבן שומר דעם פתח פון בית המלך. 11 און עס איז
געווען, ווען דער מלך פלעגט בוא **[זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23;**
מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין בית ה', זיינען בוא די הרצים **[רוץ]** און
פלעגן זיי נשא **[זען ישעיהו 53:4]**, דערנאָך פלעגן זיי זיי שוב **[זען "שוב" הושע**
5-4:3; זכריה 13:7] אין דער קאַמער פון די הרצים **[רוץ]**. 12 און אַז ער איז
געוואָרן כנע, האָט זיך שוב פון אים דער אף ה', נישט שחת לכלה; און אויך
זיינען געווען אין יהודה דברים טובים. 13 און דער מלך רחבעם האָט זיך חזק
אין ירושָׁלַיִם, און ער איז געווען מלך; וואָרעם 41 שָׁנָה איז רחבעם געווען אַז
ער איז געוואָרן מלך, און 17 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושָׁלַיִם, אין דער עיר
וואָס ה' האָט בחר פון שבטי ישראל, צו שום שמו **[זען זכריה 12-11:6]**
דאָרטן. און דער שם פון אָמו איז געווען נַעֲמָה די עֲמוֹנִית. 14 און ער האָט
עשה **[זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9]** וואָס איז הָרַע, וואָרעם ער
האָט נישט כון זיין לֵב צו דרש ה'. 15 און די דברים וועגן רחבעמען, די
ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זיינען שוין כתב אין די דברים פון שמעיה
דעם נביא, און עֲדוֹ דעם תִּזְרֹ, וועגן דעם התיחש **[יחוס]**. און מלחמות זיינען
געווען צווישן רחבעמען און יִרְבֵּעֲמֶען כל הימים. 16 און רחבעם האָט זיך
שכב מיט זיינע אבות, און ער איז קבר **[זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]** געוואָרן
אין עיר דוד. און בנו אַבְיָה איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת **[זען בראשית**
22:13].

1 אין 18טן שָׁנָה פון דעם מלך יִרְבֵּעַם איז אַבְיָה געוואָרן מלך איבער יהודה.
 2 3 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירוּשָׁלַיִם. און דער שם פון אָמוֹ איז געווען מיכָיָהוּ
 בת אוריאלן פון גְּבֵעָה. און אַ מלחמה איז געווען צווישן אַבְיָהוּ און צווישן
 יִרְבֵּעַמֶּען. 3 אין אַבְיָה האָט אסר די מלחמה מיט אַ חיל פון גיבורי מלחמה,
 400,000 איש בחור [בחר]; און יִרְבֵּעַם האָט ערד אויף אים די מלחמה מיט
 800,000 איש בחור, גבור חיל. 4 און אַבְיָה האָט זיך קום אויף דעם הַר צְמָרִים
 וואָס אין די הר פון אפרים, און ער האָט אמר: שמע מיך צו, יִרְבֵּעַם און כל
 ישראל. 5 איר דאַרפט דאָך ידע אַז ה' אַלְקֵי ישראל האָט נתן [זען ישעיהו
 14:7; 9:53; 9:5; חגי 9-2:7] די ממלכה איבער ישראל צו דודן לעולם, צו אים
 און צו זיינע בָּנִים, אין אַ ברית מְלָח [זען ויקרא 2:13; במדבר 18:19; מתי
 26:28; נישט צוריקצוציען ברית;

<http://www.afii.org/digitalibrary/0878084215.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs>

<https://www.youtube.com/watch?v=UUxERaScips>

6 אין <https://www.youtube.com/watch?v=7b6Pz85P3-M>.
 יִרְבֵּעַם בן נְבָטוֹן, עֶבֶד שלמה בן דודן, איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע
 6:2] און האָט מרד אָן אַדְנָיו. 7 און עס האָבן זיך קבץ אַרום אים אנשים
 רקים, בני בליעל, און זיי האָבן זיך אמץ אַקעגן רחבעם בן שלמהו, און
 רחבעם איז געווען נער און רך לב, און האָט זיך נישט חזק אַקעגן זיי. 8 און
 אַצונד ווילט איר זיך חזק אַקעגן דער ממלכת ה' אין דער יָד פון בני-דוד; און
 איר זייט אַ המון רב, און מיט אייך זיינען די עַגְלֵי זֶהָב וואָס יִרְבֵּעַם האָט אייך
 עשה פֶּאָר אלוקים. 9 אמנם, איר האָט נדח די כֹּהֲנִים פון ה', בני-אַהֲרֹן, און די
 לְוִיִּים, און איר האָט אייך עשה כֹּהֲנִים אַזוי ווי די עמי ארצות; איטלעכער
 וואָס בוא מלא זיין יָד, מיט אַ פר בן בקר, און מיט 7 אַיִלִים, ער ווערט אַ כהן
 צו די לאַ אלוקים. 10 אַבער מיר, ה' איז אלקינו [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ>

מיר האָבן אים נישט עזב [זען תהלים 17(16)-22:2], און פֿהנים וואָס שרת פֿאַר ה', זיינען בני אָהרן, און די לויים זיינען אויף דעם מלאכה; 11 און זיי קטר צו ה' עולה בְּקָר בְּבֶקֶר, און עָרַב בְּעָרַב, און קטרת סמים, און די מערכת פון דעם לָחֶם אויף דעם שולחן הטהור, און די מנורה הזהב מיט אירע נֶרֶת אויף צו בער בְּעָרַב בְּעָרַב. וואָרעם מיר זיין שומר איבער די משמרת ה' אַלְקִינוּ, און איר האָט אים עזב [זען תהלים 17(16)-22:2]. 12 און הנה איז בְּרֹאשׁ מִיט אונדז האלוקים, און זיינע פֿהנים מיט חצוצרות צו רוע תרועה אויף אייך. בני ישראל, איר זאָלט נישט לחם מיט ה' אלוקי אבותינו, וואָרעם איר וועט נישט צלח [זען ישעיה 53:10]. 13 אָבֵעֵר יָרְבֵּעַם הָאָט סבב די מארב צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף זיי פון אחור, אַזוי אַז זיי זיינען געווען פֿאַר יהודה, און די מארב אחור זיי. 14 און יהודה האָט זיך פנה, און הנה די מלחמה איז אויף זיי פון פנים און פון אחור; און זיי האָבן צעק צו ה', און די פֿהנים האָבן חצצר אין חצצרות [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw>.] 15 און די איש יהודה האָבן רוע, און עס איז געווען, ווי די איש יהודה האָבן רוע, האָט האלוקים נגף יָרְבֵּעַמֶּען און כל ישראל פֿאַר אַבְיָהֶן און יהודה. 16 און די בני-יִשְׂרָאֵל זיינען נוס פֿאַר יהודה, און ה' האָט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אין זייער יָד. 17 און אַבְיָהֶן און זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָבן זיי נכה אַ מִכָּה רַבָּה, און עס זיינען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-53:9 און דניאל 12:2, תחית המתים אין משיח] חללים פון ישראל 500,000 איש בחור [בחר]. 18 און די בני ישראל זיינען כנע געוואָרן אין יענער צייט, און די בני יהודה זיינען געוואָרן אמץ, ווייל זיי האָבן זיך שען אויף ה' אלוקי אבותיהם. 19 און אַבְיָהֶן האָט רדף יָרְבֵּעַמֶּנע, און ער האָט לָכַד פון אים ערים: בית אַג-ל מיט אירע בנות, און יִשְׁנָה מיט אירע בנות, און עֶפְרַיִם מיט אירע בנות. 20 און יָרְבֵּעַם איז מער נישט עצר צו כוח אין די יָמֵי אַבְיָהֶן; און ה' האָט אים נגף, און ער איז מות. 21 און אַבְיָהֶן האָט זיך חזק. און ער האָט זיך נשא 14 נָשִׁים, און האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] 22 בָּנִים, און 16 בָּנוֹת. 22 און די יתר דברי וועגן אַבְיָהֶן, און זיינע דרכים, און זיינע דברים, זיינען כתב אין דעם מְדַרְשׁ

פון עֲדוֹ דַעַם נְבִיא. [14:1] 23 און אַבְיָה הָאֵט זיך שׂכַב מִיַּט זַיִנַע אַבוֹת, און מֵע הָאֵט אִים קִבֵּר [זַעַן מְשִׁיחַ קִבֵּר, יִשְׁעִיהוּ 9:53] און עִיר דוּד. און בְּנוֹ אָסָא אִיז גְּעוּוּאַרן מֶלֶךְ אוֹיף זַיִן תַּחַת [זַעַן בְּרֵאשִׁית 22:13]. און זַיִנַע טַעַג אִיז הָאָרֶץ גְּעוּוּען שְׁקֵט 10 שָׁנָה.

דברי ב14

[14:2] 1 און אָסָא הָאֵט עֲשֵׂה [זַעַן "עֲשֵׂה" יִרְמִיָהוּ 6-5:23; יִשְׁעִיהוּ 9:53] וּוְאָס אִיז טוֹב און יָשָׁר אִין דִּי אוֹיגן פֿון ה' אֱלֹקִיו. [14:3] 2 און עַר הָאֵט סוֹר דִּי מִזְבַּחוֹת הַנֶּכֶר און דִּי בְּמוֹת, און עַר הָאֵט שִׁבֵּר דִּי מִצִּבּוֹת, און הָאֵט גִּדַּע דִּי אֲשֵׁרִים. [14:4] 3 און עַר הָאֵט אִמֵּר יְהוּדָה צו דֵרֵשׁ ה' אֱלֹקֵי אַבוֹתֵיהֶם, און צו עֲשֵׂה דִי תוֹרָה און דָּאָס מִצְוָה. [14:5] 4 און עַר הָאֵט סוֹר פֿון כָּל עֲרֵי יְהוּדָה דִּי בְּמוֹת [בְּמָה] און דִּי חֲמָנִים [חֲמָן]. און דָּאָס מִמְלָכָה אִיז גְּעוּוּען שְׁקֵט אֹנֶטְעֵר אִים. [14:6] 5 און עַר הָאֵט בְּנָה [זַעַן "בְּנָה" דְּנִיאֵל 9:25] עֲרֵי מִצּוֹרָה אִין יְהוּדָה, וּוְאַרְעֵם הָאָרֶץ אִיז גְּעוּוּען שְׁקֵט, און בְּיַי אִים אִיז נִישֵׁט גְּעוּוּען קִיין מִלְחָמָה אִין יַעֲנַע שָׁנִים, וּוַיִּלֵּל ה' הָאֵט אִים נוֹחַ [זַעַן "נוֹחַ" יִשְׁעִיהוּ 10-1:11]. [14:7] 6 און עַר הָאֵט אִמֵּר צו יְהוּדָה: לֵאמֹר בְּנָה דִּי דְאָזְאִקַּע עֲרִים, און סַבֵּב מִיַּט אֶ חוֹמָה און מִגְדָּלִים, דְּלַתֵּיִם און בְּרִיחַ, אַזּוֹי לֵאנֵג הָאָרֶץ לִיגֵט פֶּאָר אֹנֶדֶז, וּוַיִּלֵּל מִיר הָאָבֶן דֵרֵשׁ ה' אֱלֹקֵינוּ; מִיר הָאָבֶן אִים דֵרֵשׁ, און עַר הָאֵט אֹנֶדֶז נוֹחַ [זַעַן "נוֹחַ" יִשְׁעִיהוּ 10-1:11] פֿון רוֹנֵד אַרוֹם. און זַיִי הָאָבֶן בְּנָה [זַעַן "בְּנָה" דְּנִיאֵל 9:25], און הָאָבֶן צִלַח [זַעַן "צִלַח" יִשְׁעִיהוּ 10:53]. [14:8] 7 און אָסָא הָאֵט גַּעְהֵאֵט אֶ חֵיל וּוְאָס הָאֵט נִשְׂא [זַעַן "נִשְׂא" יִשְׁעִיהוּ 13:52; 12:53] צָנָה און רִמָּת, פֿון יְהוּדָה 300,000; און פֿון בְּנִימִין, דִּי וּוְאָס הָאָבֶן נִשְׂא מִגֵּן און דֶּרֶךְ קֶשֶׁת, 280,000. כָּל זַיִנַעֵן גְּעוּוּען גְּבוּרֵי חֵיל. [14:9] 8 אִיז יִצָא [זַעַן יִשְׁעִיהוּ 10-1:11]; מִיכָה 5:1] אַקֶּעֶגן זַיִי זֶרַח דֵּעַר כּוֹשֵׁי מִיַּט חֵיל פֿון אֶלֶף מֵאָל אֶלְפִים, און מִרְכָּבָה 300, און עַר אִיז בּוֹא [זַעַן "בּוֹא", בְּרֵאשִׁית 10:49; יִרְמִיָהוּ 6-5:23; חֲגִי 9-7:2; זְכַרְיָה 9:9] בִּיז מִרְשָׁה. [14:10] 9 אִיז אָסָא יִצָא [זַעַן יִשְׁעִיהוּ 10-1:11]; מִיכָה 5:1] זַיִי אַנְטִקֶעֶגן, און זַיִי הָאָבֶן עֶרֶךְ מִלְחָמָה אִין גֵּיא צִפְתָּה בְּיַי מִרְשָׁה. [14:11] 10 און אָסָא הָאֵט קִרָא צו ה' אֱלֹקִיו, און עַר הָאֵט אִמֵּר: ה', אִין עִמְדָּה צו עֲזֵר צוּוִישֵׁן דַעַם רַב און דַעַם וּוְאָס אָן כּוֹחַ; עֲזֵר אֹנֶדֶז, ה' אֱלֹקֵינוּ, וּוְאַרְעֵם אוֹיף דִיר שְׁעֵן מִיר זיך אָן, און אִין דִיין שֵׁם זַיִנַעֵן מִיר בּוֹא [זַעַן "בּוֹא", בְּרֵאשִׁית

49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף דעם דאָזיקן המון. דו ביסט ה' אַלקינו; זאָל נישט אָנוש עצר אַקעגן דיר. [14:12] 11 און ה' האָט נגף די כושים פאַר אָסאָן און פאַר יהודה, און די כושים זיינען נוס. [14:13] 12 און אָסאָ און הָעם וואָס מיט אים האָבן זיי רדף ביז קיין גָר, און עס זיינען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-9:53 און דניאל 12:2, תחית המתים אין משיח] פון די כושים, ביז פון זיי איז נישט מחיה; וואָרעם זיי זיינען שבר געוואָרן פאַר ה' און פאַר זיין מַחנה. און זיי האָבן נשא שלל [זען "שלל" ישעיהו 53:12] רבה מאד. [14:14] 13 און זיי האָבן נכה כל הערים רונד אַרום גָר, וואָרעם פחד ה' איז געווען אויף זיי; און זיי האָבן בזו כל הערים, וואָרעם בזה רבה איז אין זיי געווען. [14:15] 14 און אויך די אהלי מקנה האָבן זיי נכה, און זיי האָבן שבה צאן לָרב, און גַמלים, און האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] קיין ירושלים.

דברי ב15

1 און עֲזַרְהוּ בן עוֹדֵד, אויף אים איז געווען דער רוּחַ אַלוקים. 2 און ער איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אַנטקעגן אָסאָן, און האָט צו אים אמר: שמע מִיך צו, אָסאָ, און כל יהודה, און בנימין: ה' איז מיט אַיִך, אַז איר זייט מיט אים; און אַז איר וועט אים דרש, וועט ער זיך לאָזן מצא פון אַיִך; אָבער אַז איר וועט אים עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)], וועט ער אַיִך עזב. 3 און ימים רבים איז ישראל געווען אָן דעם אַלוקי אמת, און אָן כהן מורה, און אָן תורה. 4 אָבער אַז זיי האָבן אין זייער צר זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] צו ה' אַלקי ישראל, און האָבן אים בקש, האָט ער זיך געלאָזט מצא פון זיי. 5 און אין עתים ההם איז נישט געווען קיין שלום פאַר דעם יצא און פאַר דעם בוא, וואָרעם מהומות רבות זיינען געווען אויף כל יושבי הארצות. 6 און זיי זיינען כָּתַת געוואָרן גוי בגוי, און עִיר בעיר, וואָרעם אַלוקים האָט זיי הָמָם מיט כל צרה. 7 אָבער איר זייט חזק, און זאָלן נישט רפה ווערן אייערע יד [זען "יד" תהלים 22:17];

וואָרעם, http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, שׁכר איז דאָ פאַר אייער פעולה. 8 און ווי אָסאָ האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 52:15-53:12] די דאָזיקע דברים און די נבואה פון עוֹדֵד דעם נביא, האָט ער

זיך חזק, און האָט עבר די שקוצים פון כל אָרץ יהודה און בנימין, און פון די ערים וואָס ער האָט לכד פון הר אפרים; און ער האָט חדש [זען "חדש" ירמיה 31:30-34];

https://www.youtube.com/watch?v=bRqI_m2NWD8 [דעם

מזבח פון ה' וואָס פאַר דעם אולם ה'. 9 און ער האָט קבץ כל יהודה און בנימין און די וואָס האָבן זיך גור בײַ זיי פון אפרים און מנשה, און פון שמעון; וואָרעם רב זײַנען נפל צו אים פון ישראל, ווען זיי האָבן ראה אַז ה' אלוקיו איז מיט אים. 10 און זיי האָבן זיך קבץ אין ירושלים אין 3טן חודש, אין 15טן שָׁנָה פון מלכות אָסָאָ. 11 און זיי האָבן זבח צו ה' אין יום ההוא, פון דעם שלל [זען ישעיה 53:12] וואָס זיי האָבן געבראַכט, 700 בָּקָר, און 7,000 צאָן. 12 און זיי זײַנען בוא אין אַ ברית צו דרש ה' אלוקי אבותיהם מיט זייער כל לֵב און מיט זייער כל נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10]; 13 און אַז כל וואָס וועט נישט דרש ה' אַלְקֵי ישראל, זאָל מות ווערן, סײַ קטן סײַ גָּדוֹל, סײַ איש סײַ אָשָׁה. 14 און זיי האָבן שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] צו ה' אויף אַ קול גָּדוֹל, און מיט תרועה, און מיט חצצרה, און מיט שופרות [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=Yd8JBTdUvrw> . 15 און

כל יהודה האָבן זיך שָׂמַח מיט דער שבועה; וואָרעם מיט זייער כל לֵב האָבן זיי שבע [זען שבע, תהלים 110:4, זען דברי הימים אַ 21:17] און מיט זייער כל רצון האָבן זיי אים בקש; און ער האָט זיך געלאָזט מצא פון זיי, און ה' האָט זיי נוח [זען "נוח" ישעיהו 10-11:1] פון רונד אָרום. 16 און אויך מַעֲכָה אִם אָסָאָן המלך האָט ער סור פון גבירה, ווייל זי האָט עשה מפלצת צו דער אַשְׁרָה. און אָסָאָ האָט כרת איר מפלצת, און דקק, און שָׂרף בײַם נחל קדרון. 17 אָבער די בָּמוֹת זײַנען נישט סור געוואָרן פון ישראל; רק לבב אָסָאָ איז געווען שלם אַלע זײַנע טעג. 18 און ער האָט געבראַכט די קדשים פון אָבִיו, און זײַנע אייגענע קדשים, אין בית האלוקים, פֶּסֶף און זָהָב, און כלים. 19 און קיין מלחמה איז מער נישט געווען ביז דעם 35טן שָׁנָה פון מלכות אָסָאָ.

דברי 16ב

1 אין 36טן שָׁנָה פון מלכות אָסָאָ, איז בעשאָ מלך ישראל עלה אויף יהודה,

און ער האָט בנה רָמָה, כדי נישט צו נתן אָן יצא און אָן בוא צו אָסאָ מלך יהודה. 2 האָט אָסאָ יצא כְּסָף און זָהָב פון די אוצרות פון בית ה' און דעם בית המלך, און שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו בן-הַדָּד מלך אַרָם, וואָס איז ישוב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין יַרְמֶשֶׁק, אַזוי צו אמר: 3 אַ ברית איז צווישן מיר און צווישן דיר, און צווישן אָבִי און צווישן אָבִיךָ; הנה שלח איך דיר כְּסָף און זָהָב; הלך! פרר דיין ברית מיט בעשָׂא מלך ישראל, כדי ער זאָל עלה פון מיר. 4 האָט בן-הַדָּד שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו דעם מלך אָסאָ, און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זיינע שרי החילים אויף די ערי ישראל, און זיי האָבן נכה עיון, און דן, און אָבֵל מַיִם, און כל מסכנות פון נפתלי. 5 און עס איז געווען, ווי בעשָׂא האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], אַזוי האָט ער חדל צו בנה רָמָה, און האָט שבת זיין מְלָאכָה. 6 און דער מלך אָסאָ האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13] כל יהודה, און זיי האָבן נשא [זען "נשא" ישעיהו 53:12; ויקרא 16:22] די אבנים פון רָמָה, און אירע עצים, מיט וואָס בעשָׂא האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. און ער האָט מיט זיי בנה גִּבְעֵ און מְצַפָּה. 7 און אין עת ההיא איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] חַנְנִי דער רֹאֶה צו אָסאָ מלך יהודה, און האָט צו אים אמר: ווייל דו האָסט זיך שען אויף מלך אַרָם, און האָסט זיך נישט שען אויף ה' אֱלֹהֶיךָ, דעריבער איז דער חיל פון מלך אַרָם מְלִט געוואָרן פון דיין זַד. 8 זיינען נישט די כושים און די לובים געווען אַ חיל לָרֵב מיט מרכבות און מיט פרשים רבה מאד? אָבער אַז דו האָסט זיך שען אויף ה', האָט ער זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] אין דיין זַד. 9 וואָרעם די אויגן פון ה' שויט איבער דער כל הָאָרֶץ, זיך צו חזק פֶּאֶר די וואָס זייער לֵב איז אים שלם. דו ביסט סְכָל געווען אין דעם, וואָרעם פון אַצוֹנָד אָן וועלן בַּיַּי דיר זיין מלחמות. 10 האָט אָסאָ כעס אויף דעם רֹאֶה, און ער האָט אים נתן אין בית מִהֶפְכָּת; ווייל ער איז געווען אין זַעֲף אויף אים דערפאר. און אָסאָ האָט רצף טייל פון הָעָם אין עת ההיא. 11 און הנה די דברי אָסאָן, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זיינען כתב אין סִפְרָ פון די מלכים פון יהודה און ישראל. 12 און אָסאָ איז חלא געוואָרן אויף זיינע רגלים [זען תהלים 22:17];

אין https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

39טן שָׁנָה פֿון זײַן מלכות; זײַן חָלִי איז געווען מעל; אָבער אָפּילו אין זײַן חָלִי האָט ער נישט רדש בײַ ה' נײַערט בײַ די רופאים [זען "רפא" ישעיה 53:5]. 13 און אָסאָ האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און איז מות אין 41טן שָׁנָה פֿון זײַן מלכות. 14 און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין זײַן קבר וואָס ער האָט זיך כרה [זען כָּרָה, כּוּר, תהלים 22:17];

https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU

[זען בראשית 26:25] אין עיר דוד, און מע האָט אים שכב אין אַ מְשָׁכָב וואָס מע האָט מלא מיט בשם און זון מרקחים [רקח], דורך מרקחת-מאַכעריי, און מע האָט שָׂרָף נאָך אים אַ שרפה גדולה עד למאד.

דברי ב17

1 און יהושפט בנו איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת, און האָט זיך חזק אַקעגן ישראל. 2 און ער האָט נתן חיל אין כל ערי יהודה הבצורות, און נתן נציבים אין אָרֶץ יהודה, און אין די ערי אפרים וואָס אָביו אָסאָ האָט לכד. 3 און ה' איז געווען מיט יהושפטן, וואָרעם ער איז הלך אין די דרכי אָביו דודן הראשונים [זען <https://www.youtube.com/watch?v=XHv00pidcCw>], און ער האָט נישט דרש די בעלים. 4 אָבער אלוקי אָביו האָט ער דרש, און אין זײַנע מצוות איז ער הלך, און נישט אַזוי ווי די מעשים פון ישראל. 5 און ה' האָט כון די ממלכה אין זײַן יָד, און כל יהודה האָט נתן [זען ישעיהו 7:14]; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] מנחה יהושפטן, און ער האָט געהאַט עושר און כבוד לָרֵב. 6 און זײַן לֵב איז געווען גְּבִיָּה אין די דרכי ה'; דערצו נאָך האָט ער סור די בְּמוֹת און די אשרים פון יהודה. 7 און אין 3טן שָׁנָה פֿון זײַן מְלָךְ האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זײַנע שרים: בן-חילן, און עובד־הו, און זכר־הו, און נתנאלן, און מיכ־הו, צו למד די ערים פון יהודה. 8 און מיט זיי זײַנען געווען די לוֹיִים שמע־הו, און נתנ־הו, און זב־הו, און עֶשְׂהָאֵל, און שמירמות, און יהונָתָן, און אַדוֹנִיָּהוּ, און טוֹבִיָּהוּ, און טוֹב-אַדוֹנִיָּהוּ, די לוֹיִים; און מיט זיי אַלִישָׁמָע און יהוֹרָם, די כהנים. 9 און זיי האָבן למד אין יהודה, און מיט זיי איז געווען דאָס סֵפֶר פֿון תורת ה'; און זיי זײַנען סבב אין כל ערי יהודה, און האָבן למד צווישן הָעָם. 10 און פחד ה' איז געווען אויף כל ממלכות הארצות וואָס אַרום יהודה, און זיי האָבן נישט לחם מיט יהושפטן. 11 און פון די

פלשתים האָט מען געבראַכט יהושפט, מנחה, און פֿסוף משא; אויך די אַראַבער האָבן אים געבראַכט צאָן: 7,700 אַילים [אַיל], און 7,700 פֿיש. 12 און יהושפט איז הלך און גדל עד מעל; און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אין יהודה בִּירְנִית און עיר מסכנות. 13 און מלאכה רבה האָט ער געהאַט אין די ערים פון יהודה; און אנשי מלחמה, גבורי חיל, אין ירושלים. 14 און דאָס איז געווען זייער פקדה לויט זייערע בית אבותיהם: פון יהודה, שרי אלפים: עֲדָנָה דער שֶׁר, און מיט אים גבורי חיל 300,000; 15 און לעבן אים: יהוחָן דער שֶׁר, און מיט אים 280,000; 16 און לעבן אים: עֲמִסָּה בן זָכְרִין, וואָס האָט זיך נָדַב פֶּאָר ה', און מיט אים 200,000 גבורי חיל. 17 און פון בנימין: אַ גיבור חיל, אָלְיָדָע און מיט אים נשקי קשת און מגן, 200,000; 18 און לעבן אים: יהוֹזָבָד, און מיט אים 180,000 חלוצי צבא. 19 דאָס זיינען די וואָס האָבן שרת דעם מלך, אַחוץ וואָס דער מלך האָט נתן אין די ערי המבצר אין כל יהודה.

דברי ב 18

1 און יהושפט האָט געהאַט עושר און כבוד לָרֵב; און ער האָט זיך מתחתן געווען מיט אַחאָבן. 2 און לקח שָׁנִים האָט ער ירד צו אַחאָבן קיין שומרון, און אַחאָב האָט זבח פֶּאָר אים און פֶּאָר הָעָם וואָס מיט אים צאָן און בָּקָר לָרֵב, און ער האָט אים סות צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין רְמוֹת-גִּלְעָד. און אַחאָב מלך ישראל האָט אמר צו יהושפט מלך יהודה: ווילסטו הלך מיט מיר קיין רְמוֹת-גִּלְעָד? האָט ער אמר: אַזוי ווי דו אַזוי איך, און אַזוי ווי דיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] מיין עם, און מיט דיר אויף מלחמה. 4 און יהושפט האָט אמר צו מלך ישראל: דרש הַיּוֹם, נא, דאָס דבר-ה'. 5 האָט מלך ישראל קבץ די נביאים, 400 איש, און ער האָט צו זיי אמר: זאָלן מיר הלך קיין רְמוֹת-גִּלְעָד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך חדל? האָבן זיי אמר: עלה, און האַלוקים וועט זי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון מלך. 6 האָט יהושפט אמר: איז דאָ נישטא נאָך אַ נביא פון ה', אַז מיר זאָלן דרש בֵּין אים? 7 האָט מלך ישראל אמר צו יהושפט: פֶּאָר אַן איש אחד אויף צו דרש בֵּין ה' דורך אים, אָבער איך האָב אים שְׁנָא, ווייל ער זאָגט נישט אויף מיר נביאות צום טובה, נייערט אַלע

זיינע טעג צום רעה; דאָס איז מיכיהו בן ימלאָן. האָט יהושפּט אמר: זאָל דער מלך אַזוי נישט אמר. 8 האָט מלך ישראל קרא אַ סָרִיס, און האָט אמר: ברענג אויף גיך מיכיהו בן ימלאָן. 9 און מלך ישראל און יהושפּט מלך יהודה זיינען ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] איטלעכער אויף זיין פּסא לבש אין בגדים; און זיי זיינען ישב אין אַ גָרן ביי דעם פּתח שער שומרון, און כל נביאים האָבן נביאות זאָגן פאַר זיי. 10 און צדקיהו בן כנענָהן האָט זיך עשה קרני [קָרן] ברזל, און ער האָט אמר: אַזוי האָט ה' אמר: מיט די דאָזיקע וועסטו נָגח די אָרם ביז זיי צו כלה. 11 און כל הנביאים האָבן נביאות זאָגן דאָס גלייכן, אַזוי צו אמר: עלה אויף רמות-גלעד, און צלח [זען ישעיה 10:53], און ה' וועט זי נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] אין דער יד המלך. 12 און דער מלָאָך וואָס איז הלך קרא מיכיהו, האָט דבר צו אים, אַזוי צו אמר: הנה, די דברי הנביאים זיינען ווי פּה אחד טוב אויפן מלך; טאָ זאָל, נא, דיין דבר זיין אַזוי ווי פון אחד פון זיי, און דבר טוב. 13 האָט מיכיהו אמר: חי ה', אַז דאָס וואָס אַלקי וועט אמר, דאָס וועל איך דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10; <https://www.youtube.com/watch?v=nVnQLegEXis>]; 14 און ווי ער איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צום מלך, האָט דער מלך צו אים אמר: מיכה, זאָלן מיר הלך קיין רמות-גלעד אויף מלחמה, אָדער זאָל איך חדל? 15 האָט ער אמר: עלה! צלח! און זיי וועלן נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] ווערן אין אייער יד. האָט דער מלך צו אים אמר: ביז וויפיל מאָל זאָל איך דיך שבע, אַז דו זאָלסט נישט דבר [זען "דבר" ישעיהו 14-7:10] צו מיר נאָר דעם אמת אין שם פון ה'? 16 האָט ער אמר: איך האָב ראה כל ישראל פּוץ אויף די הָרִים, אַזוי ווי צאָן וואָס האָבן נישט קיין רעה, און ה' האָט אמר: אָן אדונים זיינען די דאָזיקע; זאָלן זיי זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] איש צו זיין בית בשלום. 17 האָט מלך ישראל אמר צו יהושפּטן: האָב איך דיר נישט אמר, ער וועט נישט נביאות זאָגן אויף מיר טוב, נייערט צום רע? 18 האָט ער אמר: דעריבער שמע! דאָס דבר-ה': איך האָב ראה ווי ה' ישב [זען "ישב" הושע 5-3:4; זכריה 13-6:11] אויף זיין פּסא, און דער כל צבא השָׁמַיִם עמד על זיין ימין און אויף זיין שמאל. 19 און ה' האָט אמר: ווער וועט פּתָה אַחאָב מלך ישראל, ער זאָל עלה, און נפל אין רמות-גלעד? האָט מען דבר: דער אמר אַזוי, און דער אמר אַזוי. 20 איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] דער רוח, און האָט זיך עמד

פאר ה', און האָט אמר: איך וועל אים פֿתֿה. האָט ה' צו אים אמר: מיט וואָס?
21 האָט ער אמר: איך וועל יצא און ווערן פֿאַר אַ רוּחַ שקר אין פֿה פֿון אַלע
זיינע נביאים. האָט ער אמר: וועסט פֿתֿה, און וועסט אויך יכל; יצא און עשה
אַזוי. 22 און אַצונד, הנה, ה' האָט נתן אַ רוּחַ שקר אין דעם פֿה פֿון די דאָזיקע
נביאים דיינע, אָבער ה' האָט דבר אויף דיר רעה. 23 האָט נָגַש צִדְקָהוּ בן
כְּנַעֲנָהוּ, און האָט נכה [זען ישעיה 53:4] מיכֿיהוּן אויפֿן לחי [זען מיכה 4:14];
מתי 27:30], און אמר: אויף וואָסער דִּרְדָּךְ איז דער רוּחַ ה' עבר פֿון מיר כדי צו
דבר [זען "דבר" ישעיהו 7:10-14] מיט דיר? 24 האָט מיכֿיהוּן אמר: הנה
וועסטו ראה אין יום ההוא, ווען דו וועסט בוא אין אַ חדר בחדר זיך צו חבאן.
25 האָט מלך ישראל אמר: לקח מיכֿיהוּן, און שוב אים צו אָמוֹן שַׁר העיר, און
צו יואָש דעם בן המלך, 26 און איר זאָלט אמר: אַזוי האָט אמר דער מלך:
שום דעם דאָזיקן אין בית הכלא, און האכל אים מיט לֶחֶם לחץ און מִים לחץ,
ביז איך שוב זיך אום בשלום. 27 האָט מיכֿיהוּן אמר: אויב שוב [זען "שוב"
הושע 5:4-5; זכריה 13:7] וועסטו זיך שוב בשלום, האָט ה' נישט דבר דורך
מיר. און ער האָט אמר: שמע דאָס צו, איר עמים אַלע. 28 און מלך ישראל און
יהושֿפט מלך יהודה זיינען עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] קיין רמות-גִּלְעָד. 29
און מלך ישראל האָט אמר צו יהושֿפטן: איך וועל זיך חֲפֹשׁ, און וועל בוא אין
דער מלחמה, און דו לבש דיינע בגדים. און מלך ישראל האָט זיך חֲפֹשׁ, און
זיי זיינען בוא אין דער מלחמה. 30 און מלך אַרְם האָט צוה די שרים פֿון זיינע
רכב, אַזוי צו אמר: איר זאָלט נישט לחם מיט קֶטֶן אָדער גדול, נאָר מיטן מלך
ישראל אַליין. 31 און עס איז געווען, ווי די שרים פֿון די רכב האָבן ראה
יהושֿפטן, אַזוי האָבן זיי אמר: דאָס איז מלך ישראל. און זיי האָבן אים סבב
צו לחם. האָט יהושֿפט זעק און ה' האָט אים עזר, און אלוקים האָט זיי סות
פֿון אים. 32 וואָרעם עס איז געווען, ווי די שרים פֿון די רכב האָבן ראה אַז
דאָס איז נישט מלך ישראל, אַזוי זיינען זיי שוב פֿון הינטער אים. 33 און אַן
איש האָט משך זיין קשת און ער נישט פֿינן, און האָט נכה מלך ישראל צווישן
דעם דבקים און צווישן דעם שריון. האָט ער אמר צו דעם רכב: הפך דיין יָד,
און זאָלסט מיך יצא פֿון דער מַחֲנֶה, וואָרעם איך בין חלה געוואָרן. 34 און די
מלחמה איז עלה אין יום ההוא; און מלך ישראל האָט זיך עמד אין דעם
מרכבה אַנטקעגן די אַרְמִים ביזן עָרֵב; און לעת פֿון בוא השמש איז ער מות.

1 און יהושפט מלך יהודה האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4:3; יכריה 7:13] אַהיים בשלום קיין ירושלים. 2 איז אים יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אַנטקעגן יהוא בן חננין, דער חָזַר, און ער האָט אמר צום מלך יהושפט: האָסטו געטאַרט עזר דעם רשע, און אהב האָבן די שונאים פון ה' און פון וועגן דעם איז אויף דיר קצף פון פאַר ה'. 3 אָבער דברים טובים מצא זיך אין דיר, וואָס דו האָסט בער די אשרות פון האָרץ, און כון דיין לב צו דרש האלוקים. 4 און יהושפט איז ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין ירושלים. אָבער ער איז ווידער יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צווישן העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], פון באַר-שבע ביזן הר אפרים, און האָט זיי שוב [זען "שוב" הושע 5-4:3; יכריה 7:13] צו ה' אלוקי אבותיהם. 5 און ער האָט עמד שפטים אין האָרץ, אין כל ערי יהודה הבצורות, עיר און עיר. 6 און ער האָט אמר צו די שפטים: ראה וואָס איר עשה, וואָרעם נישט פאַר אדם שפט איר, נאָר פאַר ה', און מיט אייך איז דבר משפט. 7 און אַצונד, זאָל די פחד ה' זיין אויף אייך; זיין שומר איבער אייך וואָס איר עשה, וואָרעם ביי ה' אַלקינו איז נישטא קיין עָוֹל, אָדער משא פנים, אָדער לקח שוחד. 8 און אויך אין ירושלים האָט יהושפט עמד פון די לויים און די כהנים, און פון די ראשי האבות פון ישראל, פאַר משפט ה', און פאַר ריב. און זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4:3; יכריה 7:13] קיין ירושלים. 9 און ער האָט זיי צוה, אַזוי צו אמר: אַזוי זאָלט איר זיך עשה: מיט יראת ה', מיט אמונה, און מיט לבב שלם. 10 און ביי כל ריב וואָס וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; מלאכי 1:3; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] פאַר אייך פון אייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22(22)-17(16):22],

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14 [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין זייערע ערים, צווישן דָם און דָם, צווישן תורה און מצוה, חוקים און משפטים, זאָלט איר זיי זהר, זיי זאָלן זיך נישט אשם צו ה', אַז עס זאָל זיין קצף אויף אייך און אויף אייערע אחים; אַזוי זאָלט איר עשה און איר וועט זיך נישט אשם. 11 און הנה איז אַמריהו דער כהן-גדול איבער אייך פאַר כל דבר ה', און זבדיהו בן

ישמעאלן, דער נגיד פון דעם בית יהודה, פאַר כל דבר פון המלך; און שטרים זיינען די לויים פאַר אייך; זייט חזק און עשה, און ה' וועט זיין מיט דעם טוב.

דברי ב20

1 און עס איז געווען נאָך דעם, זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] בני-מואָב, און בני-עמון, און מיט זיי פון די עמונים, אַקעגן יהושפטן אויף מלחמה. 2 איז מען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און מע האָט נגד יהושפטן, אַזוי צו אמר: אויף דיר בוא אַ המון רב פון יענער זייט ים, פון אַרם, און הנה, זיי זיינען אין חֲצֻצוֹן-תְּמָר, דאָס איז עין-גְּדִי. 3 האָט יהושפט ירא געקריגן, און ער האָט נתן זיין פנים צו דָרַש ה', און ער האָט קרא אַ צום איבער כל יהודה. 4 און יהודה האָט זיך קבֶּץ צו בְּקֶשׁ בֵּי ה'; יאָ, פון כל ערי יהודה איז מען בוא צו בְּקֶשׁ ה'. 5 און יהושפט האָט זיך עמד אין דער קהל יהודה און ירושָׁלַיִם, אין בית ה', פאַר דעם חֲצֵר החדשה, 6 און ער האָט אמר: ה' אלוקי אבותינו, דו ביסט דאָך אלוקים אין שָׁמַיִם, און דו משל איבער כל ממלכות פון די גוים, און אין דיין יָד איז כוח און גבורה, און אַקעגן דיר איז זיך נישט צו יצב. 7 דו אלוקינו, האָסט דאָך ירש די יושבי הָאָרֶץ הזאת פון פאַר דיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל, און האָסט עס נתן צו דעם זָרַע פון אברהם דיין אהב, לעולם. 8 און זיי זיינען ישב [זען "ישב" הושע 3:4-5; זכריה 6:11-13] דרינען, און האָבן דיר בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דרינען אַ מְקֻדָּשׁ צו דיין שם, אַזוי צו אמר: 9 אַז עס וועט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף אונדז רָעָה, אַ חָרֵב, אַ שְׁפוּט, אָדער דְּבָר, אָדער רָעֵב, וועלן מיר זיך עמד [זען "עמד" ישעיהו 11:1-10] פאַר דעם דאָזיקן בית און פאַר דיר, וואָרעם דיין שם איז אין דעם דאָזיקן בית, און מיר וועלן צעק צו דיר מצרתנו, און דו וועסט שמע און וועסט ישע. 10 און אַצונד, הנה זיינען בני-עמון און מואָב און דעם הַר שְׁעִיר, וואָס דו האָסט נישט נתן ישראל צו בוא צו זיי, ווען זיי זיינען בוא פון אַרְצֵי מִצְרַיִם, נייערט זיי האָבן זיך סור פון זיי, און האָבן זיי נישט שמד. 11 און הנה גמל זיי אונדז, צו בוא אונדז גרש פון דיין ירשה וואָס דו האָסט אונדז ירש. 12 אלוקינו, ווילסטו נישט שפט אויף זיי? וואָרעם אין אונדז איז נישטא

קיינ כוח אַקעגן דעם המון הרב הזה וואָס בוא אויף אונדז, און מיר ידע נישט וואָס מיר זאָלן עשה, נייערט אויף דיר זיינען אונדזערע אויגן. 13 און כל יהודה זיינען עמד פאַר ה'; אויך זייערע טף און זייערע נָשִׁים און זייערע בָּנִים. 14 איז אויף יחזיאַל בן זכַרְיָהוּ בן בְּנֵיָה בן יַעֲיָאֵל בן מִתְנָיָה דעם לְוִי, פון בני-אַסָּף, געווען דער רוּחַ ה', אין מיטן פון דער קהל [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=yECfY0iHIDI>. 15 און ער האָט אמר: קשב, כל יהודה, און יושבי ירושָׁלַיִם, און מלך יהושָׁפָט: אַזוּי האָט ה' צו אַיִךְ אמר: איר זאָלט נישט ירא האָבן און נישט חתת פאַר דעם דאָזיקן המון הרב, כי נישט צו אַיִךְ המלחמה כי לאַלוקים. 16 מחר ירד אויף זיי; הַנְּה, זיי עלה מיט דעם מעלה הַצִּיץ, און איר וועט זיי מצא אין סוף הנחל, פאַר דעם מדבר פון ירוּאֵל. 17 נישט איר וועט דאָס מאָל דאַרפן לחם; יצב! עמד! און ראה די ישועה פון ה' מיט אַיִךְ, יהודה און ירושָׁלַיִם; איר זאָלט נישט ירא האָבן און נישט חתת, מחר יצא אַקעגן זיי, און ה' וועט זיין מיט אַיִךְ. 18 האָט יהושָׁפָט זיך קדד מיטן פנים צו ארצה, און כל יהודה און די יושבי ירושָׁלַיִם זיינען נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-9:53 און דניאל 12:2, תחית המיתים אין מְשִׁיחַ] פאַר ה', זיך צו שחה צו ה'. 19 און די לַוִּיִּים פון בני-הקֹהֲתִים, און פון בני-הקֹרְחִים, זיינען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] צו הלל ה' אַלְקֵי יִשְׂרָאֵל אויף אַ קול גְּדוֹל למעלה. 20 און זיי האָבן זיך שכס אין דער בוקר, און זיינען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] צום מדבר פון תקוּעַ; און ביי זייער יצא האָט יהושָׁפָט זיך עמד, און האָט אמר: שמע מִיךְ צו, יהודה און יושבי ירושָׁלַיִם: גלויבט [אמן, זען בראשית 15:6; חבקוק 2:4;

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>

[<https://www.youtube.com/watch?v=67D63nSVGyI>] אין ה'

אלקִיכֶם [זען <https://www.youtube.com/watch?v=Zy9Wl80wawQ>

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>

<https://www.youtube.com/watch?v=m96sW3CKIQE>

זען ספר הזהר ג 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד

רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל

זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַנְּיָה אָבַעַר מיט

קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזוהר ג, 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שָרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98 און סאַנה 38 און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח], און איר וועט אנהאַלטן [אמן], גלויבט אין זיינע נביאים [זען, פאר ביישפיל, בראשית 3:15; ישעיה 50:6; 52:13-14; 53:1-12; 40:3-5; 61:1-2; 9:1-2, 5-6; 49:10; מיכה 5:1; 7:14; תהלים 16:10; 22:1-30; 34:19-20; 35:11; 41:9; 49:15; 68:18; 69:21; 72:10-11; 132:11; 118:22; 119:2-7; 19; 35:5-6; זכריה 6:11-12; 9:9; 11:12-13; 13:7; ירמיהו 23:5-6; 35:15; הושע 11:1; דניאל 9:25, 26; 3:1;

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4>

<https://www.youtube.com/watch?v=2Ywoic2QO68>

<https://www.youtube.com/watch?v=53YA1b05Dm8>

<https://www.youtube.com/watch?v=K9oyG0AtVvo>

<https://www.youtube.com/watch?v=UA0RiTZvHJw>
https://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU
<https://www.youtube.com/watch?v=hb3PLE1n7Cg>
<https://www.youtube.com/watch?v=ZaHi0zuNX1U>
<https://www.youtube.com/watch?v=BbHplrdNBJs>
<https://www.youtube.com/watch?v=PxQnTcDJQGE>
<https://www.youtube.com/watch?v=Ic3-6ZBSYow>
<https://www.youtube.com/watch?v=K3mT40GWHMQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=7VuHJA9hGXI>
https://www.youtube.com/watch?v=0mFjR_8vWPk
<https://www.youtube.com/watch?v=7-FmFDWKohU>
<https://www.youtube.com/watch?v=nWepUEbPCb4>
<https://www.youtube.com/watch?v=qr8NI2SULDc>
<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>

[, און איר וועט צלח [זען "צלח" ישעיהו 53:10]. 21 און ער האָט געהאַלטן אַן
עצה מיטן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; און
ער האָט עמד משררים צו ה' וואָס זאָלן הלל צו הדרה קדוש, ביים יצא פאַר
די חלץ, און אמר: ידה צו ה', וואָרעם לעולם איז זיין חֶסֶד. 22 און אין דער עת
וואָס זיי האָבן הלל מיט רָנָה און אַ תהלה, האָט ה' נתן ארבים [ארב] אויף
בני-עמון, מואָב און דעם הר שְׁעִיר, וואָס זיינען בוא [זען "בוא", בראשית
49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין יהודה; און זיי זיינען נגף
געוואָרן. 23 וואָרעם בני-עמון און מואָב האָבן זיך עמד אַקעגן די יושבי הר
שְׁעִיר, צו חרם און צו שמד; און ווי זיי האָבן כלה די יושבי שְׁעִיר, האָבן זיי עזר
צו משחים איש זיין רֵעַ. 24 און יהודה איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10;
ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו דעם מְצַפָּה אין דער מדבר, און זיי
האָבן זיך פנה אויף דעם המון און הנה זיי נפל פגרים אויף ארצה, און קיינער
איז נישט פליטה געוואָרן. 25 און יהושפט און זיין עם [זען "עמי" ישעיהו
53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10;
ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו בזז זייער שלל [זען ישעיהו 53:12],
און זיי האָבן מצא ביי זיי רב אי רכוש אי פגרים מיט כלי חמודה, און זיי האָבן
נצל פאַר זיך, ביז זיי האָבן מער נישט געקענט משאַ; און זיי האָבן בזז 3 טעג

דעם שלל, וואָרעם ער איז געווען רב. 26 און אויפן 4טן טאָג האָבן זיי זיך קהל אין עמק בִּרְכָה, וואָרעם דאָרטן האָבן זיי געמאַכט בּרַךְ ה'; דעריבער קרא מען דעם שֵׁם פֿון מקוֹם הַהוּא דער עמק בִּרְכָה ביז אויף הַיּוֹם. 27 און כל איש יהודה און ירושלים און יהושפט זיי פאָרויס האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4:3; יכריה 13:7] קיין ירושלים מיט שמחה, וואָרעם ה' האָט זיי שִׂמַח איבער זייערע פֿיינט. 28 און זיי זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] קיין ירושלים מיט נבלים און מיט כנורות און מיט חצצרות צום בית ה'. 29 און פחד ה' איז געווען אויף די ממלכות הארצות, ווען זיי האָבן שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] אַז ה' האָט לחם מיט די פֿיינט פֿון ישראל. 30 און מלכות יהושפט איז געווען שקט וואָרעם אלוקיו האָט אים נוח [זען "נוח" ישעיהו 10-11:1] פֿון רונד אַרום. 31 און יהושפט האָט מלך איבער יהודה; 35 שָׁנָה איז ער געווען אַז ער איז געוואָרן מלך, און 25 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שֵׁם פֿון אָמוּ איז געווען עזובָה בת שלחין. 32 און ער איז הלך אין דעם דִּרְךָ אָביו אָסאָן, און האָט זיך נישט סור דערפֿון, צו עשה וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פֿון ה'. 33 אָבער די בְּמוֹת זיינען נישט סור געוואָרן, און הָעַם האָט נאָך נישט כּוֹן זייער לֵב צו אלוקי אבותיהם. 34 און די יתר דברי יהושפטן, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זיינען כתב אין די דברים פֿון יהוא בן חננין, וואָס איז עלה אין סִפְר מלכי ישראל. 35 און נאָך דעם האָט יהושפט מלך יהודה זיך חבר מיט אַחזִיָה מלך ישראל, וואָס האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] רשע. 36 און ער האָט אים חבר צו זיך, צו עשה אַנִּיּוֹת אויף צו הלך קיין תְּרַשִׁישׁ; און זיי האָבן עשה אַנִּיּוֹת אין עֲצִיוֹן-גִּבֹר. 37 האָט אָלִיעֶזֶר בן דוֹדָהוֹן פֿון מֶרְשָׁה נביאות זאָגן אויף יהושפטן, אַזוי צו אמר: ווייל דו האָסט זיך חבר מיט אַחזִיָהוֹן, וועט ה' פרץ דיִינע מעשים. און די אַנִּיּוֹת זיינען שבר געוואָרן, און זיי האָבן נישט עצר צו הלך קיין תְּרַשִׁישׁ.

דברי ב1

1 און יהושפט האָט זיך שכב מיט זיינע אבות, און ער איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין עיר דוד; און בנו יהורם איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת. 2 און ער האָט געהאַט אחים [זען "אחים" תהלים

22(22)-23(16)17:22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך

ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב
18:14], בני יהושפט: עזריה, און יחיאל, און זכריהו, און עזריהו, און מיכאל,
און שפטיהו; די אלע זיינען געווען בני יהושפט מלך ישראל. 3 און אביהם
האָט זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] מתנות רבות פון כסף און
זָהב און מגדנות, מיט ערי מצורות אין יהודה. אָבער די ממלכה האָט ער נתן
[זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] יהורמען, וואָרעם ער איז געווען דער
בכור [זען תהלים 89:28]. 4 און ווי יהורם איז קום [זען "קום" במדבר 24:17;
הושע 6:2] אויף זיין ממלכת אביו, און האָט זיך חזק, אַזוי האָט ער הרג אלע
זיינע אחים, מיטן חרב, און אויך פון די שרים פון ישראל. 5 32 שָנָה איז
יהורם געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 8 שָנָה האָט ער מלך אין ירושלים.
6 און ער איז הלך אין דעם דָרָך מלכי ישראל, אַזוי ווי דאָס בית אַחאָב האָט
עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]; וואָרעם ער האָט געהאַט בת
אַחאָב פאַר אַן אַשָה; און ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו
53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'. 7 אָבער ה' האָט נישט אבה צו שחת
דאָס בית דוד, פון וועגן דעם בְּרִית וואָס ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל
9:26] מיט דודן, און אַזוי ווי ער האָט אים אמר, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו
7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אים און זיינע בָּנִים אַ נִיר כל הימים. 8 אין זיינע
טעג איז אָדום פשע פון אונטער דער יָד יהודה, און זיי האָבן געמאַכט איבער
זיך אַ מלך. 9 און יהורם איז עבר מיט זיינע שרים, און כל הרכב מיט אים; און
ער איז קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] בַּי לַיְלָה, און האָט נכה די
אָדומים וואָס האָבן סבב אים און די שרי הרכב. 10 אַזוי איז אָדום פשע פון
אונטער דער יָד יהודה ביז אויף היום הזה. דעמאָלט אין דער אייגענער צײַט
איז פשע לְבָנָה פון אונטער זײַן יָד; ווייל ער האָט עזב [זען תהלים
17(16)-22(1)] ה' אלוקי אבותיו. 11 ער האָט אויך עשה בְּמוֹת אויף די הרי
יהודה, און ער האָט זנה די יושבי ירושלים, און האָט נדח יהודה. 12 איז בוא
[זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] צו אים אַ
מכתב פון אַלְיָהוּ דעם נביא, אַזוי צו אמר: אַזוי האָט אמר ה' אלוקי אביך
דודן: ווייל וואָס דו ביסט נישט הלך אין די דרכי אַבִיךָ יהושפטן, און אין די
דרכי אַסָא מלך יהודה, 13 נייערט דו ביסט הלך אין דעם דָרָך מלכי ישראל,

און האָסט זנה יהודה און די יושבי ירושלים, אַזוי ווי דאָס בית אַחאָב האָט זיי זנה, און האָסט אויך הרג דיינע אחים פון דיין בית אַבִּיקָה, וואָס זיינען געווען בעסער פון דיר. 14 הנה, וועט ה' נגף מיט אַ מגפה גדולה דיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, **כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי**], און דיינע בָּנִים, און דיינע נשים, און אלע דיין רכוש. 15 און דו וועסט זיין אין חליים [חלל] רבים פון אַ מחלה אין דיינע מעה, ביז דיינע מעה וועלן יצא פון דער חלי טעג נאָך טעג. 16 און ה' האָט עור אויף יהוֹרָמֶען דעם רוח פון די פלשתים, און פון די אַראָבער וואָס לעבן די כושים. 17 און זיי זיינען עלה אויף יהודה, און האָבן זיך בקע אין איר, און האָבן שבה דעם כל רכוש וואָס האָט זיך מצא אין בית המלך, און אויך זיינע בָּנִים און זיינע נשים, און אים איז נישט שאר קיין בן, אַחוּץ יהוֹאָחָז [אחזיהו] דער קטון פון זיינע בָּנִים. 18 און נאָך דעם אַלעמען האָט אים ה' נגף אין זיינע מעה מיט אַ חלי נישט מרפא. 19 און עס איז געווען נאָך טעג און טעג בעת דער קץ פון 2 שָׁנָה איז געווען אַריבער, זיינען אים די מעה יצא פון זיין חלי, און ער איז מות אין תחלואים רעים; און מע האָט נישט עשה נאָך אים אַ שרפה אַזוי ווי די שרפה פון זיינע אבות. 20 32 שָׁנָה איז ער געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 8 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים; און ער איז הלך אָן חמדה; און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין עיר דוד, אַבער נישט אין די קברים פון די מלכים.

דברי ב22

1 און די יושבי ירושלים האָבן געמאכט פאַר אַ מלך אויף זיין תחת אַחזיהו, זיין בנו הקטון, וואָרעם אַלע עלטערע האָט הרג די גדוד וואָס איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] מיט די אַראָבער אין מַחֲנֶה. אַזוי איז אַחזיהו בן יהוֹרָם מלך יהודה, געוואָרן מלך. 2 42 שָׁנָה איז אַחזיהו געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 1 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שם פון אָמו איז געווען עַתְלִיָּהוּ בת עֶמְרִין. 3 ער אויך איז הלך אין די דרכי בית אַחאָב, וואָרעם אָמו איז געווען זיין יוֹעֵץ אויף צו רשע. 4 און ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי דאָס בית אַחאָב, וואָרעם זיי זיינען געווען זיינע יוֹעֲצִים נאָך זיין מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] אביו, צו זיין משחית. 5 ער איז אויך

הלך אין זייער עצה, און איז הלך מיט יהוֹרָם בן אַחאָבן, מלך ישראל, אויף
מלחמה אַקעגן חַזְאֵל מלך אַרָם אין רְמוֹת-גִלְעָד; און די אַרְמִים האָבן נכה
[זען ישעיהו 53:4] יוֹרְמֵעוֹן. 6 און ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5:4-3;
יכריה 13:7] זיך צו רפא [זען "רפא" ישעיהו 53:5] אין יזְרְעֵאל פון די מפּים
וואָס מע האָט אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4] אין רְמָה, ווען ער האָט לחם
מיט חַזְאֵל מלך אַרָם. און עֲזַרְיָהוּ בן יהוֹרְמֵעוֹן, מלך יהודה, האָט ירד צו ראה
יהוֹרָם בן אַחאָבן אין יזְרְעֵאל, ווען ער איז געווען חלה [זען ישעיהו 53:10]. 7
און די תבוסה פון אַחזִיָהוּן איז געווען פון אלוקים אַז ער זאָל בוא [זען "בוא"
בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו יוֹרְמֵעוֹן;
וואָרעם אַז ער איז בוא איז ער יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] מיט
יהוֹרְמֵעוֹן צו יְהוּא בן נְמִשִּׁין, וואָס ה' האָט אים משח, כדי צו כרת [זען "יכרת
משיח וְאִין לוֹ" דניאל 9:26] דאָס בית אַחאָב. 8 און עס איז געווען, ווי יְהוּא
האָט זיך שפט מיט דעם בית אַחאָב, האָט ער מצא די שרי יהודה, און די בני
אחי אַחזִיָהוּן, וואָס האָבן שרת ביי אַחזִיָהוּן, און ער האָט זיי הרג. 9 און ער
האָט בקש אַחזִיָהוּן, און מע האָט אים לכד ווי ער איז געווען חבאן אין
שומרון, און מע האָט אים געבראַכט צו יְהוּא, און מע האָט אים מות. און זיי
האָבן אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9], וואָרעם זיי האָבן אמר: ער איז
בן יהושֶׁפֶט, וואָס האָט דרש ה' מיט זיין כל לָב. און עס איז נישט געווען פון
בית אַחזִיָהוּן ווער עס זאָל האָבן כוח עצר די ממלכה. 10 און ווי עֲתִלְיָהוּ אָם
אַחזִיָהוּן האָט ראה אַז איר בן איז מות [זען "מות" ישעיהו 53:9], איז זי קום
[זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָט אבד דעם כל זרע [זען
בראשית 3:15; ישעיהו 53:10; גלט' 3:16] הממלכה פון דעם בית יהודה. 11
האָט יהושֶׁבֶעַת בת המלך לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6;
11:13] יוֹאָש בן אַחזִיָהוּן, און האָט אים גנב פון צווישן דעם בְּנֵי המלך וואָס
האָבן געזאָלט מות ווערן, און האָט אים און זיין מינקת נתן אין אַ חדר מטה.
און יהושֶׁבֶעַת בת המלך יהוֹרָם, די אָשָׁה פון יהוֹיָדָע דעם כהן -- וואָרעם זי
איז געווען די אַחות פון אַחזִיָהוּן-- האָט אים סתר פון עֲתִלְיָהוּן, און זי האָט
אים נישט מות. 12 און ער איז געווען חבא ביי זיי, אין בית האלוקים 6 שָׁנָה.
און עֲתִלְיָהוּ האָט מלך איבערן האָרץ.

1 און אויפן 7טן שָׁנָה האָט זיך יהוידע חזק, און ער האָט לקח די שרי המאות, עזריה בן ירוחמען, און ישמעאל בן יהוחננען, און עזריהו בן עובדן, און מעשיהו בן עדיהון, און אלישפט בן זכרין, מיט זיך אין אַ בְּרִית. 2 און זיי זיינען סבב אין יהודה, און האָבן קבץ די לויים פון כל ערי יהודה, און די ראשי האבות ישראל, און זיי זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין ירושלים. 3 און די כל הקהל האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בְּרִית מיטן מלך אין בית האלוקים; און ער האָט צו זיי אמר: הנה, זאָל בן המלך מלך, אַזוי ווי ה' האָט דבר וועגן די בני דודן [זען דברי הימים ב 6:16]. 4 דאָס איז די דבר וואָס איר זאָלט עשה : אַ דריטל פון אייך, די וואָס בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַרײַן שבת, פון די פֿהנים און פון די לויים, זאָלן זײַן פֿאַר שְׁערי הספים; 5 און אַ דריטל פון אייך אין בית המלך, און אַ דריטל אין דעם שער היסוד; און דאָס כל הָעָם זאָל זײַן אין די חצרות [חֲצָר] פון בית ה'. 6 און קיינער זאָל נישט בוא אין בית ה', נאָר די פֿהנים, און די וואָס שרת פון די לויים; זיי מעגן בוא, וואָרעם זיי זיינען קִדָּשׁ. אָבער דאָס כל הָעָם זאָל שמר די משמרת ה'. 7 און די לויים זאָלן נקף דעם מלך רונד אַרום, איש מיט זיינע כלי אין זײַן יָד; און דער וואָס בוא אַרײַן אין בית, זאָל מות ווערן. און זײַט מיט דעם מלך בײַ זײַן בוא און בײַ זײַן יצא. 8 האָבן די לויים אין כל יהודה עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי אַלע וואָס יהוידע דער כהן האָט צוה, און זיי האָבן לקח איטלעכער זיינע אנשים, די וואָס בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 23:5-6; מלאכי 3:1; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] אַרײַן שבת, מיט די וואָס יצא שבת, וואָרעם יהוידע דער כהן האָט נישט פטר די מחלקות. 9 און יהוידע דער כהן האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] די שרי המאות די חנית און די מגנות און די שלטים פון דעם מלך דוד, וואָס אין בית האלוקים. 10 און ער האָט עמד דאָס כל הָעָם, איש מיט זײַן שלח אין זײַן יָד, פון דער כתף הבית הימנית ביז דער כתף הבית שמאלים, בײַם מזבח און בײַם בית, לעבן המלך רונד אַרום. 11 און זיי האָבן יצא דעם בן המלך, און האָבן נתן אויף אים די נזר און די עדות, און האָבן אים געמאכט פֿאַר אַ מלך. און יהוידע און זיינע בָּנִים האָבן אים משח, און זיי האָבן אמר: יחי המלך. 12 און עתליהו האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו

[52:15-53:12] דעם קױל פון הָעָם וואָס רוץ און הלל דעם מלך, און זי איז בוא
 [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] צו הָעָם אין
 בית ה'. 13 און זי האָט ראה, און הנה דער מלך עמד אויף זײַן עמוד אין מבוא
 [זען מתי 24:44], און די שרים און די חצרות לעבן המלך, און דאָס כל עם
 הָאָרֶץ שמח זיך און תקע אין חצרות, און די משוררים מיט כלי השיר וואָס
 מודיעים דעם הלל; האָט עתליהו קרע אירע בגדים, און האָט אמר: קשר!
 קשר! 14 האָט יהוידע הכהן יצא די שרי המאות, די פקד החיל, און ער האָט
 צו זיי אמר: יצא זי אינעווייניק פון די שדרות [שדרה], און דער וואָס בוא איר
 נאָך, זאָל מות ווערן מיטן חָרֵב. וואָרעם דער כהן האָט אמר: איר זאָלט זי
 נישט מות אין בית ה'. 15 האָבן זיי שׁוֹם ידים אויף איר, אז זי איז בוא דורך
 דעם מבוא פון שער הסוסים אין בית המלך; און זיי האָבן זי דאָרטן מות. 16
 און יהוידע האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] אַ בָּרִית צווישן אים און צווישן
 דעם כל הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און
 צווישן המלך, צו זײַן צו הָעָם פון ה'. 17 און דאָס כל הָעָם איז בוא אין בית
 הבעל, און האָבן עס נתץ, פון זײַנע מזבחות און זײַנע צלם האָבן זיי שבר, און
 מתן דעם כהן פון בעל האָבן זיי הרג פאַר די מזבחות. 18 און יהוידע האָט
 שׁוֹם די פקודות פון בית ה' אין דער יָד פון די כַּהֲנִים פון שבט לֵוִי, וואָס דוד
 האָט חלק איבער דעם בית ה', צו עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] די עלות
 [עוֹלָה] פון ה', אַזוי ווי עס שטייט כתב אין תורת־משה, מיט שמחה, און מיט
 שיר לויט דעם ידי דודן. 19 און ער האָט עמד די שוערים בײַ די שְׁעָרִים פון
 בית ה', אַז דער וואָס איז טמא לכל דבד, זאָל נישט בוא. 20 און ער האָט לקח
 [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 6:11-13; 11:13] די שרי המאות, און די
 אדירים, און די מושלים איבער הָעָם, און דאָס כל עם הָאָרֶץ, און האָט ירד
 המלך פון בית ה', און זיי זײַנען בוא דורך דעם שער העליון אין בית המלך,
 און האָבן ישב דעם מלך אויף דעם פֶּסֶא הממלכה. 21 און דאָס כל עם האָט
 זיך שמח, און די עיר איז געווען שקט. און עתליהוּן האָבן זיי מות מיטן חָרֵב.

דברי 24ב

1 7 שָׁנָה איז יואָש געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 40 שָׁנָה האָט ער מלך
 אין ירושלים. און דער שׁוֹם פון אָמוֹ איז געווען צביה פון באר־שבע. 2 און

יואָש האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] וואָס איז יִשָּׁר אין די אויגן פון ה' כל יְמֵי יהוידע הכהן. 3 און יהוידע האָט פאַר אים נשא 2 נָשִׁים; און ער האָט ילד [זען "ילד" ישעיהו 7:14] בָּנִים און בָּנוֹת. 4 און עס איז געווען נאָך דעם, האָט יואָש געהאַט אין לֵב צו חדש דאָס בית ה'. 5 און ער האָט קבץ די פֶּהַנִּים און די לְוִיִּים, און ער האָט צו זיי אמר: יצא צו די ערים פון יהודה, און קבץ אויף פון כל ישראל כָּסֶף אויף צו חזק דאָס בית אֱלֹהֵיכֶם פון שָׁנָה צו שָׁנָה; און איר זאָלט אַיִךְ מהר וועגן דער דבר. אָבער די לְוִיִּים האָבן זיך נישט מהר. 6 האָט דער מלך קרא יהוידע דעם ראש, און האָט צו אים אמר: מדוע האָסטו נישט דרש פון די לְוִיִּים, צו ברענגען די משאת משה עֶבֶד ה', און פון דער קהל פון ישראל, פאַר דעם אֱהֵל הַעֲדוּת? 7 וואָרעם עתליהו די מרשעת, אירע בָּנִים האָבן פרץ דאָס בית האלוקים, און אויך כל קדשי בית ה' האָבן זיי עשה פאַר די בעלים. 8 און המלך האָט אמר, און מע האָט עשה אַן ארון, און אים נתן בַּיַּים שער פון בית ה' חוצה. 9 און מע האָט נתן אַ קול אין יהודה און אין ירושלים, צו ברענגען די משאת משה דעם עֶבֶד האלוקים אויף ישראל אין מדבר. 10 און כל השרים און דאָס כל הָעַם האָבן זיך שמח, און זיי האָבן געבראַכט און שלך אין ארון ביז כלה. 11 און עס איז געווען, בעת מע פלעגט ברענגען דעם ארון צו די פקודת המלך דורך דער יָד פון די לְוִיִּים, און ווי זיי האָבן ראה אַז עס איז דאָ רבה כָּסֶף, אַזוי פלעגט בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] דער סֵפֶר המלך, און דער פקיד פון דעם כהן־גדול, און זיי פלעגן ערה דעם ארון, און אים נשא און אים שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אויף זײַן מקום. אַזוי האָבן זיי עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] יום אין יום, און זיי האָבן אסוף כָּסֶף לרוב. 12 און המלך און יהוידע האָבן עס נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] צו די עושה מלאכת עבודה פון בית ה'; און זיי האָבן שכר חצבים און חרשים, צו חדש דאָס בית ה', און אויך חרשי ברזל און נחשת, צו חזק דאָס בית ה'. 13 און די עשי מלאכה האָבן עשה, און די מְלָאכָה איז עלה געוואָרן דורך זייער יָד, און זיי האָבן עמד דאָס בית האלוקים אויף זײַן מתכַּנֶּת, און אים אמץ. 14 און אַז זיי האָבן כלה, האָבן זיי געבראַכט פאַר המלך און יהוידען דעם שאר הַכָּסֶף, און מע האָט דערפון עשה כלים פאַר בית ה', כלי שְׁרֵת און עלות, און כף, און כלי זהב און כסף. און מע פלעגט עלה עוֹלָה אין בית ה' תמיד כל יְמֵי יהוידען. 15 און יהוידע איז

געוואָרן זקן און שבע [זען "שבע" ישעיה 53:11] מיט ימים, און ער איז מות; 130 שנה איז ער געווען, אז ער איז מות. 16 און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין עיר דוד לעבן די מלכים, ווייל ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 9:53] טובה צווישן ישראל, און פאַר האלוקים און זיין בית. 17 און נאָך דעם מות [זען "מות" ישעיהו 9:53] פון יהוידען זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] די שרי יהודה, און זיי האָבן זיך שחה צום מלך. דעמאָלט האָט המלך זיך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו זיי. 18 און זיי האָבן עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] דאָס בית ה' אלוקי אבותיהם, און זיי האָבן עבד די אשרים, און די עצבים, און עס איז געווען קצף אויף יהודה און ירושלים פאַר דער דאָזיקער אשמה זייערער. 19 און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו זיי נביאים, זיי צו שוב צו ה', און זיי האָבן זיי עוד, אָבער זיי האָבן נישט און. 20 און דער רוח אלוקים האָט לבש זכריה בן יהוידע דעם כהן, און ער האָט זיך עמד איבער הָעָם, און האָט צו זיי אמר: אַזוי האָט האלוקים אמר: לָמָּה עבר איר די מצוה פון ה', אַז איר זאָלט נישט צלח [זען ישעיה 53:10]? וואָרעם איר האָט עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] ה', און ער האָט אייך עזב. 21 האָבן זיי קשר אויף אים, און האָבן אים רגם מיט אָבן אויף דעם מצוה המלך, אין חָצֵר פון בית ה'. 22 און המלך יואָש האָט נישט זכר דעם חֶסֶד וואָס אָביו יהוידע האָט מיט אים עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 9:53] און ער האָט הרג בָּנו. און אז ער איז מות, האָט ער אמר: ה' וועט ראה און וועט דרש. 23 און עס איז געווען, ביים תקופה פון שָׁנָה, איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 2:53] אויף אים דער חיל פון אַרם, און זיי זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין יהודה און ירושלים, און האָבן שחת כל שרי הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 8:53, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון צווישן הָעָם, און אלע זייער שלל [זען ישעיה 53:12] האָבן זיי שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צום מלך פון דרמשק. 24 הגם דער חיל פון אַרם איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] מיט מצער אנשים, אָבער ה' האָט נתן אין זייער יָד חיל לָרֵב מאד, ווייל זיי האָבן עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] ה' אלוקי אבותים. און זיי האָבן עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 9:53] שפטים אויף יואָשן. 25 און אז זיי זיינען הלך פון אים--וואָרעם זיי האָבן אים

עזב אין מחלוי רביס--האָבן זיינע קשר אויף אים פאַר דעם דָם פון די בני יהודע דעם כהן, און זיי האָבן אים הרג אויף זיין מטה, און ער איז מות. און מע האָט אים קבר **[זען משיח קבר, ישעיהו 53:9]** אין עיר דוד, אָבער מע האָט אים נישט קבר אין די קברות פון די מלכים, 26 און דאָס זיינען די וואָס האָבן קשר אויף אים: זָבד בן שמעת דער עמונית, און יהוזבד בן שמרית דער מואָבית. 27 און זיינע בָּנִים, און די רבה המשא איבער אים, און די יסוד בית האלוקים, זיי זיינען כתב אין דעם מדרש סֵפֶר המלכים. און בְּנוֹ אֲמֻצָּהוּ איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת.

דברי 25ב

1 25 שָׁנָה איז אֲמֻצָּהוּ געוואָרן מלך, און 29 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שָׁם פון אָמוֹ איז געווען יהועדן פון ירושלים. 2 און ער האָט עשה **[זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9]** וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה', רק נישט מיט לב שלם. 3 און עס איז געווען, ווי די ממלכה איז געווען חזק ביי אים, אַזוי האָט ער הרג זיינע עבדים וואָס האָבן נכה **[זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6]** אָביו המלך. 4 אָבער זייערע בָּנִים האָט ער נישט מות, נייַערט אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דער תורה, אין דעם סֵפֶר משהו, וואָס ה' האָט צוה, אַזוי צו אמר: אָבוֹת זאָלן נישט מות ווערן פאַר בָּנִים און בָּנִים זאָלן נישט מות ווערן פאַר אָבוֹת; נייַערט איש פאַר זיין חֲטָאת זאָל מות ווערן. 5 און אֲמֻצָּהוּ האָט קבץ יהודה, און האָט זיי עמד לויט די בית אבות, לויט די שרי האלפים און לויט די שרי המאות, כל יהודה און בנימין; און ער האָט זיי פקד פון 20 שָׁנָה און מעלה, און האָט זיי מצא 300,000 בחור יוצא צבא, וואָס קענען יצא אין צבא, וואָס אחז רמח און צָנָה. 6 און ער האָט שכר פון ישראל 100,000 ביבור חיל פאַר 100 כֶּסֶף. 7 און אָן איש האלוקים איז בוא **[זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9]** צו אים, אַזוי צו אמר: מלך, זאָל דער צָבָא ישראל נישט הלך מיט דיר, ווייל ה' איז נישט מיט ישראל, מיט כל בני אפרים. 8 וואָרעם אַז דו וועסט בוא, מעגסטו עשה ווי חזק די מלחמה, וועט דרך האלוקים כשל פאַר דעם אויב, ווייל ביי אלוקים איז צו עזר און צו כשל. 9 האָט אֲמֻצָּהוּ אמר צו דעם איש האלוקים: אָבער וואָס עשה מען וועגן די 100 כֶּסֶף וואָס איך האָב נתן **[זען ישעיהו 7:14; 53:9]**

9:5; חגי 9-2:7] דער גדוד ישראל? האָט דער איש האלוקים אמר: ה' קען דיר נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; חגי 9-2:7] מער ווי דאָס. 10 האָט זיי אַמְצָיָהוּ בדל, די גדוד וואָס איז צו אים בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] פון אפרים, אויף צו הלך אַהיים; און האָט חרה זייער אף מאד אויף יהודה, און זיי האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] אַהיים אין חרי אף. 11 און אַמְצָיָהוּ האָט זיך חזק, און ער האָט נהג זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און ער איז הלך צום גיא פון מלח, און האָט נכה פון בני-שעיר 10,000. 12 און 10,000 האָבן די בני יהודה שבה חיים, און זיי האָבן זיי געבראַכט אויפן ראש הסלע, און זיי שלך פון ראש הסלע, ביז זיי זיינען אַלע בקע געוואָרן. 13 אָבער די בני הגדוד וואָס אַמְצָיָהוּ האָט שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] פון צו הלך מיט אים אין דער מלחמה, האָבן זיך פשט די ערי יהודה, פון שומרון און ביז בית-חורון, און זיי האָבן פון זיי נכה 3,000, און האָבן בזו בזה רבה. 14 און עס איז געווען, נאָכדעם ווי אַמְצָיָהוּ איז בוא [זען "בוא", בראשית 10:49; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] פון נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6] די אַדומים, האָט ער געבראַכט די אלוקי בני-שעיר, און האָט זיי זיך עמד פאר אלוקים, און ער פלעגט זיך שחה פאַר זיי, און קטר צי זיי. 15 האָט דער אף ה' חרה אויף אמציהוּ, און ער האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אים אַ נביא, און ער האָט צו אים אמר: לָמָּה דו דרש די אלוקי הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], וואָס האָבן נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען זייער עם פון דיין יד? 16 און עס איז געווען, אַז ער האָט דבר צו אים, האָט [דער מלך] צו אים אמר: האָבן מיר זיך פאַר דעם יועץ פון מלך נתן? חדל דיר; לָמָּה זאָל מען זיך נכה [זען "נכה" ישעיהו 10-11:1; 53:4; 50:6]? האָט דער נביא חדל, און ער האָט אמר: איך ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] אַז אלוקים האָט יעץ זיך שחת, ווייל דו האָסט דאָס עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] און האָסט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו מיין עצה. 17 און אַמְצָיָהוּ מלך יהודה האָט זיך יעץ, און האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו יואש בן יהואחז בן יהואן מלך ישראל, אַזוי צו אמר: הלך! לאָמיר זיך ראה פנים. 18 האָט יואש מלך ישראל שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו אַמְצָיָהוּ מלך יהודה, אַזוי צו אמר: דעם חוץ וואָס אין לבנון האָט שלח

[זען "שלח" מלאכי 3:1] צו דעם ארז וואָס אין לבנון, אַזוי צו אמר: נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] דיין בת צו בני פאַר אַן אַשָּׁה. איז עבר אַ חית השדה וואָס אין לבנון, און האָט רמס דעם חוּת. 19 דו אמר, הנה האָסט נכה אדום, און דיין לַב האָט דִּךְ נשָׂא זִךְ צו כבד. ישב אַצונד אין דער היים. לָמָּה זאָלסטו זִךְ גרה מיט רָעָה, און נפל דו און יהודה מיט דיר. 20 אָבער אַמְצִיָּהוּ האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15]; וואָרעם דאָס איז געווען פון האלוקים, כדי זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-2:7] אין דער יָד ווייל זיי האָבן דרש די אלוקי אדום. 21 און יואָש מלך ישראל איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2], און ער און אַמְצִיָּהוּ מלך יהודה האָבן זִךְ ראה פנים אין בית-שמש וואָס געהערט צו יהודה. 22 און יהודה איז נגף געוואָרן פאַר ישראל, און זיי זיינען נוס איש צו זיינע אוהלים. 23 און אַמְצִיָּהוּ מלך יהודה בן יואָש בן יהואָחזן, האָט יואָש מלך ישראל תפש אין בית-שמש, און האָט אים געבראַכט קיין ירושלים; און ער האָט פרץ די חוּמָה פון ירושלים פון דעם שער פון אפרים ביז דעם שער הפונה, 400 אַמָּה. 24 און דאָס כל הזָּהָב און הכֶּסֶף, און כל הכלים, וואָס האָבן זִךְ מצא אין בית האלוקים אונטער עובד-אדומען, און די אוצרות פון דעם בית המלך, און בני התערובות, און האָט זִךְ שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; יכריה 13:7] קיין שומרון. 25 און אַמְצִיָּהוּ בן יואָשן, מלך יהודה, האָט געלעבט נאָך דעם מות [זען "מות" ישעיהו 53:9] פון יואָש בן יהואָחזן, מלך ישראל, 15 שָׁנָה. 26 און די יתר דִּבְרֵי אַמְצִיָּהוּ, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זיינען שוין כתב אין סֵפֶר מלכי יהודה און ישראל. 27 און פון דער עת אָן וואָס אַמְצִיָּהוּ האָט זִךְ סור פון הינטער ה', האָט מען קשר אַ קשר אויף אים אין ירושלים; און ער איז נוס קיין לכיש, אָבער מע האָט שלח נאָך אים קיין לכיש, און מע האָט אים דאָרטן מות. 28 און מע האָט אים נשָׂא אויף סוּסִים, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] לעבן זיינע אבות אין דער עיר יהודה.

דברי 26ב

1 און דאָס כל עם יהודה האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-6:11; 11:13] עוֹזִיָּהוּן, וואָס איז געווען 16 שָׁנָה, און זיי האָבן אים געמאכט פאַר אַ

מלך אויף דעם תחת פון אָביו אמציהוּן. 2 ער האָט בנה אילות און האָט זי שוב [זען "שוב" הושע 5-4-3; יכריה 7:13] צו יהודה, נאָך דעם ווי דער מלך [אמציהוּן] האָט שכב מיט זיינע אבות. 3 16 שָנָה איז עוּזָהוּ געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 52 שָנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שם פון אָמוּ איז געווען יכָליה פון ירושלים. 4 און ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 9:53] וואָס איז יָשָר און די אויגן פון ה', אַזוי ווי אַלע וואָס אָביו אָמְצָהוּ האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5-23; ישעיהו 9:53]. 5 און ער האָט זיך דרש אלוקים אין די יָמֵי זכָרְיָהוּן, וואָס איז געווען הַמְבִין [בין] צו ראה אלוקים; און אין די טעג וואָס ער האָט דרש ה' האָט מיט אים צלח האלוקים. 6 און ער איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 1:5] און האָט לחם מיט די פלישתים, און האָט פרץ די חוֹמָה פון גת, און די חוֹמָה פון יבנה, און די חוֹמָה פון אַשדוד, און בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ערים אַרום אַשדוד, און צווישן די פלישתים. 7 און האלוקים האָט אים עזר אַקעגן די פלישתים, און אַקעגן די אַראַבער, וואָס זיינען ישב [זען "ישב" הושע 5-4-3; זכריה 13-11:6] אין גור-בעל, און די מעונים. 8 און די עמונים האָבן נתן [זען ישעיהו 14:7]; 9:5; 53:9; חגי 9-7:2] מנחה צו עוּזָהוּ; און זיין שם איז הלך ביז לבוא מְצָרִים, וואָרעם ער איז געווען חזק עד למעלה. 9 און עוּזָהוּ האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מגדלים אין ירושלים ביים שער הפנה, און ביים שער הַגֵּיא, און ביים מקצוע, און ער האָט זיי חזק. 10 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מגדלים אין דער מדבר, און האָט חצב בורות רבים, וואָרעם ער האָט געהאַט מְקָנָה רב אי אין דער שְפֵלָה, אי אין דעם מישור; אכרים און כורמים אויף די הָרִים, און אין כַרְמֵל, וואָרעם ער איז געווען אַהֵב אדמה. 11 און עוּזָהוּ האָט געהאַט אַ חיל פון עֶשֶׂה מלחמה וואָס זיינען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 1:5] אויף צבא אין גדוד, לויט דעם מספר פון זייער פקודה דורך דער יָד פון יעִיָאל דעם סֵפֶר, און מעשיהוּ דעם שוֹטֵר, אונטער דער יָד פון חַנְיָהוּן, פון די שָרִים פון המלך. 12 די כָּל מְסַפֵּר פון די ראשי האבות, די גבורי חיל, איז געווען 2,600. 13 און אונטער זייער יָד איז געווען אַ חיל צבא פון 307,500 וואָס האָבן עוּשֵׂי מלחמה מיט כוח חיל, צו עזר דעם מלך אַקעגן דעם אויב. 14 און עוּזָהוּ האָט כון פֶּאָר זיי, פֶּאָר כָּל צָבָא, מגנים, און רמחים, און כובעים, און שרינוֹת [שריון], און קשתות, און אבני קלעים [קלע]. 15 און ער האָט עשה אין ירושלים חשבונות [חשבון] מחשבת, פון חושב, צו זיין אויף

די מגדלים און אויף די פנות, אויף צו ירא מיט חצים [חץ] און מיט אבנים גדולות; און זיין שם איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] ביז אין מרחוק, וואָרעם ער איז פליא עזר געוואָרן, ביז ער איז געוואָרן חזק. 16 אָבער ווי ער איז חזק געוואָרן, האָט זיין לֵב זיך גבה ביז צום שחת ווערן, און ער האָט מעל אָן ה' אלוקיו, און ער איז בוא אין היכל ה' צו קטר אויף דעם מזבח קטורת. 17 איז בוא נאָך אים עזריהו דער כהן, און מיט אים 80 כֹּהֲנִים פֿון ה', בני חיל, 18 און זיי האָבן זיך עמד פֿאַר דעם מלך עוזיהו, און זיי האָבן צו אים אמר: נישט פֿאַר דיר, עוזיהו, איז קטר צו ה', אָבער פֿאַר די כֹּהֲנִים, בני-אַהֲרֹן, וואָס זיינען הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] אויף צו קטר. יצא פֿון מִקְדָּשׁ, וואָרעם דו האָסט מעל, און דאָס וועט דיר נישט זיין צום כבוד ביי ה' אלוקים. 19 האָט עוזיהו זעף; און אין זיין יָד איז געווען אַ מקטרת אויף צו קטר; און ווי ער האָט זעף אויף די כֹּהֲנִים, אַזוי האָט צָרעת זרח אויף זיין מִצַּח, פֿאַר די כֹּהֲנִים אין בית ה', לעבן דעם מזבח הקטורת. 20 און עזריהו דער כהן-גדול און כל הכֹּהֲנִים האָבן זיך פנה, און הנה ער איז מצורע אויף זיין מִצַּח; האָבן זיי אים אויף בהל פֿון דאָרטן, און אויך ער האָט זיך דחף צו יצא, ווייל ה' האָט אים נגע [זען "נגע" ישעיהו 53:8]. 21 און דער מלך עוזיהו איז געווען מצורע ביז זיין יום מות [זען "מות" פֿון משיח ישעיהו 53:9]; און ער איז ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין בית חפשית, אַ מצורע; וואָרעם ער איז גזר געוואָרן פֿון בית ה'. און בנו יותם איז געווען איבער דעם בית המלך; ער האָט שפט עִם הָאָרֶץ [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=-xLdH3YIECE>] 22 און די יתר דברי וועגן עוזיהו, די ראשונים אַזוי ווי די אחרונים, האָט כתב ישעיהו בן אַמוצן הנביא. 23 און עוזיהו האָט זיך שכב מיט זיינע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] ביי זיינע אבות אין דעם קבר-שָׁדָה פֿון די מלכים, וואָרעם זיי האָבן אמר: ער איז אַ מצורע. און בנו יותם איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת.

דברי 27ב

1 25 שָׁנָה איז יותם געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שם פֿון אָמו איז געווען ירושה בַּת צדוקן. 2 און ער

האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יִשָּׂר אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי אַלע וואָס אָביו עוזיָהוּ האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9]; רק ער איז נישט בוא אין היכל ה'. אָבער הָעָם איז נאָך געווען שחת. 3 ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] דעם שער בית ה' העליון, און אין דער חוֹמָה פון עופל האָט ער לָרֵב בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]. 4 און ער האָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] ערים אין די הר יהודה, און אין די תְּרֵשׁ האָט ער בנה בירניות [בירנית] און מגדלים [מגדל]. 5 און ער האָט לחם מיט מלך בני-עמון, און האָט זיי חזק, און די בני עמון האָבן אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין שָׁנָה ההיא 100 פּפּר פּפּוֹף, און 10,000 כּוֹר חֲטָיִם, און שְׁעָרִים 10,000. דאָס אייגענע האָבן אים בני-עמון געבראַכט אויך אויפן 2טן שָׁנָה און אויפן 3טן. 6 און יותם איז געוואָרן חזק, וואָרעם ער האָט כּוֹן זיינע דרכים פֿאַר ה' אלוקיו. 7 און די יתר דברים וועגן יותמען, און אַלע זיינע מלחמות, און זיינע דרכים, זיי זיינען כתב אין סֵפֶר מלכי ישראל און יהודה. 8 25 שָׁנָה איז ער געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 9. און יותם האָט זיך שכב מיט זיינע אבות, און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין עיר דוד. און בְּנֵו אָחז איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת.

דברי 28ב

1 20 שָׁנָה איז אָחז געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 16 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און ער האָט נישט עשה [זען "עשה" ירמיהו 23:5-6; ישעיהו 53:9] וואָס איז יִשָּׂר אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי אָביו דוד. 2 אָבער איז הלך אין דעם דרכי מלכי ישראל. און ער האָט אויך מסכות [מסכה] עשה פאר די בעלים; 3 און ער האָט קטר אין דעם גֵיא בן-הנום, און האָט בער זיינע בָּנִים אין אֵשׁ, אַזוי ווי די תּוֹעֵבֹת פון די גוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פֿאַר די בני-יִשְׂרָאֵל. 4 און ער האָט זבח און קטר אויף די בָּמוֹת, און אויף די גבעות, און אונטער כל עֵץ רֵעָן. 5 און ה' אלוקיו האָט אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין דער יָד פון מלך ארם; און זיי האָבן אים נכה [זען "נכה" ישעיהו 53:4], און האָבן שבה פון אים אַ שביה גדולה, און געבראַכט קיין דרמשק. און אויך אין דער יָד פון מלך ישראל איז ער נתן [זען ישעיהו

7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] געוואָרן, און ער האָט אים נכה אַ מכה גדולה. 6
און פקח בן רמליהון האָט הרג אין יהודה 120,000 אין יום אחד, כל בני חיל;
ווייל זיי האָבן עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)] ה' אלוקי אבותם. 7 און זכרי
אַ גיבור פון אפְרַיִם האָט הרג מעשיהו בן המלך, און עזריקם דעם נגיד הבית,
און אלקנה דעם משנה המלך. 8 און די בני-ישראל האָבן שבה פון זייערע
אחים [זען "אחים" תהלים 22(22)-23:17(16),

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך
ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב
18:14 [200,000 נְשִׁים, בְּנִים, און בְּנוֹת, און אויך שלל [זען "שלל" ישעיה
53:12] רב האָבן זיי בזז פון זיי, און געבראַכט דעם שלל קיין שומרון. 9 און
דאָרטן איז געווען אַ נביא פון ה' וואָס שמו איז געווען עודד; איז ער יצא [זען
ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אַנטקעגן דעם צָבָא וואָס איז בוא [זען "בוא",
בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] קיין שומרון. און ער
האָט צו זיי אמר: הִנֵּה, פון וועגן דעם חֲמָה פון ה' אלוקי אבותיכם אויף יהודה
האָט ער זיי נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 2:7-9] אין אייער יָד, אָבער
איר האָט זיי הרג מיט אַ זעף וואָס נגע [זען "נגע" ישעיה 53:8] צום שמים. 10
און אַצונד ווילט איר די בני יהודה און ירושלים כבש פאַר עבדים און פאַר
שפחות צו אייך. זיינען דען נישטא אפילו ביי אייך אַליין אשמות אַקעגן ה'
אלוקיכם? 11 דעריבער שמע מיך צו אַצונד, און שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4;
זכריה 13:7] אום די שביה וואָס איר האָט שבה פון אייערע אחים, וואָרעם
דער חרון אף ה' איז אויף אייך. 12 האָבן אנשים פון די ראשי בני-אפרים,
עזריהו בן יהוחננען, ברכיהו בן משלמותן, און יחזקיהו בן שלומען, און
אמשאָ בן חדליון, זיך קום אַקעגן די וואָס זיינען בוא [זען "בוא", בראשית
49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 2:7-9; זכריה 9:9] פון דער צבא. 13 און זיי האָבן
צו זיי אמר: איר זאָלט נישט ברענגען אַהער די שביה, וואָרעם אַן אשמה
אַקעגן ה' ווילט איר ברענגען אויף אונדז, נאָך צו יסף צו חטאתינו און צו
אשמתינו; וואָרעם רבה איז אונדזער אשמה און חרון אף איז אויף ישראל. 14
האָבן די חלוץ [חלץ] עזב די שביה און דעם בזה, פאַר די שרים און דער כל
הקהל. 15 און די אנשים וואָס זיינען נקב געוואָרן מיט די שמות, זיינען קום
[זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2], און האָבן חזק די שביה, און אַלע זייערע
מערס האָבן זיי לבש פון דעם שלל [זען "שלל" ישעיה 53:12]; און אַז זיי האָבן

זיי לבש און זיי נעל, און זיי געגעבן אכל און שקה, און זיי סוד, האָבן זיי אַלע
 זייערע כשל נהל אויף חמרים [זען זכריה 9:9], און זיי געבראַכט קיין יריחו
 דער עיר פון תמרים, אצל [זען משלי 8:30] זייערע אחים, און האָבן זיך שוב
 [זען "שוב" הושע 5-4:3; יכריה 13:7] קיין שומרון. 16 אין יענער צייט האָט
 דער מלך אָחז שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו די מלכים פון אשור, זיי זאָלן
 אים עזר. 17 וואָרעם די אדומים זיינען ווידער בוא [זען "בוא", בראשית 49:10;
 ירמיהו 6-5:23; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און האָבן נכה יהודה און שבה שבי. 18
 און די פלשתים האָבן זיך פשט אין די ערי השפלה, און פון נגב יהודה, און זיי
 האָבן לכד בית-שמש, און אילון, און גדרות, און שוכו מיט אירע בנות, און
 תמנה מיט אירע בנות, און גמזו מיט אירע בנות; און זיי האָבן זיך דאָרטן
 ישב. 19 וואָרעם ה' האָט כנע יהודה פון וועגן אָחז מלך ישראל, ווייל ער האָט
 פרע אין יהודה און מעל מעל אָן ה'. 20 און תלגת-פלנסר, מלך אשור, איז
 בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אויף
 אים, און האָט אים צרר און נישט חזק. 21 וואָרעם אָחז האָט חלק דאָס בית
 ה', און דאָס בית המלך און די שרים, און נתן צו מלך אשור, אָבער עס האָט
 אים נישט עזר. 22 און אין דער צייט וואָס אים האָט צרר האָט ער נאָך יסף
 מעל אָן ה', דער דאָזיקער מלך אָחז. 23 און ער האָט זבח צו די אלוקים פון
 דרמשק וואָס האָט אים נכה, און ער האָט אמר: ווייל די אלוקים פון די
 מלכים פון ארם עזר זיי, דעריבער וועל איך זבח צו זיי, אַז זיי זאָלן מיך עזר.
 און זיי זיינען געווען אַ מְכָשׁוּל פֶּאֶר אים און פֶּאֶר כל ישראל. 24 און אָחז
 האָט אסף די כלים פון בית האלוקים און קצץ די כלים פון בית האלוקים,
 און זיך סגר דלתות בית ה' און עשה מזבחות אויף כל פְּנֵה אין ירושלים. 25
 און אין כל עיר פון יהודה האָט ער עשה בְּמוֹת אויף צו קטר צו אלוקים
 אחרים, און האָט כעס ה' אלוקי אבותיו. 26 און די יתר דברים וועגן אים, און
 אַלע זיינע דרכים, די ראשנים אַזוי ווי די אחרונים, זיי זיינען כתב אין סֵפֶר פון
 די מלכים פון יהודה און ישראל. 27 און אָחז האָט זיך שכב מיט זיינע אבות,
 און מע האָט אים קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] אין עיר, אין ירושלים;
 וואָרעם מע האָט אים נישט געבראַכט אין די קברים פון די מלכים פון
 ישראל. און בנו יחזקיהו איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת.

1 יחזקיהו איז געוואָרן מלך צו 25 שָׁנָה, און 29 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און דער שם פון אָמו איז געווען אביה בת זכריהוּן. 2 און ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 9:53] וואָס איז יָשָׁר אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי אַלע וואָס אביו דוד האָט עשה. 3 ער האָט אין שָׁנָה הראשונה פון זײַן מלוכה, אין 1טן חודש, פתח די דִּלְתָיִם פון בית ה', און זיי חזק. 4 און ער האָט געבראַכט די פֿהנים און די לִוּיִים, און האָט זיי אסוף אויף דעם רחוב המזרח. 5 און ער האָט צו זיי אמר: שמע מִיך צו, לִוּיִים, קדש אַיִךְ אַצונד, און קדש דָּאָס בית ה' אלוקי אבותיכם, און יצא די נְדָה פון מְקֻדָּשׁ. 6 ווארום אבותינו האָבן מעל, און האָבן עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 9:53] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה' אַלְקֵינוּ, און האָבן אים עזב [זען תהלים 17(16)-22:2(1)], און סבב זייער פֿנים פון משכן ה', און נתן דעם עָרֶף. 7 זיי האָבן אויך סגר די דלתות פון האוּלָם, און כבה די נְרוֹת, און קיין קטָרֶת האָבן זיי נישט קטר, און קיין עוֹלָה האָבן זיי נישט עלה [זען "עלה" ישעיהו 2:53] אין מְקֻדָּשׁ צום אַלְקֵי ישראל. 8 און דער קצף ה' איז געווען אויף יהודה און ירושָׁלַיִם, און ער האָט זיי נתן פֿאַר אַ זועה, פֿאַר אַ שמה, און פֿאַר אַ שרקה, אַזוי ווי איר ראה מיט אייערע אויגן. 9 און הנה זייענען אבותינו נפל [זען "נפל" ישעיהו 26:19; און זען תהלים 16:10 און ישעיהו 10-9:53 און דניאל 2:12, תחִיַת הַמָּתִים אין מְשִׁיחַ] דורכן חָרֵב, און בְּנֵינוּ, און בנותינו, און נְשֵׁינוּ, זייענען אין שְׁבִי איבער דעם. 10 אַצונד איז אין מִיַּן לֵב צו כרת אַ בְּרִית צו ה' אַלְקֵי ישראל, כדי זײַן חרון אַף זאָל זיך שוב פון אונדז. 11 מִיַּנַּע בְּנִים איר זאָלט אַצונד נישט זײַן שָׁלָה, וואָרעם אַיִךְ האָט ה' בחר צו עמד פֿאַר אים, אים צו שרת, און זײַן צו אים משרתים און מקטרים. 12 זייענען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] די לִוּיִים: מחת בן עמשין, און יואל בן עזריהוּן, פון די בני הקהתי; און פון בני-מְרָרִי, קיש בן עבדין, און עזריהוּן בן יהללאלן; און פון די גרשוני, יואָח בן זמהן, און עדן בן יואָחן; 13 און פון די בני אליצפן, שמרי, און יעיאל; און פון בני-אָסָף, זכריהוּן, און מתניהוּן; 14 און פון בני-הימן, יחיאל, און שמעי; און פון בני-ידותון, שמעיה, און עוזיאל. 15 און זיי האָבן אסוף זייערע אחים, און זיי האָבן זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און זייענען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5-9; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אַזוי ווי דעם מצוות המלך לויט די דברים פון

ה', צו טהר דאָס בית ה'. 16 און די פֿהנים זיינען בוא אינעווייניק אין בית ה', צו טהר, און זיי האָבן יצא די כל הטומאה וואָס זיי האָבן מצא אין דעם היכל ה', אין חֲצֵר פון בית ה'; און די לויים האָבן עס קבל צו יצא חוּצָה צום נחל קדרון. 17 און זיי האָבן חלל צו קדש אין 1 טון טאָג 1 טון חודש, און אין 8 טון טאָג פון חודש זיינען זיי בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] אין דעם אוילס ה'; און זיי האָבן הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] דאָס בית ה' אין 8 טעג; און אין 16 טון טאָג 1 טון חודש האָבן זיי כלה. 18 און זיי זיינען בוא אינעווייניק צום מלך חזקיהו, און האָבן אמר: מיר האָבן טהר דאָס כל בית ה', און דעם מזבח העוֹלָה און אַלע זיינע כלים, און דעם שולחן פֿאַר דער מערכת און אַלע זיינע כלים. 19 און כל הכלים וואָס דער מלך אחז האָט זנח אין זיין מלכות, ווען ער האָט מעל, האָבן מיר כון און הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און אָן זיינען זיי פֿאַר דעם מזבח ה'. 20 האָט זיך שכס דער מלך יחזקיהו, און ער האָט אסוף שָׂרִים פון הָעִיר, און ער איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין בית ה'. 21 און מע האָט געבראַכט 7 פרים, און 7 אַיִלִים, און 7 כבשים, און 7 צפיר, פֿאַר 7 עזים אז חטאת פֿאַר דער מלוכה, און פֿאַר דעם מִקְדָּשׁ, און פֿאַר יהודה. און ער האָט אמר בני-אַהרן, די פֿהנים, זיי צו עלה אויף דעם מזבח ה'. 22 און זיי האָבן שחט די בָּקָר, און די פֿהנים האָבן קבל דאָס דָם, און זרק [זען נזה ישעיהו 52:15] אויפן מזבח; און זיי האָבן שחט די אלים, און זרק דאָס דָם אויפן מזבח און שחט הכבשים און זרק דאָס דָם אויפן מזבח ה'. 23 און מע האָט נגש די שעירי החטאת פֿאַר דעם מלך און דער קהל, און זיי האָבן סמך אויף זיי זייערע יד [זען "יד" תהלים 22:17];

און http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU. 24 און די פֿהנים האָבן זיי שחט, און האָבן ארויפגעטאָן זייער דָם פֿאַר אַ חטאת אויפן מזבח, כדי צו מאַכן כפרה אויף כל ישראל; וואָרעם דער מלך האָט אמר אַז פֿאַר כל ישראל זאָל זיין דאָס עוֹלָה און דאָס חטאת. 25 און ער האָט עמד די לויים אין בית ה' מיט מצלתים, מיט נבלים, און מיט כנורות, לויט דעם מצוה פון דודן, און גַד דעם חֲזֵן המלך, און נתן דעם נביא; וואָרעם דער מצוה איז געווען פון ה' דורך זיינע נביאים. 26 און די לויים זיינען עמד מיט די כלי דודן, און די פֿהנים מיט חצוצרות. 27 און חזקיהו האָט אמר צו עלה דאָס עוֹלָה אויפן מזבח, און בעת דאָס עוֹלָה האָט זיך חלל, האָט זיך חלל דאָס שיר

פון ה' מיט די חצוצרות, און מיט די כלי דוד מלך ישראל. 28 און די כל הקהל האָט זיך שחה, און די משורר האָבן שיר, און די חצוצרות האָבן חצר, דאָס אַלע האָט אָנגעהאַלטן ביז דאָס עוֹלָה האָט זיך כלה. 29 און ווי מע האָט כלה צו עלה, האָט דער מלך און אַלע וואָס האָבן זיך מצא מיט אים, כרע און זיך שחה. 30 און דער מלך יחזקיהו און די שָׂרִים האָבן אמר די לוֹיִם הלל ה' אין די דברים פון דודן און אסוף דעם חוֹזֵר, און זיי האָבן הלל מיט שמחה, און האָבן זיך קדד און זיך שחה. 31 און יחזקיהו האָט זיך ענה און האָט אמר: אַצוֹנָד האָט איר מלא אַיִער יָד צו ה'; נגש, און ברענגט זבחים [זבח] און תּוֹדוֹת [תּוֹדָה] אין בית ה'. און הקהל האָט געבראַכט זבח און תּוֹדָה, און כל וואָס זײַן לֵב איז געווען נדיב, עוֹלָה. 32 און די מִסְפֵּר פון די עוֹלָה וואָס די קהל האָט געבראַכט, איז געווען 70 בָּקָר, 100 אֵילִים, 200 כבשים; די אַלע פֶּאָר אָן עוֹלָה צו ה'. 33 און די קדשים זײַנען געווען 600 בָּקָר, און 3,000 צֶאֱן. 34 אָבער די פֶּהֱנִים זײַנען געווען צו מעט, און זיי האָבן נישט יכל פשט כל העוֹלָה; האָבן זייערע אחים די לוֹיִם זיי חזק ביז די מְלֶאכָה איז געווען כלה, און ביז די פֶּהֱנִים האָבן זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10]; וואָרעם די לוֹיִם זײַנען געווען ישר אין לֵב זיך צו קדש פון די פֶּהֱנִים. 35 און אויך עוֹלָה זײַנען געווען לָרֹב, מיט חֶלֶב פון זבחי שלמים, און מיט נֶסֶךְ צו די עוֹלָה. אַזוֹי איז כּוֹן געוואָרן דער עבֹדָה פון בית ה'. 36 און יחזקיהו און כל הָעָם האָבן זיך שִׂמַח איבער דעם וואָס האַלֹּקִים האָט כּוֹן פֶּאָר הָעָם, וואָרעם די דבר איז געשען פֶּתְאִם.

דברי ב 30

1 און יחזקיהו האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו כל ישראל און יהודה, און ער האָט אויך כתב אגרות צו אפרים און מנשה, צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; מלאכי 3:1; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] צו בית ה' אין ירושלים צו עשה פסח צו ה' אַלְקֵי יִשְׂרָאֵל. 2 און דער מלך און זײַנע שָׂרִים און די כל הקהל אין ירושלים האָבן זיך יעץ צו עשה דעם פסח אין 2טן חודש. 3 וואָרעם זיי האָבן אים נישט יכל עשה אין יענער צײַט, ווייל נישט גענוג פֶּהֱנִים האָבן זיך געהאַט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און דאָס עַם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] איז

נישט געווען אסוף אין ירושלים. 4 און די דבר איז געווען ישר אין די אויגן פון מלך, און אין די אויגן פון כל הקהל. 5 און זיי האָבן עמד די דבר, צו עבר קול אין כל ישראל, פון באר-שבע און ביז דן, צו בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] עשה פסח צו ה' אֱלֹקֵי ישראל אין ירושלים; וואָרעם לרב האָט אים נישט געהאַט עשה אַזוי ווי עס שטייט כתב. 6 און די רצים [רוץ] זיינען הלך מיט אגרות פון דער יָד פון מלך און זיינע שרים, דורך כל ישראל און יהודה, און לויט דעם מצוה פון דעם מלך, אַזוי צו אמר: בני ישראל, שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] אייך אום צו ה' אלוקי אברהם, יצחק, און ישראל, כדי ער זאָל זיך שוב צו די פֿליטה וואָס זיינען אייך שאר פון דער כף פון די מלכים פון אשור. 7 און איר זאָלט נישט זיין ווי אבותיכם, און אַזוי ווי אייערע אחים, וואָס האָבן מעל אָן ה' אלוקי אבותיהם, און ער האָט זיי נתן פאַר אַ שְׁמָה, אַזוי ווי איר ראה. 8 אַצונד, זאָלט איר נישט הקְשָׁה [קשה] אייער עַרְף אַזוי ווי אבותיכם; נתן יָד צו ה', און בוא צו זיין מְקַדֵּשׁ וואָס ער האָט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] לעולם, און עבד ה' אֱלֹקֵיכֶם, כדי זיין חרון אף זאָל זיך שוב פון אייך. 9 וואָרעם אַז איר וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו ה', וועלן אייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-17(16):22,

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] און אייערע בָּנִים וועלן געפינען רחמים ביי שׁוֹבֵיהֶם, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו דעם דאָזיקן אָרֶץ, וואָרעם חנון און רחום איז ה' אֱלֹקֵיכֶם, און ער וועט נישט סור דעם פנים פון אייך, אַז איר וועט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-3:4; זכריה 13:7] צו אים. 10 און די רצים [רוץ] זיינען עבר פון עיר צו עיר דורך אָרֶץ אפרים און מנשה, און ביז זבולון; אָבער מע האָט שחק פון זיי און לעג [זען תהלים 22:8,

<https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo>] פון זיי. 11 אָבער טייל פון אָשר און מנשה און זבולון זיינען געוואָרן כנע, און זיינען בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] קיין ירושלים. 12 אויך אין יהודה איז געווען די יָד האלוקים צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] לֵב אחד [זען

https://www.youtube.com/watch?v=5kU_TRTYr_s

<https://www.youtube.com/watch?v=dY8GZ0b-dZA>

<https://www.youtube.com/watch?v=CP7Z9poC4kc>

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>

זען ספר הזהר ג 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), יוח' 14:26; ה' אחד אין זיין הַנְיָה אָבער מיט קדושה משולשת, אלוקים האב און אלוקים זון פון דער אויבערשטער און אלוקים הרוח הקודש, זען עתיק יומין און בר אנש און רוח אלוקים, ה' אחד, זען קדושה משולשת פון ה' איז אשכול אחד אָבער מער ווי איין ענבים; אשכול ענבים אחד; זען החוט המשולש, איין שטריק, אָבער דריי שנורן, קהלת 4:12, זען ישעיה 48:16; 42:1; זען ווידער בראשית 2:24, דעריבער עזב אן איש אָביו און אמו, און זאל דבק צו זיין אשה, און זיי (2) ווערן בשר אחד (1), איין בשר, זע אחד דאָ, דברים 6:4, זען ווידער ספר הזהר ג, 288, האי עתיקא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא (דאס עתיקא איז געפונען מיט שלושה ראָשים און איז כולל זיין אין ראָש אחד), בר אנש און עתיק יומיא, 2 ווערן 1, דניאל 7:13-14, זען "פלחין" און "יפלחון" אין דניאל 3:12 און דניאל 7:13-14, לויט צו אזעלכער פסוקים עס איז אמת אַז מיר זען די אלוהות פון משיח, וואס איז נישט קיין אליל, ווייל אידן טאָן נישט יפלחון אלילים אָבער אַלע פֿעלקער כולל אידן וועלן יפלחון (טאָן שָרות דתי ווי צו אלוהות) צו די בר אנש משיח, זען סאַנה 98 און סאַנה 38 און רש"י וואס אַלע זאָגן אַז דעם בר אנש איז משיח, רש"י זאגט "הוא מלך המשיח", רבי מלך המשיח [צו עשה דעם מצוה פון דעם מלך און שָרים, לויט דעם דבר-ה'. 13 און עס האָבן זיך אסף אין ירושלים עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] רב צו עשה דעם חג המצות אין 2טן חודש, קהל לָרב מאד. 14 און זיי זיינען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און

האָבן סור די מזבחות וואָס אין ירושלים, און כל מקטרות האָבן זיי סור און שלך אין נחל קדרון. 15 און זיי האָבן שחט דעם פסח [זען

https://www.youtube.com/watch?v=T_dvhevZE5k

<https://www.youtube.com/watch?v=qCVGaoEjLOs>

<http://www.afii.org/add.htm>] אין 14טן פון 2טן חודש; און די פֿהנים און די לויים האָבן זיך כלם, און זיי האָבן זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10], און געבראַכט עולָה אין בית ה'. 16 און זיי זיינען עמד זייער עמד, אַזוי ווי זייער משפט, לויט דער תורה פון משה דעם אַיש האלוקים; די פֿהנים האָבן זיך דאָס דאָס [זען ישעיה 53:7 משיח און פסח; "חלל" פון ישעיה 53:5 משמע דאָס פון משיח] פון דער זיך פון די לויים. 17 וואָרעם רבה זיינען געווען אין דער קהל וואָס האָבן זיך נישט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10]; דעריבער זיינען די לויים געווען איבער שחיטה פון דעם פסח פֿאַר איטלעכן וואָס איז נישט טהר, כדי צו קדש צו ה'. 18 ווייל דאָס רוב פון דעם עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], רבה פון אפרים און מנשה, יששכר און זבולון, האָבן זיך נישט טהר; אָבער זיי האָבן אכל דעם פסח נישט ווי עס שטייט כתב, ווייל יחזקיהו האָט פלל געווען אויף זיי, אַזוי צו אמר: ה' הטוב זאָל יכפר [כפר] ביז. 19 איטלעכן וואָס האָט כון זיין לָב צו דרש אלוקים ה', אלוקי אבותיו, הגם נישט לויט דער טהרה וואָס מע דאָרף ביי קודש. 20 און ה' האָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] יחזקיהו, און ער האָט רפא [זען "רפא" ישעיה 53:5] דאָס עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 21 און די בני-ישראל וואָס האָבן זיך מצא אין ירושלים, האָבן עשה דעם חג המצות [זען

<http://www.afii.org/CALENDAR.OF.YOUR.SALVATION.pdf>]

7 טעג מיט שמחה גדולה; און די לויים און די פֿהנים האָבן הלל ה' יום ביום, מיט כלי-עז צו ה'. 22 און יחזקיהו האָט דבר צום לָב כל הלויים וואָס זיינען געווען שְׁכָל צו שְׁכָל טוב וועגן ה'. און זיי האָבן אכל די מועד 7 ימים, זבח זבחי שלמים, און ידה ה' אלוקי אבותיהם. 23 און די כל הקהל האָט זיך יעץ צו עשה נאָך אנדערע 7 טעג; און זיי האָבן עשה 7 טעג אַ שמחה. 24 וואָרעם דער מלך יחזקיהו האָט רום געווען פֿאַר דער קהל 1000 פרים און 7,000

צאן, און די שרים האָבן רום געווען פאַר דער קהל 1000 פרים און 10,000 צאן, און לָרַב כֹּהֲנִים האָבן זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10]. 25 און די כל קהל פון יהודה, און די כֹּהֲנִים און די לְוִיִּים, און די כל קהל וואָס איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] פון ישראל, און די גרים וואָס זיינען בוא פון אָרץ ישראל, אָדער וואָס זיינען ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין יהודה, האָבן זיך שָׂמַח. 26 און עס איז געווען שְׂמֵחָה גדולה אין ירושלים, וואָרעם פון די יְמֵי שלמה בן דוד, מלך ישראל, איז אַזוי-וואָס נישט געווען אין ירושלים. 27 און די כֹּהֲנִים און די לְוִיִּים זיינען קום [זען "קום" במדבר 24:17; הושע 6:2] און האָבן בָּרַךְ הָעָם, און זייער קול איז שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] געוואָרן, און זייער תפילה איז בוא צו זיין מעוֹן [זען יוחנן 14:2];

<https://www.youtube.com/watch?v=vFQ3hTLWtW4> [קדש, אין שְׂמִים.

דברי ב1

1 און אַז מע האָט כל זאת כלה, זיינען יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] כל ישראל וואָס האָבן זיך דאָרטן מצא, צו די ערים פון יהודה, און זיי האָבן שבר די מַצְבֹּת, און גדע די אשרים, און נתַךְ די בְּמוֹת און די מזבחות, פון כל יהודה און בנימין, און אין אפרים און מנשה, ביז צום כלה. און כל בני ישראל האָבן זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4:3; יכריה 13:7] איטלעכער צו זיין אַחֲזָה אין זייערע ערים. 2 און יחזקיהו האָט עמד די מחלקות פון די כֹּהֲנִים און די לְוִיִּים לויט זייערע מחלקות, איטלעכן ווי נאָך זיין עבְדָה, סײַ די כֹּהֲנִים סײַ די לְוִיִּים. פאַר עוֹלָה, און פאַר זבחי שלמים, אויף צו שרת, און צו ידה און הלל אין די שְׁעָרִים פון מחנות ה'; 3 און דעם מְנַת המלך פון זיין רכוש פאַר די עוֹלָה פאַר די עוֹלָה פון אין דער בוקר און פון עֶרֶב, און די עוֹלָה פון די שבתות, און פון ראש־חודש, און פון די מועדים, אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דער תורה פון ה'. 4 און ער האָט אמר הָעָם, די יושבי ירושלים, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-7:2] דעם מנת כֹּהֲנִים און די לְוִיִּים, כדי זיי זאָלן זיך חזק אָן דער תורה פון ה'. 5 און ווי דאָס דבר איז פרץ געוואָרן, אַזוי

האָבן די בני-יִשְׂרָאֵל געבראַכט רבה יִרְאַשִׁית דגן, וויין, און יצהר, און דבש, און כל תבואה פון שְׂדֵה, און מעשר פון אַלצדינג האָבן זיי געבראַכט לרוב. 6 און די בני ישראל און יהודה וואָס זיינען ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין די ערים פון יהודה, זיי אויך האָבן געבראַכט מעשר [זען

https://www.youtube.com/watch?v=qVQUIG2f_QQ] פון בָּקָר און צאן, און מעשר פון די קדשים וואָס זיינען הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] געוואָרן צו ה' אַלְקִיָהֶם; און זיי האָבן נתן ערמות ערמות. 7 אין 3טן חודש האָט מען חלל צו יסד ערמות, און אין 7טן חודש האָט מען כלה. 8 זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 10:49; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] יחזקיהו און די שרים, און זיי האָבן ראה די ערמות, און האָבן ברך ה' און זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל. 9 און יחזקיהו האָט דרש די כהנים און די לויים וועגן די ערמות. 10 האָט אים אמר עזריהו דער כהן-הראש פון דעם בית צדוק, און האָט אמר: זינט מע האָט חלל ברענגען די תְּרוּמָה אין בית ה', האָבן מיר אָכול צו שבע [זען "שבע" ישעיה 53:11], און יתר עד לרוב; וואָרעם ה' האָט ברך זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]; און וואָס איז יתר איז די דאָזיקע המון. 11 האָט יחזקיהו אמר צו כון לשכות [לשכה] אין בית ה', און מע האָט כון. 12 און מע האָט בוא די תְּרוּמָה, און דעם מעשר

[זען https://www.youtube.com/watch?v=qVQUIG2f_QQ], און די קדשים אין אמונה; און דער נגיד איבער זיי איז געווען כנניהו דער לוי, און שמעי אחיו, דער משנה. 13 און יחזאל, און עזזיהו, און נחת, און עשהאל, און ירימות, און יוזבד, און אליאל, און יסמכיהו, און מחת, און בניהו, זיינען געווען פקידים אונטער דער יד פון כנניהו און שמעין אחיו, לויט דעם מפקד פון דעם מלך יחזקיהו און עזריהו דעם נגיד פון בית האלוקים. 14 און קורא בן ימנהו, דער לוי, דער שווער אין מזרח, איז געווען איבער די נדבות צו האלוקים, אויף צו נתן די תְּרוּמָה פון ה' און די קדשי הקדושים. 15 און אונטער אים איז געווען עדן, און מנימין, און ישוע [זען זכריה 12-11:6];

און <https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcu>], און שמעיהו, אַמריהו, און שכניהו, און די ערים פון די כהנים, כדי אין אמונה צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-7:2] צו זייערע אחים [זען "אחים"

תהלים (22:17-23), 22:17

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך

ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14] לויט די מחלקות, אזוי דעם גדול אזוי דעם קטן. 16 מלבד צו די וואָס זיינען געווען יחש פון זכרים, פון 3 שָנָה און מעל, אַלע וואָס בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; מלאכי 3:1; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] אין בית ה' לויט דעם יום ביומו באַדאַרף צו זייער עבדה אויף זייערע משמרות לויט זייערע מחלקות. 17 און די יחש פון די פֿהנים לויט זייערע בית אבות, און פון די לויים, פון 20 שָנָה און מעל, איז געווען לויט זייערע משמרות אין זייערע מחלקות 18 און צו די וואָס זיינען געווען יחש פון אַלע זייערע טף, זייערע נָשִׁים, און זייערע בָּנִים, און זייערע בָּנוֹת צו דער פֿל קהל; וואָרעם אין זייער אמונה האָבן זיי זיך הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] צום קָדֶשׁ. 19 און פֿאַר בני-אֶהרֹן, די פֿהנים, אין די שְׂדֵי מַגֵּרֶשׁ פון זייערע ערים, זיינען געווען אין כל עִיר אַנְשִׁים וואָס זיינען געווען נקב מיט די שמות, צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] מנות צו כל זכר צווישן די פֿהנים, און צו אַלע וואָס זיינען געווען יחש צווישן די לויים. 20 און אזוי האָט יחזקיהו עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-23:5; ישעיהו 53:9] אין כל יהודה. און ער האָט עשה וואָס איז טוב און יָשָׁר און האמת פֿאַר ה' אלוקיו. 21 און אין כל מעשה וואָס ער האָט חלל אין דעם עבדה פון בית האלוקים, און אין דער תורה און אין דעם מצוה, כדי צו דרש אלוקיו, האָט ער מיט זיין פֿל לֵב עשה, און האָט צלח [זען ישעיהו 53:10].

דברי ב2

1 אחר די דאָזיקע דברים און האמת, איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] סנחריב מלך אשור, און ער איז בוא אין יהודה, און האָט חנה אויף די ערים הבצורות, און ער האָט זיי געוואָלט בקע פֿאַר זיך. 2 און ווי יחזקיהו האָט ראה אַז סנחריב איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] און זיין פנים איז אויף מלחמה אַקעגן ירושלים. 3 האָט ער אַ יעץ מיט זיינע שָׂרִים און זיינע גיבורים וועגן סתם הַפְּמִים פון די עינות [עין] וואָס מחוץ עִיר; און זיי האָבן אים עזר. 4

און עס האָבן זיך קבֿץ עם רב, און זיי האָבן סתם כל עינות [עין], און דעם נחל וואָס שטף דורכן האָרץ, אַזוי צו אמר: לָמָּה זָאָלן די מלכים פון אשור בוא [זען "בוא" בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; מלאכי 3:1; חגי 9-7:2; זכריה 9:9]

און מצא מיס רביס? 5 און ער האָט זיך חזק, און האָט בנה די כל החומה פּרץ, און זי עלה ביז די מגדלות, און אָן אַנדער חומה לחוצה דערויסן; און ער האָט חזק מלוא אין עיר דוד, און ער האָט עשה שְׁלַח לרוב און מגנים. 6 און ער האָט נתן שרים פון מלחמה איבערן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און האָט זיי קבֿץ צו זיך אויפן רחוב ביים עיר-שער, און ער האָט דבר צו זייער לב, אַזוי צו אמר: 7 זייט חזק און אמץ; איר זאָלט נישט ירא האָבן און נישט חתת פאַר מלך אשור, און פאַר דעם כל המון וואָס מיט אים, וואָרעם מיט אונדז איז אַ רב ווי מיט אים. 8 מיט אים איז זרוע [זען ישעיהו 53:1 משיח זרוע ה'] פון בשר, און מיט אונדז איז ה' אַלקינו, אונדז צו עזר פון צו לחם אונדזערע מלחמות. און הָעָם האָט זיך סמך אויף די דברים פון יחזקיהו מלך יהודה. 9 אחר זה האָט סנחריב מלך אשור שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] זיינע עבדים קיין ירושלים און ער איז געווען ביי לכיש, און זיין כל ממשלה מיט אים צו יחזקיהו מלך יהודה, און צו כל יהודה וואָס אין ירושלים, אַזוי צו אמר: 10 אַזוי האָט אמר סנחריב מלך אשור: אויף וואָס בטח איר אייך, און ישב [זען "ישב" הושע 5-4:3; זכריה 13-11:6] אין מצור אין ירושלים? 11 אמנם, יחזקיהו סות אייך, כדי אייך צו נתן צו מות פון רָעַב און פון צמא; אַזוי צו אמר: ה' אַלקינו וועט אונדז נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון דער יד פון מלך אשור. 12 איז דאָס נישט דער יחזקיהו וואָס האָט סור זיינע בָּמוֹת און זיינע מזבחות און האָט אמר צו יהודה און צו ירושלים, אַזוי צו אמר: פאַר מזבח אחד זאָלט איר זיך שחה, און אויף אים זאָלט איר קטר? 13 ידע [זען "ידע" דניאל 9:25; ישעיהו 53:3] איר דען נישט וואָס איך און מיינע אבות האָבן עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] צו כל עמי הארצות? אלוקי גוי הארצות יכל יכל צו נצל זייער ארץ פון מיינ יד? 14 ווער איז צווישן כל אלוקים פון די דאָזיקע גוים וואָס מיינע אבות האָבן חרם, וואָס האָט יכל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זיין זיין עם פון מיינ יד, אַז אַלקיכם זאָל אייך יכל נצל פון מיינ יד? 15 און אַצונד, זאָל אייך יחזקיהו נישט נשא, און זאָל ער אייך נישט סות אַזוי-וואָס, און איר זאָלט אים נישט אמן [זען בראשית 15:6], וואָרעם קיין אלוה פון קיין גוי אַדער מַמְלָכָה האָט

נישט יכל נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון מיין זד, און פון דער זד פון מינע אבות, וועט אלוקים אייך געוויס נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] פון מיין זד. 16 און זיינע עבדים האָבן מער דבר אויף ה' האלוקים, און אויף יחזקיהו זיין עָבָד. 17 און ספרים האָט ער כתב צו חרף ה' אלְקֵי יִשְׂרָאֵל, און צו אמר קעגן אים, אַזּוֹי צו אמר: אַזּוֹי ווי די אלוקים פון די גוי ארצות, וואָס האָבן נישט נצל [זען "נצל" מיכה 4:10; 5:1] געווען זייער עם פון מיין זד, אַזּוֹי וועט אלוקי יחזקיהו נישט נצל זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון מיין זד. 18 און זיי האָבן קרא אויף אַ קול גְדוֹל, אויף יהודית [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=HtTy6L0dmqo>, צו עם ירושלים וואָס אויף דער חוֹמָה, זיי צו ירא און זיי צו בהל, כדי זיי זאָלן קענען לכד די עיר. 19 און זיי האָבן דבר וועגן אלוקי ירושלים אַזּוֹי ווי וועגן די אלוקי עמי הָאָרֶץ--מעשה ידי האדם. 20 האָט דער מלך יחזקיהו, און ישעיהו הנביא בן אמוצן, פלל געווען וועגן דעם, און זיי האָבן זעק צום שְׁמַיִם. 21 און ה' האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] אַ מלאך, און ער האָט כחד כל גיבור חיל און נגיד און שַׁר אֵין מַחֲנֶה מלך אשור; און ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4; 3:7; יכריה 13:7] מיט בושת פנים צו זיין אָרֶץ. און ווי ער איז בוא אין בית אלוקיו, האָבן די וואָס זיינען אַרויס פון זיינע מַעֲהָ, אים דאָרטן נפל מיטן חָרֶב. 22 אַזּוֹי האָט ה' ישע יחזקיהו און די יושבי ירושלים פון דער זד פון סנחריב מלך אשור, און פון דער זד פון אַלְעַמֶּען; און ער איז זיי נהל רונד אַרום. 23 און רבים האָבן געבראַכט מנחה צו ה' קיין ירושלים, און מגדנות צו יחזקיהו מלך יהודה, און ער איז נשא געוואָרן אין די אויגן פון כל הגוֹיִם מאחרי כן. 24 אין יענע טעג איז יחזקיהו חלה געוואָרן ביז צום מות, און ער האָט פלל געווען צו ה', און ער האָט אים אמר, און האָט אים נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] אַ מופת [זען זכריה 3:8; 6:11-12];

<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcu>

<https://www.youtube.com/watch?v=lcrRDvVL5eY>

https://www.youtube.com/watch?v=XDA-_oRKQbA

<https://www.youtube.com/watch?v=pO-RK4B0tjM>

[25 אָבער יחזקיהו האָט נישט שוב [זען "שוב" הושע 5-4; 3:7; יכריה 13:7] צו

גמול, וואָרעם זײַן לײַב האָט זיך גבה, און עס איז געווען קצף אויף אים און אויף יהודה און ירושלים. 26 האָט יחזקיהו זיך כנע פון דער גבה פון זײַן לײַב, ער און די יושבי ירושלים, און דער קצף ה' איז נישט בוא [זען "בוא", **בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9**] אויף זיי אין די יָמֵי יחזקיהו. 27 און יחזקיהו האָט געהאַט עושר און כבוד רבה מאד, און האָט זיך עשה אוצרות פאַר פֿאַר פֿאַר זֶהב, און פֿאַר אבן יקרה, און פֿאַר בשמים, און פֿאַר מגנים, און פֿאַר כלִי חמדה; 28 און מסכנות פֿאַר דעם תבואה פון דגן, און וויין, און יצהר; און שטאלן פֿאַר כל בהמה, און עֶדֶר אין אריה. 29 און ער האָט זיך עשה ערים, און מְקִנָה פון צאן און בְּקָר לרוב; וואָרעם אלוקים האָט אים נתן רכוש רב מאד. 30 און הוא יחזקיהו האָט סתם דעם מוצא מימי גיחון העליון, און האָט זיי ישר אַרְאָפּ צו מערב פון עיר דוד. און יחזקיהו האָט צלח [זען **ישעיהו 53:10**] אין זײַן כל מעשה. 31 אָבער בײַ די מליצים פון די שרים פון בבל וואָס האָבן שלח [זען "שלח" **מלאכי 3:1**] צו אים צו דרש וועגן דעם מופת [זען **זכריה 3:8; 6:11-12**];

<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcu> [וואָס איז געשען אין האָרץ, האָט אים האלוקים עזב [זען **תהלים (16)17-2(1)22**], אים צו נסה, כדי צו ידע אַלע וואָס בײַ אים אין לײַב. 32 און די יתר דברי וועגן יחזקיהו, און זײַנע חסדים, זיי זײַנען כתב אין דער חֲזוֹן פון הנביא ישעיהו בן אָמוצן אין סֵפֶר פון די מלכים פון יהודה און ישראל. 33 און יחזקיהו האָט זיך שכב מיט זײַנע אבות, און מע האָט אים קבר [זען **משיח קבר, ישעיהו 53:9**] אויף דעם מעלה פון די קברים פון בני-דוד; און כל יהודה און די יושבי ירושלים האָבן אים עשה כבוד בײַ זײַן מות [זען "מות" **ישעיהו 53:9**]. און בנו מנשה איז געוואָרן מלך אויף זײַן תחת.

דברי ב 33

1 12 שָׁנָה איז מנשה געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 55 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 2 און ער האָט עשה [זען **"עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9**] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אַזוי ווי די תּוֹעֵבֹת פון די גוֹיִם וואָס ה' האָט ירש פון פֿאַר די בני-יִשְׂרָאֵל. 3 און ער האָט שוב און בנה די בָּמוֹת וואָס אָבִיו יחזקיהו האָט נתן, און האָט קום מזבחות צו די בעלים, און האָט

עשה אשרות, און זיך שחה צו דעם כל צָבֵא הַשָּׁמַיִם, און זיי עבד. 4 און ער
הָאָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] מזבחות אין בית ה', וואָס ה' הָאָט אמר: אין
ירושלים זאָל זײַן מײַן שֵׁם לעוֹלָם. 5 און ער הָאָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25]
מזבחות צו כל צָבֵא הַשָּׁמַיִם אין ביידע חצרות [חֲצֵר] פון בית ה'. 6 און ער
הָאָט עבר זײַנע בָּנִים דורכן אַש אין דעם גַּיַא בן-הנוס, און ער הָאָט ענו, און
נחש, און כשף, און ער הָאָט עשה אוב און ידעונו. ער הָאָט רבה צו עשה וואָס
איז הָרַע אין די אויגן פון ה', אים צו כעס. 7 און ער הָאָט שׂים דעם פֶּסֶל
הסמל וואָס ער הָאָט עשה, אין בית האלוקים, וואָס אלוקים הָאָט אמר צו
דודן און צו בנו שלמה: אין דעם דאָזיקן בית, און אין ירושלים, וואָס איך
הָאָב בחר פון כל שבטי ישראל, וועל איך שׂים מײַן שֵׁם לעוֹלָם. 8 און איך
וועל מער נישט סור דעם רגל פון ישראל פון האדמה וואָס איך הָאָב עמד
פֶּאָר אבותיכם, אויב רק זיי וועלן זײַן שומר איבער צו עשה אַלע וואָס איך
הָאָב זיי צוה, לויט דער כל תורה און די חוקים און די משפטים, דורך משהן.
9 און מנשה הָאָט תעה יהודה און די יושבי ירושלים צו עשה מער הָרַע פון די
גוֹיִם וואָס ה' הָאָט שמד פון פֶּאָר די בני-יִשְׂרָאֵל. 10 און ה' הָאָט דבר צו
מנשהן און צו זײַן עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע
עמי], אָבער זיי הָאָבן נישט קשב. 11 און ה' הָאָט אויף זיי געבראַכט די שרי
הצבא פון מלך אשור, און זיי הָאָבן לכד מנשהן מיט חוחים, און הָאָבן אים
אסר אין נחֶשֶׁת קייטן און הלך קיין בבל. 12 און אַז אים הָאָט צרר, הָאָט ער
חלה בײַ ה' אלוקיו, און ער איז געוואָרן כנע מאד פֶּאָר אלוקי אבותיו. 13 און
ער הָאָט פלל געווען צו אים; און ער הָאָט זיך געלאָזט עתר פון אים, און
הָאָט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] זײַן
תחנה, און הָאָט אים שוב [זען "שוב" הושע 5:4-5; יכריה 13:7] קיין ירושלים,
צו זײַן מלכות; און מנשה הָאָט ידע אַז ה' איז האלוקים. 14 און אחרי כן הָאָט
ער בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ חוֹמָה חיצונה צו עיר דוד, אין מערב פון
גיחון, אין נחל, און לבוא אין שער הדגים; און ער הָאָט סבב דעם עופל, און
הָאָט זי גבה מאד, און ער הָאָט שׂים שרי חיל אין כל הערים הבצורות אין
יהודה. 15 און ער הָאָט סור די אלוקי הנכר, און דעם סמל פון בית ה', און כל
מזבחות וואָס ער הָאָט בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אויף דעם הַר בית ה', און
אין ירושלים; און ער הָאָט זיי שלך חוצה עיר. 16 און ער הָאָט בנה דעם מזבח
ה', און הָאָט זבח אויף אים זבחי שלמים און תודה; און ער הָאָט אמר יהודה

צו עבד ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל. 17 אַמְנַם, הָעַם הָאֵט נֶאֱדָד זִבַח אוֹיֵף דִּי בְּמוֹת, אָבְעֵר
 נֶאָר צו ה' אֱלֹקֵיהֶם. 18 אוֹן דִּי יִתֵּר דְּבַרֵּי וועגן מִנְשֵׁהוּ, אוֹן זַיִן תְּפִילָה צו
 אַלוֹקִי, אוֹן דִּי דְבָרִים פֿון דִּי חוֹזִים וואָס האָבן צו אים דְּבַר אִין שֵׁם פֿון ה'
 אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל, זיי זַיִנען דאָ אִין דְּבַרֵּי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. 19 אוֹן זַיִן תְּפִילָה, אוֹן ווי
 אַזוי ה' האָט זיך געלאָזט עֵתֵר פֿון אים, אוֹן זַיִן כָּל חֲטָאת אוֹן זַיִן מַעַל, אוֹן
 דִּי מִקוּמוֹת וואָס ער האָט אִין זיי בְּנֵה [זַען "בְּנֵה" דְּנִיָּאל 9:25] בְּמוֹת, אוֹן עֵמֶד
 אֲשֶׁרִים אוֹן פְּסָלִים, אַיִדְעֵר ער אִז געוואָרן כֵּנַע, זיי זַיִנען כֵּתָב אִין דִּי דְּבַרֵּי
 חוּזֵי. 20 אוֹן מִנְשֵׁה הָאֵט זיך שִׁכַּב מִיֵּט זַיִנַע אַבוֹת, אוֹן מַעַל הָאֵט אִים קִבֵּר
 [זַען מִשִּׁיחַ קִבֵּר, יִשְׁעִיהוּ 53:9] אִין זַיִן בֵּית. אוֹן בְּנוֹ אָמוֹן אִז געוואָרן מֶלֶךְ
 אוֹיֵף זַיִן תַּחַת. 21 22 שָׁנָה אִז אָמוֹן געווען, אַז ער אִז געוואָרן מֶלֶךְ, אוֹן 2
 שָׁנָה הָאֵט ער מֶלֶךְ אִין יְרוּשָׁלַיִם. 22 אוֹן ער הָאֵט עֵשָׂה [זַען "עֵשָׂה" יִרְמִיָּהוּ
 23:5-6; יִשְׁעִיהוּ 53:9] וואָס אִז הָרַע אִין דִּי אוֹיֵגן פֿון ה' אַזוי ווי אָבִיו מִנְשֵׁה
 הָאֵט עֵשָׂה; אוֹן צו כָּל פְּסִילִים וואָס אָבִיו מִנְשֵׁה הָאֵט עֵשָׂה, הָאֵט אָמוֹן זִבַח,
 אוֹן זיי עֵבֶד. 23 אוֹן ער אִז נִישֵׁט כֵּנַע געוואָרן פֶּאָר ה' אַזוי ווי אָבִיו מִנְשֵׁה אִז
 כֵּנַע געוואָרן, אָבְעֵר ער, אָמוֹן, הָאֵט רֵבָה זיך אֲשֵׁמָה. 24 אוֹן זַיִנַע עֵבֶדִים הָאָבִן
 קֶשֶׁר אוֹיֵף אִים, אוֹן הָאָבִן אִים מוֹת אִין זַיִן בֵּית. 25 אוֹן עַם הָאָרֶץ הָאֵט נִכָּה
 [זַען "נִכָּה" יִשְׁעִיהוּ 10-11:1; 53:4; 50:6] אַלַע וואָס האָבן קֶשֶׁר אוֹיֵף דַעַם מֶלֶךְ
 אָמוֹן. אוֹן דָּאָס עַם [זַען "עַמִּי" יִשְׁעִיהוּ 53:8, כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפְּשַׁע עַמִּי]
 הָאָרֶץ הָאֵט געמאַכט בְּנוֹ יִאֲשִׁיחוּ פֶּאָר אֶל מֶלֶךְ אוֹיֵף זַיִן תַּחַת.

דְּבַרֵּי ב34

1 8 שָׁנָה אִז יִאֲשִׁיחוּ געווען, אַז ער אִז געוואָרן מֶלֶךְ, אוֹן 31 שָׁנָה הָאֵט ער
 מֶלֶךְ אִין יְרוּשָׁלַיִם. 2 אוֹן ער הָאֵט עֵשָׂה [זַען "עֵשָׂה" יִרְמִיָּהוּ 23:5-6; יִשְׁעִיהוּ
 53:9] וואָס אִז יִשָּׂר אִין דִּי אוֹיֵגן פֿון ה', אוֹן אִז הַלֵּךְ אִין דִּי דְּרָכִים אָבִיו דוֹדוֹ,
 אוֹן הָאֵט זיך נִישֵׁט סוֹר יָמִין אָדְעֵר שְׂמֹאֹל. 3 אוֹן אִין 8 טֶן שָׁנָה פֿון זַיִן מֶלֶךְ,
 אַז ער אִז נֶאֱדָד געווען נֶעֶר, הָאֵט ער חָלַל צו דְּרַשׁ אַלוֹקֵי אָבִיו דוֹדוֹ; אוֹן אִין
 12 טֶן שָׁנָה הָאֵט ער חָלַל צו טַהַר יְהוּדָה אוֹן יְרוּשָׁלַיִם פֿון דִּי בְּמוֹת, אוֹן דִּי
 אֲשֶׁרִים, אוֹן דִּי פְּסָלִים אוֹן דִּי מַכְכוֹת. 4 אוֹן מַעַל הָאֵט נִתַּץ פֶּאָר אִים דִּי
 מִזְבַּחוֹת פֿון דִּי בַעֲלִים; אוֹן דִּי חֲמֹן וואָס אוֹיֵבן אִיבְעֵר זיי הָאֵט ער גַּדַע; אוֹן דִּי
 אֲשֶׁרִים אוֹן דִּי פְּסָלִים אוֹן מַסְכוֹת הָאֵט ער שִׁבֵּר אוֹן דַּקָּק, אוֹן זָרַק אוֹיֵף דִּי

קברים פון די וואָס האָבן זיך צו זיי. 5 און די עצמות פון די כהנים האָט ער שרף אויף זייער מזבחות, און ער האָט טהר יהודה און ירושלים. 6 און אזוי אין די ערים פון מנשה און אפרים און שמעון און ביה נפתלי, מיט בחרבתייהם, רונד אַרום. 7 און ער האָט נתן די מזבחות, און די אשרים, און די פסלים האָט ער כתת צו דקק, און כל חמון האָט ער גדע אין כל אָרץ ישראל; און ער האָט זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4:3; יכריה 13:7] קיין ירושלים. 8 און אין 18טן שנה פון זיין מלך, צו טהר האָרץ און דאָס בית, האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] שפן בן אַצליהו, און מעשיהו, דעם שר העיר, און יואח בן פון יואחזן, דעם מזכיר, צו חזק דאָס בית ה' אלוקיו. 9 און זיי זיינען בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-5:23; חגי 9-7:2; זכריה 9:9] צו חלקיהו דעם כהן-גדול, און האָבן נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-7:2] דאָס פֿסוף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית אלוקים, וואָס די לויים, די שמרי הסף, האָבן אסף פון דער יד פון מנשה און אפרים, און פון כל שארית ישראל, און פון כל יהודה און בנימין, און זיך שוב [זען "שוב" הושע 5-4:3; יכריה 13:7] קיין ירושלים. 10 און זיי האָבן עס נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-7:2] אויף דער יד פון די עשה המלאכה וואָס זיינען געווען פקד אין בית ה'; און די עשה המלאכה וואָס האָבן עשה אין בית ה', האָבן עס נתן צו בדק און חזק דאָס בית ה'. 11 און נתן [זען ישעיהו 7:14; 53:9; 9:5; חגי 9-7:2] צו די חרשים, און צו די בונים [זען תהלים 118:22], אויף צו קנה [זען

<https://www.youtube.com/watch?v=fNTGSQ3DcSc>] אבני מחצב, און עצים פאַר מחברות, און אויף צו קרה אויף די בתים וואָס די מלכים פון יהודה האָבן געלאָזט שחת ווערן. 12 און די אנשים האָבן עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] די מלאכה אין אמונה; און איבער זיי זיינען געוואָרן פקד יחת, און עובדיהו, די לויים פון די בני מררי; און זכריה, און משולם, פון בני-קהתים, צו נצח; און לויים כל מבין מיט כלי-שיר. 13 זיי זיינען געווען איבער די סבלים, און האָבן נצח אויף אַלע וואָס האָבן עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] מלאכה אין עבודה. און עבודה פון די לויים זיינען געווען סופרים, און שטרים, און שוערים. 14 און ווען זיי האָבן יצא דאָס פֿסוף וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין בית ה', האָט חלקיהו דער כהן מצא דאָס ספֿר תורת ה' דורך משהן. 15 האָט חלקיהו זיך ענה און האָט אמר צו שפן דעם ספֿר: איך האָב מצא דאָס ספֿר תורה אין בית ה'. און

חלקיהו האָט נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-7:2] דאָס ספֿר צו שפנען. 16 האָט שפן געבראַכט דאָס ספֿר צום מלך, און ער האָט אויך געבראַכט דעם מלך דבר, אַזוי צו אמר: אַלע וואָס איז נתן געוואָרן אויף דער זַד פון דיינע עבדים, עשה זיי. 17 און זיי האָבן נתן דאָס כֶּסֶף וואָס האָט זיך מצא אין בית ה', און האָבן עס נתן אויף דער זַד פון די מופקדים, און אויף דער זַד פון די עשה המלאכה. 18 און שפן דער ספֿר האָט נגד דעם מלך, אַזוי צו אמר: אַ ספֿר האָט מיר נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-7:2] חלקיהו דער כהן. און שפן האָט דערפון געלייענט פאַר דעם מלך. 19 און עס איז געווען, ווי דער מלך האָט שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] די דברים פון דער תורה, אַזוי האָט ער קרע זיינע בגדים. 20 און דער מלך האָט צוה חלקיהו, און אַחיקם בן שפנען, און עבדון בן מיכהו, און שפן דעם ספֿר, און עשה דעם עבד המלך, אַזוי צו אמר: 21 הלך דרש ביי ה' פאַר מיר, און פאַר די וואָס זיינען שאר אין ישראל און יהודה, וועגן די דברים פון דעם ספֿר נמצא, וואָרעם גדולה איז דער חֲמָה פון ה' וואָס איז נתן אויף אונדז, ווייל אבותינו האָבן נישט שומר דאָס דבר-ה', צו עשה אַזוי ווי אַלע וואָס שטייט כתב אין דעם דאָזיקן ספֿר. 22 איז הלך חלקיהו, און די וואָס דער מלך צו חולדה דער נביאה, דער אַשָה פון שלום בן תקהת בן חסרהו, דעם שומר הבגדים און זי האָט ישב אין ירושלים, אין משנה און זיי האָבן אַזוי דבר צו איר. 23 האָט זי צו זיי אמר: אַזוי האָט אמר ה' אלוקי ישראל: אמר צו דעם איש וואָס האָט אייך שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו מיר: 24 אַזוי האָט ה' אמר: הנה, איך ברענג רָעָה על דעם מקום הזה און על זיינע יושבים כל אלות וואָס שטייען כתב אין דעם ספֿר וואָס מע האָט געלייענט פאַר מלך יהודה. 25 דערפאַר וואָס זיי האָבן מיך עזב [זען תהלים (16) 17-22(1)], און האָבן קטר צו אלוקים אחרים, כדי מיך צו כעס מיט כל מעשים פון זייערע ידים [זען "יד" תהלים 22:17];

און מיין http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU,

חֲמָה איז נתן אויף דעם מקום הזה, און ער וועט נישט כבה [זען ישעיהו 66:24] ווערן. 26 און צו מלך יהודה וואָס שלח אייך צו דרש ביי ה', צו אים זאָלט איר אַזוי אמר: אַזוי האָט אמר ה' אלוקי ישראל: וועגן די דברים וואָס דו האָסט שמע [זען "שמע" ישעיהו 53:12-52:15] 27 איז, ווייל דיין לֵב איז רכך געוואָרן, און דו ביסט געוואָרן כנע פאַר אלוקים אַז דו האָסט שמע [זען

"שמע" ישעיהו 52:15-53:12] זיינע דברים וועגן דעם מקום הזה און וועגן זיינע יושבים, ווייל דו ביסט געוואָרן כנע פאַר מיר, און האָסט קרע דיינע בגדים, און האָסט בכה פאַר מיר, אויך האָב איך שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15], נאָם [זען "נאָם" תהלים 110:1] ה'. 28 הנה, איך אסוף צו דיינע אבות, און דו וועסט אסוף ווערן אין דין קבר בשלום, און דיינע אויגן וועלן נישט ראה אַלע דאָס רָעָה וואָס איך ברענג אויף דעם מקום הזה און אויף זיינע יושבים. און זיי האָבן געבראַכט צום מלך דעם דבר. 29 און דער מלך האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], און האָט אסוף כל זקני יהודה און ירושלים. 30 און דער מלך איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אין בית ה', מיט כל איש יהודה און יושבי ירושלים, און די כהנים און די לויים, און דעם כל העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] פון גדול ביז קטן. און ער האָט געלייענט אין זייערע אוזנים כל דברי דעם סִפֵּר הברית וואָס איז מצא געוואָרן אין בית ה'. 31 און דער מלך האָט זיך עמד אויף זיין עֶמֶד, און ער האָט כרת [זען "כרת" דניאל 9:26] הַבְּרִית פאַר ה', צו הלך אחרי ה', און לשמֹר זיינע מצוות און זיינע עדות און זיינע חֲקִים, מיט זיין כל לֵב און מיט זיין כל נפש [זען "נפש" פון משיח ישעיהו 53:10], צו עשה די דברים פון דעם בְּרִית וואָס שטייען כתב אין דעם דאָזיקן סִפֵּר. 32 און ער האָט עמד אַלע וואָס האָבן זיך מצא אין ירושלים און בנימין; און די יושבי ירושלים האָבן עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] אַזוי ווי דער בְּרִית אלוקים, אלוקי אבותיהם. 33 און יאשיהו האָט סור כל תּוֹעֲבֹת פון כל ארצות פון בני-ישראל; און ער האָט עבד אַלע וואָס האָבן זיך מצא אין ישראל, עבד ה' אֱלֹהֵיהֶם. אַלע זיינע טעג האָבן זיי זיך נישט סור פון אחרי ה' אלוקי אבותיהם.

דברי 35ב

1 און יאשיהו האָט עשה אין ירושלים פסח צו ה'; און מע האָט שחט דעם פסח אין 14טן פון 1טן חודש. 2 און ער האָט עמד די כהנים אויף זייערע משמרות, און האָט זיי חזק צו דעם עבֹדָה פון בית ה'. 3 און ער האָט אמר צו די לויים וואָס המבינים כל ישראל, די וואָס זיינען געווען קִדָּש צו ה': נתן אַרְיִין קודש אין דעם בית וואָס שלומה בן דודן, מלך ישראל, האָט בנה [זען

"בנה" דניאל 9:25; איר דאַרפט מער נישט משא אויפן כתף; אַצונד עבד ה' אַלקיכם און זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] ישראל. 4 און כון אייך אייערע בית אבותיכם לויט אייערע מחלקות אין דעם כתב דוד מלך ישראל, און אין דעם מכתב פון בנו שלמהו. 5 און עמד אין מקדש לויט די פלוגות [פלגה] פון די בית אבות פון אייערע אחים [זען "אחים" תהלים 22(23)-17(16), 22:17]

http://www.youtube.com/watch?v=6Xnhzw_A9fU, זען אויך ישעיהו 53:5; זכריה 12:10; משיח בן דוד דקרו חי אויפן בוים, שמואל ב 18:14, בני-העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], און חלקה בית אב פון די לויים. 6 און שחט דעם פסת, און קדש אייך, און כון פאַר אייערע אחים, כדי צו עשה אַזוי ווי דאָס דבר-ה' דורך משהו. 7 און יאשיהו האָט רום פאַר בני-העם צאָן: כבשים און בני עזים -- אַלע פאַרן פסחים פאַר אַלע וואָס האָבן זיך דאַרטן מצא 30,000 אין מִסְפֵּר, און בְּקָר 3,000. די דאָזיקע זיינען געווען פון דעם רכוש המלך. 8 און זיינע שרים האָבן רום אַ נדבה פאַר הָעָם, פאַר די כַּהֲנִים, און פאַר די לְוִיִּים. חלקיה, און זכריהו, און יחיאל די נגידים פון בית האלוקים, האָבן נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 9:5; חגי 2:7-9] די כַּהֲנִים פסחים 2,600 [צאָן] און בְּקָר 300. 9 און כנניהו, און שמעיהו, און נתנאל, זיינע אחים, און חשביהו, און יעיאל, און יוזבד, די שרים פון די לְוִיִּים, האָבן רום פאַר די לְוִיִּים פאַרן פסחים 5,000 [צאָן] און בְּקָר 500. 10 אַזוי איז כון געוואָרן דער עבדה, און די כַּהֲנִים האָבן זיך עמד אויף זייער עמֶד, און די לְוִיִּים אויף זייערע מחלקות, לויט דעם מצוה פון מלך. 11 און זיי האָבן שחט דעם פסת, און די כַּהֲנִים האָבן זרק דאָס דָם פון זייער זיך; און די לְוִיִּים האָבן פשט. 12 און זיי האָבן סור העלָה, כדי זיי צו נתן [זען "נתן" ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 2:7-9] צו די מפלגה פון די בית אבות פון בני-העם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] אויף צו קרב צו ה', אַזוי ווי עס שטייט כתב אין דעם סֵפֶר משהו; און דאָס גלייכן מיט די בְּקָר. 13 און זיי האָבן בשל דעם פסת אויפן אַש, אַזוי ווי דער משפט; און די קדשים האָבן זיי בשל אין סירות, און אין דודים, און אין צלחה, און רוץ צו כל בני הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי]. 14 און דערנאָך האָבן זיי כון פאַר זיך און פאַר די כַּהֲנִים; וואָרעם די כַּהֲנִים, בני-אַהרן, זיינען געווען עלה העולה און דאָס חֶלֶב, ביז לְיָלָה; דעריבער האָבן

די לויים כון פאָר זיך און פאָר די כהנים, בני-אָהרן. 15 און די משוררים, בני-אָספּ, זיינען געווען אויף זייער עמֶד, לויט דעם מצוה פון דודן, און אָספּ, און הימן, און ידותון דעם חֶזֶר המלך. און די שְׁעָרִים זיינען געווען ביי איטלעכן שער. זיי האָבן נישט סור פון זייער עבֶדָה, וואָרעם זייערע אחים די לויים האָבן כון פאָר זיי. 16 אַזוי איז כון געוואָרן דער כל עבֶדָה פון ה' אין יום ההוא, צו עשֶׂה דעם פסח, און עלה עוֹלָה אויפן מזבח פון ה', לויט דעם מצוה פון דעם מלך יאשיהו. 17 און די בני-יִשְׂרָאֵל וואָס האָבן זיך דאָרטן מצא, האָבן עשֶׂה דעם פסח אין יענער צייט, און דעם חג המצות 7 טעג. 18 און אַ פסח אַזאַ ווי דער איז נישט עשֶׂה געוואָרן פון די יְמֵי שמואל דעם נביא אָן; און כל מלכי ישראל האָבן נישט עשֶׂה אַזאַ פסח ווי עס האָט עשֶׂה יאשיהו, און די כהנים, און די לויים, און כל יהודה און ישראל וואָס האָבן זיך דאָרטן מצא, און די יושבי ירושלים. 19 אין 18טן שָׁנָה פון מלכות יאשיהו איז עשֶׂה געוואָרן דער דאָזיקער פסח. 20 אחרי כל זאת, אַז יאשיהו האָט געהאַט כון דאָס בית, איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] נכו מלך מצְרַיִם, צו לחם אויף כרכמיש בייים פרת, און יאשיהו איז יצא [זען ישעיהו 10-11:1; מיכה 5:1] אַקעגן אים. 21 האָט ער שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] מלאכים צו אים אַזוי צו אמר: מה לי ולך, מלך פון יהודה? נישט קעגן דיר איז דאָס הַיּוֹם, אָבער קעגן דעם בית מיט וועמען איך בין אין מלחמה; און אלוקים האָט אמר מיך צו בהל; חדל זיך פון אלוקים וואָס איז מיט מיר, כדי ער זאָל דיך נישט שחת. 22 אָבער יאשיהו האָט נישט סבב זיין פנים פון אים, אָבער לחם מיט אים האָט ער חפֶּשׁ; און ער האָט נישט שמע [זען "שמע" בראשית 22:18; ישעיהו 52:15; דברים 18:15] צו די דברים פון נכון, פון פֶּה אלוקים, און ער איז בוא [זען "בוא", בראשית 49:10; ירמיהו 6-23:5; חגי 9-2:7; זכריה 9:9] צו לחם אין דעם בקעה פון מגדו. 23 האָבן די יורים ירה אויף דעם מלך יאשיהו, און דער מלך האָט אמר צו זיינע עבדים: עבר מיך, וואָרעם איך בין געוואָרן חלה מאַד. 24 האָבן אים די עבדים עבר פון זיין מרכבה, און האָבן אים רכב אויף דעם רכב משנה וואָס ער האָט געהאַט, און אים הלך קיין ירושלים. און ער איז מות, און איז קבר [זען משיח קבר, ישעיהו 53:9] געוואָרן אין די קברות פון זיינע אבות. און כל יהודה און ירושלים האָבן אבל אויף יאשיהו. 25 און ירמיהו האָט קין אויף יאשיהו, און כל שרים און שרות האָבן אמר אין זייערע קינה פון יאשיהו, ביז אויף הַיּוֹם. און מע האָט זיי נתן פאָר אַ חֶק אין

ישראל, און זיי זיינען כתב אין די קינות. 26 און די יתר דברי יאשיהו, און זיינע חסדים, לויט ווי עס שטייט כתב אין דער תורה פון ה', 27 און זיינע דברים, די ראשנים אזוי ווי אחרונים, זיי זיינען כתב אין ספר מלכי ישראל און יהודה.

דברי ב36

1 און עס האָרץ האָט לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13] יהואחז בן יאשיהו, און זיי האָבן אים געמאכט פאַר אַ מלך אויף זיין תחת אביו, אין ירושלים. 2 23 שָׁנָה איז יואָחז געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 3 חדשים האָט ער מלך אין ירושלים. 3 און מלך מצרים האָט אים סור אין ירושלים, און האָט עָנֵשׁ הָאָרֶץ מיט 100 כֶּסֶף און אַ כֶּכֶר זָהָב. 4 און מלך מצרים האָט געמאכט אחיו אליקים פאַר אַ מלך איבער יהודה און ירושלים, און ער האָט סבב שמו [זען זכריה 12-11:6; זען

<https://www.youtube.com/watch?v=rNdrW7tjhcu>] אויף יהויקים. און אחיו יואָחז האָט נכו לקח [זען "לקח" ישעיהו 53:8; זכריה 13-11:6; 11:13] און אים געבראַכט קיין מצרים. 5 25 שָׁנָה איז יהויקים געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 11 שָׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. און ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה' אלוקיו. 6 איז עלה [זען "עלה" ישעיהו 53:2] אויף אים נבוכדנצר מלך בבל, און האָט אים אסר אין נחֶשֶׁת קייטן, כדי אים הלך קיין בבל. 7 אויך פון די כלים פון בית ה' האָט נבוכדנצר געבראַכט קיין בבל, און זיי נתן אין זיין היכל אין בבל. 8 און די יתר דברים ווענג יהויקימען, און זיינע תּוֹעֲבֹת וואָס ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] און וואָס מיט אים האָט מצא, דאָס איז כתב אין ספר מלכי ישראל און יהודה. און בנו יהויכין איז געוואָרן מלך אויף זיין תחת. 9 8 שָׁנָה איז יהויכין געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 3 חדשים מיט 10 טעג האָט ער מלך אין ירושלים. און ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה'. 10 און צום תשובה שָׁנָה, האָט דער מלך נבוכדנצר שלח [זען "שלח" מלאכי 1:3], און האָט אים געבראַכט קיין בבל, מיט די כלי חמדה פון בית ה'. און ער האָט געמאכט אחיו צדקיהו פאַר אַ מלך איבער יהודה און

ירושלים. 21 11 שְׁנָה איז צדקיהו געווען, אַז ער איז געוואָרן מלך, און 11 שְׁנָה האָט ער מלך אין ירושלים. 12 און ער האָט עשה [זען "עשה" ירמיהו 6-5:23; ישעיהו 53:9] וואָס איז הָרַע אין די אויגן פון ה' אלוקיו; ער איז נישט כנע געוואָרן פאַר ירמיהו דעם נביא מפי ה'. 13 און ער האָט אויך מרד אָן דעם מלך נבוכדנצר וואָס האָט אים שבע [זען "שבע" תהלים 110:1,4 כְּהֵנָּה פון משיח האדון; מלאכי 3:1; ישעיהו 53:10] ביי אלוקים; און ער האָט קשה זיין ערף, און אמץ זיין לֵב, זיך נישט שוב צו ה' אַלְקֵי יִשְׂרָאֵל. 14 אויך כל שרי הכהנים און פון הָעָם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] האָבן רבה מעל מעל; אַזוי ווי כל תועֵבֹת פון די גוֹיִם, און זיי האָבן טמא דאָס בית ה' וואָס ער האָט הקדש [קדש, זען הדרך המשיחיסטים 10:10] אין ירושלים. 15 און ה' אלוקי אבותיהם האָט שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1] צו זיי דורך זיינע מלאכים, שכם צו שלח [זען "שלח" מלאכי 3:1], וואָרעם ער האָט זיך חמל אויף זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי] און אויף זיין מעון. 16 אָבער זיי לָעַב פון די מלאכים פון אלוקים, און בזה זיינע דברים, און זיך תעע איבער זיינע נביאים, ביז דער חֲמָה פון ה' איז עלה אַקעגן זיין עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ חיים מפשע עמי], אַז קיין מרפא איז מער נישט געווען. 17 און ער האָט געבראכט אויף זיי מלך די כשדים, וואָס האָט הרג זייערע בחורים מיטן חֶרֶב אין זייער בית־מִקְדָּשׁ, און האָט זיך נישט חמל אויף אַ בחור אָדער אַ בתולה, אַ זקן אָדער אַ יוש; אַלעמען האָט ער נתן [זען ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-7:2] אין זיין יָד. 18 און כל כלי בית האלוקים, די גדולים אַזוי ווי די קטנים, און די אוצרות פון בית ה', און די אוצרות פון מלך און זיינע שרים, אַלע האָט ער געבראַכט קיין בבל. 19 און זיי האָבן שרף דאָס בית האלוקים, און נתץ די חוֹמָה פון ירושלים, און אַלע אירע ארמון האָבן זיי שרף אין אַש, און אַלע אירע כלי חמדה האָבן זיי שחת. 20 און די וואָס זיינען שאר פון חֶרֶב האָט ער גלה קיין בבל, און זיי זיינען געוואָרן צו אים און צו זיינע בָּנִים פאַר עבדים ביז דער מִלְכָּה פון מלכות פרס; 21 כדי צו מלא דאָס דבר-ה' פון פֶּה ירמיהו: ביז הָאָרֶץ וועט רצה אירע שבתות; כל יְמֵי הַשָּׁמָה האָט זי געהאַלטן שבת, ביז צו מלא 70 שְׁנָה. 22 און אין 1 טן שְׁנָה פון כורש מלך פרס, אַז עס איז כלה געוואָרן דאָס דבר-ה' דורך פֶּה ירמיהו, האָט ה' עור דעם רוּחַ פון כורש מלך פרס, און ער האָט עבר קול אין זיין כל מלכות, און אויך דורך אַ מכתב, אַזוי צו אמר:

23 אַזוי האָט אמר כורש מלך פרס: כל ממלכות פון קאָרץ האָט מיר נתן [זען
ישעיהו 7:14; 9:5; 53:9; חגי 9-2:7] ה' אלוקי השמים; און ער האָט מיר פקד
אים צו בנה [זען "בנה" דניאל 9:25] אַ בית אין ירושלים וואָס אין יהודה; ווער
עס איז דאָ צווישן אייך פון זיין כל עם [זען "עמי" ישעיהו 53:8, כי נגזר מארץ
חיים מפשע עמי], זאָל ה' אלוקיו זיין מיט אים, און זאָל ער עלה.